Sylabus przedmiotu
Anatomia Człowieka

1. Metryczka	
Nazwa Wydziału:	Wydział Lekarsko-Stomatologiczny
Program kształcenia *(kierunek studiów, poziom i profil kształcenia, forma studiów, np. Zdrowie publiczne I stopnia profil praktyczny, studia stacjonarne)*:	zaawansowany jednolite studia magisterskie, stacjonarne, nauki medyczne, studia stacjonarne
Rok akademicki:	2019/2020
Nazwa modułu/przedmiotu:	Anatomia człowieka
Kod przedmiotu *(z systemu Pensum)*:	45058
Jednostka/i prowadząca/e kształcenie:	Zakład Anatomii Prawidłowej i Klinicznej Chałubińskiego 5 Tel./fax.22 629-52-83 anatomy@ib.amwaw.edu.pl
Kierownik jednostki/jednostek:	Prof dr hab Bogdan Ciszek
Rok studiów *(rok, na którym realizowany jest przedmiot)*:	1
Semestr studiów *(semestr, na którym realizowany jest przedmiot)*:	1,2
Typ modułu/przedmiotu *(podstawowy, kierunkowy, fakultatywny)*:	Podstawowy
Osoby prowadzące *(imiona, nazwiska oraz stopnie naukowe wszystkich wykładowców prowadzących przedmiot)*:	Pracownicy i doktoranci Zakładu Anatomii Prawidłowej i Klinicznej CB WUM w roku akademickim 2019/2020
Erasmus TAK/NIE	tak
Osoba odpowiedzialna za sylabus	Prof. Bogdan Ciszek, dr Iulian Komarnitki
Liczba punktów ECTS:	10
2. Cele kształcenia	

1.- Zapoznanie z poszczególnymi elementami organizmu człowieka, z ich kształtem, budową, położeniem oraz zrozumieniu ich wzajemnej zależności. Na drodze analizy dochodzimy do syntezy ciała ludzkiego, szczególnie do znajomości budowy ciała człowieka żywego. Zajęcia odbywają się w kilkunastosobowych grupach z asystentem prowadzącym daną grupę przez cały rok akademicki (nawiązanie do zasady mistrz-uczeń). W trakcie zajęć nacisk kładziony jest na interaktywne omówienie materiału i praktyczną weryfikację poznanych struktur anatomicznych na zwłokach. Program klasycznego nauczania anatomicznego jest wzbogacany o szereg elementów anatomii klinicznej i zaznajomienie z metodami badań przyżyciowych jak: endoskopowe badania przewodu pokarmowego (ezofagoskopia, gastrofiberoskopia, dróg oddechowych (rynoskopia, laryngoskopia, bronchoskopia), dróg moczowych (cystoskopia), gałki ocznej (oftalmoskopia) jak również poprzez badania radiologiczne (bronchografia, arteriografia, flebografia, limfografia) oraz przez stosowanie takich metod jak: ultarsonografia, tomografia komputerowa, rezonans magnetyczny.

Wykłady są wzbogacane obrazami radiologicznymi, USG, CT, MR oraz obrazami uzyskanymi za pomocą niektórych technik endoskopowych. W tym celu Zakład prowadzi współpracę z wieloma Zakładami i Klinikami. Wykłady i ćwiczenia są również wzbogacane metodami wizualnymi przez wykorzystanie filmów i nagrań video.

2.- W toku kształcenia w Zakładzie Anatomii Prawidłowej i Klinicznej podnoszone są kwestie szacunku wobec chorego, jego cierpienia i śmierci, szacunku wobec szczątków ludzkich. W trakcie wykładu inauguracyjnego studenci poprzez powstanie i minutę ciszy czczą pamięć donatorów - osób które ofiarowały swoje ciała na potrzeby nauczania w Zakładzie Anatomii Prawidłowej i Klinicznej.

3.- Po zakończonym kursie anatomii prawidłowej student powinien

C1 znać mianownictwo anatomiczne polskie, łacińskie i angielskie

C2 nazwać, opisać topografię i rozwój wszystkich struktur wypreparowanych w prosektorium

C3 znać czynność tkanek i narządów w warunkach prawidłowych oraz zależność pomiędzy budową i czynnością narządu

C4 umieć zidentyfikować i określić właściwą nazwę prawidłowej struktury anatomicznej na wybranych obrazach radiologicznych

C5 przeprowadzić analizę ruchów wykonywanych w stawach

C6 opisać podstawy anatomiczne uszkodzenia nerwów i ośrodków nerwowych

C7 znać stosunki topograficzne narządów, zmienność ich budowy, odmiany i wyciągać z tego własne wnioski

C8 umieć określić granice narządów i rzuty ważnych elementów (np. zastawek serca) na powierzchnię ciała

C9 ocenić różnicę między obrazem prawidłowym i patologicznym posługując się różnymi poznanymi metodami, głównie badaniami przyżyciowymi

C10 znać anatomię układu stomatognatycznego (np. umieć opisać budowę zębów stałych i mlecznych, umieć opisać cechy prawidłowego zwarcia w trzech płaszczyznach, umieć opisać budowę i mechanikę stawu skroniowo-żuchwowego, umieć opisać struktury układu stomatognatycznego w badaniach obrazowych: radiologicznych, CT, CBCT, MRI, USG)

W toku zajęć student zdobywa umiejętności i kompetencje w zakresie anatomii prawidłowej, topograficznej i funkcjonalnej człowieka. Student po zakończeniu kursu powinien omówić teoretycznie poznane w trakcie ćwiczeń struktury anatomiczne człowieka korzystając z nomenklatury łacińskiej. Scharakteryzować i podać różnice w działaniu poszczególnych narządów anatomicznych człowieka

3. Wymagania wstępne

Znajomość podstawowych zagadnień z zakresu chemii i fizyki oraz nabycie wiadomości z zakresu anatomii człowieka i zwierząt na poziomie kursu biologii oraz języka polskiego dla szkoły średniej.

4. Przedmiotowe efekty kształcenia

A.W1 Wykazuje znajomość struktur organizmu ludzkiego; komórek, tkanek, narządów i systemów, ze szczególnym uwzględnieniem układu stomatologicznego

A.W2 Charakteryzuje rozwój narządów i całego organizmu, ze szczególnym uwzględnieniem narządu żucia

A.W3 Zna budowę ciała ludzkiego w podejściu topograficznym i czynnościowym

A.W4 Rozumie rolę układu nerwowego w funkcjonowaniu poszczególnych narządów

A.U1 Syntetycznie omawia znaczenie czynnościowe poszczególnych narządów i tworzonych przez nie układów

A.U2 Wyjaśnia anatomiczne uzasadnienie badania przedmiotowego

A.U3 Interpretuje relacje anatomiczne zilustrowane podstawowymi metodami badań diagnostycznych z zakresu radiologii (zdjęcia przeglądowe i z użyciem środków kontrastowych

Lista efektów kształcenia

Symbol przedmiotowego efektu kształcenia	Treść przedmiotowego efektu kształcenia	Odniesienie do efektu kierunkowego (numer)
W.1	zna mianownictwo anatomiczne w języku polskim , łacińskim i angielskim	**A.W1, A.W2**
W.2	zna budowę ciała ludzkiego w podejściu topograficznym (kończyna górna i dolna, klatka piersiowa, brzuch, miednica, grzbiet, szyja, głowa) oraz czynnościowym (układ kostno-stawowy, układ mięśniowy, układ krążenia, układ oddechowy, układ pokarmowy, układ moczowy, układy płciowe, układ nerwowy i narządy zmysłów, powłoka wspólna);	**A.W1-A.W4**
W.3	zna topografie narządów, naczyń i nerwów oraz ich rzuty na powierzchnie ciała	**A.W3**
W.4	zna miejsca obmacywania tętna, pni nerwowych, narządów wewnętrznych grup mięśniowych, kości i stawów	**A.W3**
W.5	zna obrazy struktur anatomicznych na preparacie oraz w ikonografii anatomiczno medycznej	**A.W1-A.W4**
W.6	zna podstawy prowadzenia badań naukowych w zakresie anatomii	**A.W1-A.W4**
U.1	wyjaśnia anatomiczne podstawy badania przedmiotowego;	**A.U1-A.U3**
U.2	wnioskuje o relacjach między strukturami anatomicznymi na podstawie przyżyciowych badań diagnostycznych, w szczególności z zakresu radiologii (zdjęcia przeglądowe, badania z użyciem środków kontrastowych, tomografia komputerowa oraz magnetyczny rezonans jądrowy);	**A.U1-A.U3**
U.3	posługuje się w mowie i piśmie mianownictwem anatomicznym;	**A.U1-A.U3**
U.4	rozumie i posługuje się obrazami struktur anatomicznych uzyskanymi z preparatów, badań obrazowych i przedstawionych w ikonografii anatomiczno-medycznej	**A.U1-A.U3**
U.5	analizuje biomechanikę stawów	**A.U1-A.U3**
U.7	potrafi znaleźć miejsca obmacywania tętna na ciele ludzkim, miejsca powierzchownego przebiegu pni nerwowych i typowe punkty kostne	**A.U1-A.U3**
U.8	rozpoznaje podstawowe struktury anatomiczne, których praktyczna znajomość stanowi niezbędny składnik umiejętności lekarza (lista punktów	**A.U1-A.U3**

	bazowych) na preparatach i modelach anatomicznych w co najmniej 90%	
U.9	rozpoznaje pozostałe struktury anatomiczne na preparatach modelach i w obrazach USG, TK, CBCT, MRI, RTG, w co najmniej 65%	**A.U1-A.U3**
U.10	potrafi zaplanować proste badanie naukowe w zakresie anatomii	**A.U1-A.U3**

5. Formy prowadzonych zajęć

Forma	Liczba godzin	Liczba grup	Minimalna liczba osób w grupie
Wykład	*20*	*Cały rok*	*Cały rok*
Seminarium	-	-	
Ćwiczenia	*115*	*8*	

6. Tematy zajęć i treści kształcenia

Podane niżej programy wykładów i ćwiczeń zostały określone w ogólnym i krótkim brzmieniu

Program może ulegać niewielkiej modyfikacji w zależności od układu kalendarza.

Szczegółowy program wykładów i ćwiczeń zostanie podany na początku roku

WYKŁADY

1 sem. – zimowy

Osteologia

W1 *Anatomia - przedmiot i rola w nauce i praktyce lekarskiej; ogólna budowa organizmu ludzkiego. Płaszczyzny, osie. Rodzaje kości. Budowa kości. Rodzaje połączeń kości. Budowa stawu, podział stawów W1, W2

W2 *Czaszka jako całość - ściany, doły i jamy czaszki. Staw skroniowo-żuchwowy, budowa i czynność. W1, W2

W3 *Wybrane zagadnienia z budowy kręgosłupa, klatki piersiowej. Połączenia w obrębie kończyny górnej i dolnej W1, W2, U5

Ośrodkowy Układ Nerwowy

W4 *Podział ontogenetyczny i kliniczny mózgowia. Układ komorowy. Krążenie płynu mózgowo-rdzeniowego. Budowa półkuli mózgu W1, W2, W4

W5 *Drogi i ośrodki czuciowe swoiste. Podział czynnościowy jąder wzgórza. Kora mózgu. Ośrodki korowe. W1, W3, W4

W6 *Ośrodki i drogi układu piramidowego i pozapiramidowego. Móżdżek. Układ siatkowaty W1, W3,W4

Głowa-Szyja

W7 *Wybrane zagadnienia z topografii szyi - trójkąty. Przestrzenie międzypowięziowe. Układ tętniczy, żylny i chłonny głowy i szyi W1, W3

W8 *Krtań - topografia, budowa, unaczynienie, unerwienie. Nerw twarzowy - objawy porażenia centralnego i obwodowego W1, W3

W9 *Rozwój twarzy. Wady rozwojowe. Ogólna budowa jamy ustnej. W1, W2

W10 *Nerw trójdzielny. Zwoje przywspółczulne n.V. Miejsca znieczulenia gałęzi n. V. Gruczoły ślinowe W1, W4

W11 *Narząd wzroku i narząd przedsionkowo - ślimakowy W1, W3

2 sem. – letni

Układ Stomatognatyczny

W12 *Podstawowe punkty orientacyjne, linie i płaszczyzny opisujące struktury układu stomatognatycznego. Ukształtowanie błony śluzowej jamy ustnej w zależności od wieku. Rozwój zębów. Okresy wyrzynania. System oznaczania FDI. Przyzębie.
Budowa szczegółowa zębów stałych: zęby sieczne, kły, zęby przedtrzonowe. W1, W3

W13 * Budowa szczegółowa zębów stałych: zęby trzonowe. Budowa szczegółowa zębów mlecznych. Zgryz i zwarcie. Cechy prawidłowej okluzji według trzech płaszczyzn. Staw skroniowo-żuchwowy. Mięśnie żucia. W1, W3

Klatka piersiowa

W14 *Klatka piersiowa i jej podział. Mięśnie i powięzie klatki piersiowej. Dół pachowy, jama pachowa, splot ramienny. Sutek. Drogi odpływu chłonki z sutka. W1, W2, W3

W15 *Śródpiersie – podział, zawartość. Opłucna, płuca. Mechanika i fizjologia oddychania. Serce – budowa, unaczynienie i unerwienie W2, W3

W16 *Rozwój serca, wady rozwojowe serca i dużych naczyń. Narządy klatki piersiowej w obrazach rtg, NMR i CT W2, W5

Jama brzuszna Narządy moczowo-płciowe

W17 *Ściany jamy brzusznej- miejsca zmniejszonej oporności tych ścian - kanał pachwinowy i udowy – przepukliny. Unaczynienie narządów jamy brzusznej. Rozwój i najczęstsze wady wrodzone układu pokarmowego i otrzewnej. Ułożenie narządów w jamie brzusznej W2, W3

W18 *Wybrane zagadnienia z budowy i topografii wątroby, trzustki, śledziony. Układ żyły wrotnej – krążenie oboczne W3

W19 *Przestrzeń zaotrzewnowa i jej zawartość. Wybrane zagadnienia z rozwoju i budowy układu moczowego. Wady wrodzone. Wybrane zagadnienia z rozwoju i budowy układu rozrodczego żeńskiego i męskiego W2, W4

Grzbiet, Kończyny (dolna i górna)

W20 *Wybrane zagadnienia z anatomii kończyny górnej i dolnej. Arteriografia, flebografia, limfografia, NMR, TK W1, W3,

I sem

Ćwiczenia plan ramowy

Osteologia

C1 Kość czołowa, ciemieniowa, potyliczna, sitowa i klinowa. W1, W3, U1, U3, U8

C2 Kość skroniowa, łzowa, nosowa, lemiesz, małżowina nosowa dolna, kość jarzmowa W1, W2, U1. U3.

C3 Szczęka, kość podniebienna, żuchwa, kość gnykowa. W1, W2, U1, U3, U8

C4 Czaszka jako całość - ściany, doły, jamy czaszki (jama nosowa, oczodół). Ciemiączka Połączenia kości czaszki. Staw skroniowo-żuchwowy. W1, W2, U1, U3, U8

C5 Kręgi szyjne, piersiowe, lędźwiowe, kość krzyżowa, kość guziczna. Połączenia kręgów. Kręgosłup jako całość. Żebra, mostek. Klatka piersiowa jako całość W1, W2, U1, U3, U8

C6 Łopatka, obojczyk. Kość ramienna, łokciowa i promieniowa. Kości ręki. Połączenia kończyny górnej. W1, W2, U1, U3, U8

C7 Miednica. Kość udowa, kość piszczelowa, strzałka, rzepka. Kości stopy. Połączenia kończyny dolnej, W1, W2, U1, U5,U8

C8 POWTÓRZENIE MATERIAŁU – ZALICZENIE W1-W6, U1-U10

Ośrodkowy Układ Nerwowy

C9 Podział mózgowia. Opony mózgowia i rdzenia kręgowego. Naczynia OUN. Powierzchnia zewnętrzna i przekroje rdzenia kręgowego. Nerw rdzeniowy. W1, W3, W5, U3,U8

C10 Kresomózgowie – powierzchnia zewnętrzna półkul mózgu. Kresomózgowie środkowe. Komora boczna. Międzymózgowie – budowa zewnętrzna. Komora III. W1, W3, W5, U3, U8

C11 Pień mózgu – powierzchnia grzbietowa i podstawna. Śródmózgowie. Most. Rdzeń przedłużony. Komora IV. Krążenie płynu mózgowo-rdzeniowego. W1, W3, W5, U3, U8

C12 Lokalizacja jąder nerwów czaszkowych. Miejsca wyjścia nerwów czaszkowych Lokalizacja czynności w korze mózgu. Drogi czuciowe. W1,W3, W5, U3, U8

C13 Drogi ruchowe. Ośrodki i drogi układu piramidowego. Ośrodki i drogi układu pozapiramidowego. Móżdżek. Układ siatkowaty, układ Limbiczny. W1, W3, W5, U3, U8

C14 Jądra podkorowe. Istota biała półkul. Anatomia przekrojów w obrazach CT i NMR. W1, W3, W5, U3, U4,, U8, U9

C15 POWTÓRZENIE MATERIAŁU – ZALICZENIE W1-W6, U1-U10

Głowa-Szyja

C16 Skóra i przydatki skóry. Okolice głowy i szyi. Mięśnie szyi: m. szeroki, m. mostkowo-obojczykowo-sutkowy, mięśnie podgnykowe i nadgnykowe. Powięź szyi. Trójkąty szyi. Splot szyjny. W1, W5, U1, U3, U8

C17 Tętnice, żyły i naczynia chłonne szyi i głowy. Nerwy X, XI, XII. Pęczek naczyniowo –nerwowy szyi. Tarczyca i przytarczyce. W1, W5, U1, U3, U8

C18 Krtań. Tchawica. Mięśnie głębokie szyi. Pień współczulny. W1, W5, U1, U3, U8

C19 Mięśnie wyrazowe twarzy. Nerw twarzowy. Tętnica twarzowa. Topografia okolicy przyuszniczo – żwaczowej. W1, W5, U1, U3, U8

C20 Nos zewnętrzny i jama nosowa. Zatoki przynosowe Gardło, przełyk. Nerw IX. Pierścień chłonny gardła. W1, W5, U1, U3, U8

C21 Jama ustna. Wargi, policzki, podniebienie, dno jamy ustnej, język, gruczoły ślinowe – podział, budowa, unerwienie i unaczynienie. W1, W5, U1, U3, U8

C22 Nerw trójdzielny. Zwoje przywspółczulne nerwu trójdzielnego. W1, W5, U1, U3, U8

C23 Narząd przedsionkowo-ślimakowy n. VIII. W1, W5, U1, U3, U8

C24 Narząd wzroku. Nerw wzrokowy Mięsnie gałki ocznej. Nerw III, IV, VI. W1, W5, U1, U3, U8

C25 Topografia przestrzeni międzypowięziowych: skroniowa, podskroniowa, policzkowa skrzydłowo – żuchwowa, podbródkowa, podjęzykowa, przygardłowa i zagardłowa. W1, W3, W5, U1, U3,U8, U9

C26 POWTÓRZENIE MATERIAŁU – ZALICZENIE W1-W6, U1-U10

II sem ćwiczenia

Układ Stomatognatyczny

C27 Ukształtowanie błony śluzowej jamy ustnej w zależności od wieku. Anatomia układu stomatognatycznego w badaniu wewnątrz- i zewnątrzustnym na osobniku żywym . Budowa szczegółowa zębów stałych: zęby sieczne, kły, zęby przedtrzonowe. W1, W5, U1, U2, U3, U8

C28 Budowa szczegółowa zębów stałych: zęby trzonowe. Budowa szczegółowa zębów mlecznych. Zgryz i

zwarcie. Cechy prawidłowej okluzji według trzech płaszczyzn. Unaczynienie i unerwienie zębów i przyzębia. Miejsca znieczulenia gałęzi nerwu trójdzielnego W1, W5, U1, U3, U8

C29 Budowa i mechanika stawu skroniowo- żuchwowego. Mięśnie żucia. Unaczynienie i unerwienie stawu skroniowo-żuchwowego i mięśni żucia. W1, W5, U1, U3

C30 Struktury anatomiczne w badaniu pantomograficznym i w obrzach RTG, CT,CBCT, MRI, USG. W1, W5, U1, U2, U3, U8

C31 POWTÓRZENIE MATERIAŁU – ZALICZENIE W1-W6, U1-U10

Klatka piersiowa

C32 Powtórzenie wiadomości z układu kostno-stawowego klatki piersiowej. Linie orientacyjne ciała. Okolice klatki piersiowej. Sutek – budowa, unaczynienie, unerwienie. Mięśnie i powięzi klatki piersiowej. W1, W3, U1, U3, U8

C33 Dół pachowy. Jama pachowa i jej zawartość. Splot ramienny. Tętnica i żyła pachowa. Tętnica piersiowa wewnętrzna. Naczynia i nerwy międzyżebrowe. W1, W3, U1, U3, U8

C34 Śródpiersie – podział i zawartość. Przepona. Nerw przeponowy. Grasica. Opłucna. Tchawica i oskrzela. Płuca. Mechanika i fizjologia oddychania. W1, W3, U1, U3, U8

C35 Osierdzie. Serce - budowa ogólna i szczegółowa. Unaczynienie i unerwienie serca. Naczynia wieńcowe. Aorta, pień płucny, żyła główna górna i dolna. W1, W3, U1, U3, U8

C36 Przełyk. Pnie błędne. Śródpiersie tylne. Żyły nieparzyste. Naczynia i węzły chłonne klp. Pień współczulny. Narządy klatki piersiowej w obrazach rtg, NMR i CT. W1, W2, W3, U1,U2, U3, U8, U9

C37POWTÓRZENIE MATERIAŁU – ZALICZENIE W1-W6, U1-U10

Jama brzuszna i Narządy moczowo-płciowe

C38 Okolice przedniej ściany brzucha. Mięśnie przedniej ściany brzucha: mm skośne, poprzeczny, prosty, czworoboczny lędźwi. Budowa pochewki mięśnia prostego. Miejsca zmniejszonej oporności. Kanał pachwinowy i udowy. Splot lędźwiowy. Powierzchnia wewnętrzna przedniej ściany brzucha W1, W2, W3, U1, U3, U8

C39 Rozwój układu pokarmowego i otrzewnej. Podział jamy otrzewnej. Podział przewodu pokarmowego i położenie poszczególnych narządów w jamie brzusznej. Pień trzewny. Przełyk i żołądek - topografia, budowa, unaczynienie, unerwienie i czynność. Jelito cienkie – podział, położenie, budowa, czynność, unerwienie i unaczynienie. Tętnica krezkowa górna – zakres unaczynienia W1, W2, W3, U1, U3, U8

C40 Trzustka - położenie, budowa, unaczynienie, czynność. Śledziona – położenie, budowa, unaczynienie, czynność. Żyła wrotna, krążenie wrotne, krążenie płodowe W1, W2, W3, U1, U3, U8

C41 Pojęcie przestrzeni zaotrzewnowej i zawartość. Mięśnie tylnej ściany brzucha. Splot lędźwiowy Nerki i nadnercza. Aorta brzuszna, jej topografia, gałęzie. Żyła główna dolna – topografia, dopływy. Tętnica biodrowa wewnętrzna W1, W2, W3, W5, U1, U2, U3, U8

C42 Część lędźwiowa i krzyżowa pnia współczulnego. Moczowód. Pęcherz moczowy. Cewka moczowa żeńska i męska – topografia, unaczynienie i unerwienie W1, W2, W3, U1, U2, U3, U8

C43 Narządy płciowe wewnętrzne żeńskie: jajnik, jajowód, macica. Narządy płciowe zewnętrzne – topografia, unaczynienie i unerwienie. Splot podbrzuszny górny i dolny. Dno miednicy. Krocze i okolica kroczowa. Przepona miednicy i przepona moczowo-płciowa W1, W2, W3, W5, U1, U2, U3, U8

C44 Narządy płciowe męskie. Gruczoł krokowy. Jądro. Pęcherzyki nasienne. Powrózek nasienny. Prącie. Moszna. Topografia, unaczynienie i unerwienie W1, W2, W3, W5, U1, U2, U3, U8

C45 POWTÓRZENIE MATERIAŁU i ZALICZENIE W1-W6, U1-U10

Grzbiet, Kończyny (górna i dolna)

C46 Okolice grzbietu. Mięśnie grzbietu powierzchowne. Mięsień prostownik grzbietu. Kanał kręgowy. Unerwienie skóry karku i potylicy. Okolice kończyny górnej. Mięśnie obręczy kończyny. Nerwy splotu ramiennego dla mięśni obręczy. Nerwy i żyły podskórne ramienia. Mięśnie ramienia. Pęczek naczyniowo-nerwowy ramienia. Nerw pachowy i nerw mięśniowo-skórny. W1, W2, W3, U1, U3, U5, U8

C47 Mięśnie przedramienia, grupa przednia, boczna i tylna. Dół łokciowy. Tętnice przedramienia: promieniowa i łokciowa. Nerw pośrodkowy, nerw łokciowy i nerw promieniowy. Mięśnie kłębu i kłębika oraz mięśnie środkowe ręki. Miejsc wyczuwania tętna i wkłuwanie się do naczyń. W1, W2, W3, U1, U3, U5, U8

C48 Węzły chłonne pachwinowe. Mięśnie obręczy kończyny dolnej. Mięśnie uda - grupa przednia, przyśrodkowa i tylna. Trójkąt udowy, kanał przywodzicieli. Tętnica i żyła udowa. Nerw udowy i nerw zasłonowy. Nerwy i naczynia pośladkowe górne i dolne. W1, W2, W3, U1, U3, U5, U8

C49 Splot krzyżowy. Mięśnie goleni - grupa przednia, boczna i tylna. Dół podkolanowy. Nerw kulszowy. Nerw piszczelowy i nerwy strzałkowe. Tętnica podkolanowa i jej gałęzie. Tętnica piszczelowa przednia i tylna. W1, W2, W4, U1, U3, U5, U7, U8

C50 Kanał kostki przyśrodkowej. Miejsca wyczuwalności tętna i wkłuwania się do naczyń żylnych. Krótkie mięśnie stopy. Objawy porażenia nerwów kończyny dolnej po ich uszkodzeniu na różnych poziomach. W1, W2, W4, W5, U1, U2, U3, U5, U8

C51 POWTÓRZENIE MATERIAŁU i ZALICZENIE W1-W6, U1-U10

7. Sposoby weryfikacji efektów kształcenia

Ćwiczenia odbywają się w salach Zakładu Anatomii Prawidłowej i Klinicznej.
Studenci zobowiązani są do opanowania przewidzianych programem wiadomości wg planu.
podanego celem sprawdzenia umiejętności logicznej interpretacji materiału podawanego na wykładach, ćwiczeniach.

Aby w pełni wykorzystać czas ćwiczeń student obowiązany jest przychodzić na zajęcia przygotowany z aktualnego materiału oraz obowiązuje znajomość materiału ze wszystkich poprzednio odbytych ćwiczeń i wykładów
Dopuszcza się **jedną** usprawiedliwioną nieobecność w cyklu tematycznym. W przypadku uzasadnionej, usprawiedliwionej nieobecności, materiał ćwiczeniowy musi być zaliczony u asystenta prowadzącego zajęcia do końca zajęć z anatomii. **Odrabianie nieobecności z inną grupą na zajęciach jest niemożliwe. Przekroczenie liczby czterech nieobecności w semestrze uniemożliwia jego zaliczenie i tym samym oznacza niedopuszczenie do egzaminu.**

Osoby te zdają zaliczenie w trybie dopuszczającego zaliczenia do egzaminu w terminie wyznaczonym przez Zakład przed sesją egzaminacyjną pod koniec kursu anatomii (forma tego zaliczenia może być ustna lub pisemna) jest to ostateczny termin
Nie spełnienie powyższych warunków oznacza nie zaliczenie roku i niedopuszczenie do egzaminu

Nie jest przewidziane organizowanie dodatkowych terminów zaliczeń.

Warunkiem zaliczenia ćwiczeń, semestru, roku i dopuszczenie do egzaminu z Anatomii jest czynny udział w wykładach i ćwiczeniach oraz uzyskanie zaliczenia z każdego tematu ćwiczeń (60% sprawdzianów na ćwiczeniach) i kolokwiów. Zaliczenie wszystkich sprawdzianów z danego cyklu pozwala na zdobycie dodatkowych 5 pkt. do kolokwium teoretycznego.

Metody weryfikacji efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych: oceniane są na podstawie obserwacji studenta na zajęciach, analizując aktywność i zaangażowanie na zajęciach.

Symbol przedmiotowego efektu kształcenia	Symbole form prowadzonych zajęć	Sposoby weryfikacji efektu kształcenia	Kryterium zaliczenia
W.1-W4	**Wykłady, ćwiczenia** **W1-W20** **C1-C51**	Obserwacja pracy studenta na ćwiczeniach Kartkówka na każdym ćw. , Egzamin praktyczny i testowy	**zaliczenie kartkówek na 60%** zaliczenie cyklu tematycznego w formie praktycznej (szpilki) i pisemnej (test) zaliczenie Osteologii jest ustne na ocenę **Egzamin 65%** Przedmiot kończy się egzaminem na ocenę. Uzyskanie ≥ 65% poprawnych odpowiedzi
U.1-U.3	**Wykłady, ćwiczenia**	Obserwacja pracy studenta	**zaliczenie kartkówek na 60%**

		na ćwiczeniach Kartkówka na każdym ćw. , Egzamin praktyczny i testowy	zaliczenie cyklu tematycznego w formie praktycznej (szpilki) i pisemnej (test) zaliczenie Osteologii jest ustne na ocenę **Egzamin 65%** Przedmiot kończy się egzaminem na ocenę. Uzyskanie ≥ 65% poprawnych odpowiedzi

PRZYKŁADOWE METODY WERYFIKACJI EFEKTÓW KSZTAŁCENIA
w zakresie wiedzy: Egzamin ustny (*niestandaryzowany, standaryzowany, tradycyjny, problemowy*);
Egzamin pisemny – student generuje / rozpoznaje odpowiedź (*esej, raport; krótkie strukturyzowane pytania /SSQ/; test wielokrotnego wyboru /MCQ/; test wielokrotnej odpowiedzi /MRQ/; test dopasowania; test T/N; test uzupełniania odpowiedzi*)
w zakresie umiejętności: Egzamin praktyczny; Obiektywny Strukturyzowany Egzamin Kliniczny /OSCE/; Mini-CEX (mini – clinical examination) ; Realizacja zleconego zadania; Projekt, prezentacja
w zakresie kompetencji społecznych:
Esej refleksyjny; Przedłużona obserwacja przez opiekuna / nauczyciela prowadzącego; Ocena 360° (opinie nauczycieli, kolegów/koleżanek, pacjentów, innych współpracowników); Samoocena (w tym portfolio)

8. Kryteria oceniania

Forma zaliczenia przedmiotu:
Egzamin praktyczny i teoretyczny

EGZAMIN PRAKTYCZNY
Egzamin praktyczny polega na rozpoznaniu 60 struktur anatomicznych (wraz ze stroną) z czego pierwsze 36pkt na 40 w zakresie „punktów bazowych" w zakresie Głowy i Szyi oraz Czaszki (pierwsze 20 szpilek) oraz co najmniej 40pkt. z pozostałych szpilek. Oznacza to zdobycie 76 pkt na 120 z całości egzaminu. W zestawie szpilek egzaminacyjnych 20 szpilek bazowych oraz 40 szpilek ogólnych powinny być opisane po łacinie. W przypadku nieuzyskania 36pkt. z części bazowej pozostała część egzaminu praktycznego nie jest oceniania (lista struktur bazowych jest podana w sylabusie – są to najważniejsze struktury anatomiczne, brak ich znajomości uniemożliwia zaliczenie egzaminu). Rozpoznanie struktury bazowej jest oceniane na 0pkt lub 2pkt. Pozostałe struktury 0pkt lub 1pkt lub 2 pkt.

EGZAMIN TESTOWY zalicza 65%
(egzamin teoretyczny składa się ze 120 pytań. Aby go zaliczyć należy uzyskać co najmniej 76 pkt)

Metody weryfikacji efektów uwzględniają: zakres materiału, wymagania i sposoby oceny określone w Sylabusie oraz ogólne zasady zaliczeń zawarte w Regulaminie Studiów.

W celu obiektywnego potwierdzenia wiedzy i umiejętności należy uwzględnić odpowiednie stopniowanie wynikające z określonych kryteriów oceny
Suma punktów z egzaminu praktycznego i testowego

ocena	kryteria
2,0 (ndst)	Brak osiągnięć zakładanych efektów kształcenia, stopień opanowania mniejszy *0-151*
3,0 (dost)	Osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia, z pominięciem niektórych aspektów lub z poważnymi nieścisłościami, stopień opanowania wiedzy *152-169*
3,5 (ddb)	Osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia, z pominięciem niektórych aspektów lub z poważnymi nieścisłościami, stopień opanowania wiedzy *170-187*
4,0 (db)	Osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia, z pominięciem niektórych aspektów lub z poważnymi nieścisłościami, stopień opanowania wiedzy *188-205*
4,5 (pdb)	Osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia, z pominięciem niektórych aspektów lub z poważnymi nieścisłościami, stopień opanowania wiedzy *206-223*
5,0 (bdb)	Osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia, z pominięciem niektórych aspektów lub z poważnymi nieścisłościami, stopień opanowania wiedzy *224-240*

UWAGA!
Sam fakt posiadania przy sobie (nie mówiąc już o używaniu) z jakichkolwiek pomocy naukowych oraz środków łączności (TELEFON KOMÓRKOWY, SMARTFON) oraz wszelkiego rodzaju urządzeń elektronicznych wyposażonych w aparat fotograficzny i/lub kamerę. Utrwalanie treści testu w całości lub jego części poprzez przepisywanie i/lub fotografowanie podczas trwania testu jest surowo zabronione. Stanowi dostateczną podstawę do unieważnienia danej formy sprawdzianu wiedzy i przyznania studentowi zerowej liczby punktów

Forma zaliczenia przedmiotu

Materiał podzielony jest na 7 cykli tematycznych

- Osteologia.
- Ośrodkowy układ nerwowy.
- Głowa i szyja.
- Układ Stomatognatyczny
- Klatka piersiowa, jama piersiowa
- Brzuch i jama brzuszna. Narządy moczowo - płciowe
- Grzbiet Kończyna górna i dolna

Cykl osteologii kończy się kolokwium ustno-praktycznym (przy preparacie).
Drugi termin - poprawkowy - ma miejsce w ciągu jednego z kolejnych dwóch ćwiczeń.
Termin trzeci (w przypadku nie zaliczenia dwóch poprzednich terminów) może mieć miejsce w drugiej połowie maja przed sesją letnią po zakończeniu kursu anatomii jest to ostateczny termin.
Pozostałe cykle tematyczne kończą się kolokwiami teoretycznymi (test) oraz praktycznymi (szpilki).
Z każdego kolokwium teoretycznego (36 pytań- 1min na pytanie) można uzyskać 36p,
Kolokwium teoretyczne **z Głowy i Szyi** składa się z 72 pytań.
Tym samym z kolokwiów teoretycznych można uzyskać 252 pkt. w ciągu roku akademickiego i ewentualnie dodatkowe 35 pkt. za zdanie wszystkich sprawdzianów ćwiczeniowych.

W trakcie każdego kolokwium praktycznego należy rozpoznać 18 struktur oznaczonych wskaźnikami z numerem(szpilka). Czas na rozpoznanie 30 sek. Szpilki oceniane są na 0pkt, 1pkt lub 2pkt). Maksymalna ocena za kolokwium praktyczne to 36pkt. W zestawie szpilek kolokwium praktycznego na wszystkie pytania powinna być udzielona odpowiedź po łacinie.
Kolokwium praktyczne z **Głowy i Szyi** składa się z 36 szpilek. Należy w jego trakcie rozpoznać 10/12 szpilek bazowych (20pkt). Uzyskanie co najmniej 20pkt z części bazowej stanowi warunek niezbędny do zaliczenia pozostałych punktów. Wynik z części bazowej poniżej 20pkt oznacza, że tylko te punkty są zaliczone, a dalsza część nie jest oceniana. W zestawie szpilek na kolokwium z zakresu Głowy i Szyi 12 szpilek bazowych oraz pozostałe 24 szpilki ogólne powinny być opisane po łacinie.
Kolokwium praktyczne z **Układu Stomatognatycznego** składa się z 18 szpilek. Należy w jego trakcie rozpoznać 5/6 szpilek bazowych (10pkt). Uzyskanie co najmniej 10pkt z części bazowej stanowi warunek niezbędny do zaliczenia pozostałych punktów. Wynik z części bazowej poniżej 10pkt oznacza, że tylko te punkty są zaliczone, a dalsza część nie jest oceniana. W zestawie szpilek na kolokwium z zakresu Układu Stomatognatycznego 6 szpilek bazowych oraz pozostałe 12 szpilek ogólnych powinny być opisane po łacinie. Warunkiem dopuszczenia do kolokwium z Układu Stomatognatycznego jest wykonanie rysunku konturowego wybranych zębów w skali 10:1.
W sumie w ciągu roku akademickiego można uzyskać 252pkt. (szczegółowe zasady zdawania części praktycznej patrz strona www.anatomy.ib.amwaw.edu.pl. Dla kierunku Lekarsko-Dentystycznego szpilki bazowe obowiązują w zakresie Czaszki, Głowy i szyi oraz Układu Stomatognatycznego)

Kolokwium odbywa się dla wszystkich studentów danego rzutu na początku ćwiczeń. Z chwilą rozpoczęcia kolokwium brak wstępu na sale prosektoryjną. Osoby spóźnione tracą termin.

Do zaliczenia kursu anatomii i dopuszczenia do egzaminu niezbędne jest zaliczenie kolokwium z osteologii w I lub II terminie, zaliczenie co najmniej 60% sprawdzianów przygotowania studenta w każdym semestrze oraz zdobycie z pozostałych kolokwiów łącznie 164pkt za kolokwia teoretyczne i 164pkt za kolokwia praktyczne.

Osoby, które zaliczyły w pierwszym albo drugim semestrze mniej niż 60% sprawdzianów przygotowania studenta do ćwiczeń podchodzą w końcu maja do dopuszczającego kolokwium testowego z całości materiału.

Osoby, które uzyskały mniej niż 164p za kolokwia teoretyczne testowe podchodzą w końcu maja do dopuszczającego kolokwium testowego z całości materiału.

Poziom zaliczenia 65%

Osoby które uzyskały mniej niż 164p za kolokwia praktyczne podchodzą w końcu maja do dopuszczającego kolokwium praktycznego z całości materiału. Warunek pomyślnego zaliczenia to: zaliczenie pkt. bazowych z Czaszki, Głowy i szyi oraz Układu stomatognatycznego i uzyskanie w łącznej punktacji 65% .

Dopuszczające kolokwia teoretyczne i praktyczne odbywają się po zakończeniu kursu anatomii – jest to termin ostateczny.

Nie spełnienie powyższych warunków oznacza nie zaliczenie roku i niedopuszczenie do egzaminu.

Egzamin z Anatomii odbywa się w sesji letniej i składa się z części praktycznej i teoretycznej - testowej. Warunkiem zdania egzaminu jest pozytywne zaliczenie obu części. Nie zaliczenie jednej części praktycznej lub teoretycznej oznacza ocenę niedostateczną z całości egzaminu.
Aby zaliczyć egzamin praktyczny należy uzyskać 36pkt na 40 w zakresie „punktów bazowych" w zakresie Czaszki, Głowy i szyi oraz Układu stomatognatycznego (pierwsze 20 szpilek) oraz co najmniej 40pkt. z pozostałych szpilek. Oznacza to zdobycie 76 pkt na 120 z całości egzaminu. W przypadku nieuzyskania 36pkt. z części bazowej pozostała część egzaminu praktycznego nie jest oceniania.

Egzamin teoretyczny składa się ze 120 pytań. Aby go zaliczyć należy uzyskać co najmniej 76 pkt.

9. Literatura

Literatura obowiązkowa:

1/ Anatomia Człowieka podręcznik dla studentów W.Woźniak
2/Anatomia Człowieka W.Sylwanowicz (red.Sokołowska Pituchowa) PZWL
3/ Anatomia Człowieka A.Bochenek M.Reicher T I-V PZWL (wybrane rozdziały)
4/ Anatomia Ośrodkowego Układu Nerwowego dla Studentów H.Dobaczewska
5/ Anatomia Kliniczna Głowy i Szyi R.Aleksandrowicz, B.Ciszek PZWL
6/ Zarys Anatomii Człowieka A.Krechowiecki, F.Czerwiński PZWL
7/ Mianownictwo Anatomiczne R.Aleksandrowicz PZWL
ATLASY KLASYCZNE - przykłady
1/ Sobotta Atlas Anatomii Człowieka T I-II dowolne wydanie
2/ Kiss Atlas Anatomii dowolne wydanie
3/ Bertollini Atlas Anatomii dowolne wydanie
4/ Sinielnikow Atlas Anatomii dowolne wydanie
5/ Petra Kopf-Meier dowolne wydanie
6/ Prometeusz dowolne wydanie

Literatura uzupełniająca:

1/ Anatomia Topograficzna i Stosowana W. Łasiński T I-III PZWL
2/ Anatomia Prawidłowa Człowieka T.Marciniak RU ZSP AM Wrocław
3/ Anatomia Czynnościowa Ośrodkowego Układu Nerwowego B.Gołąb PZWL
4/ Anatomia Głowy dla Stomatologów W.Łasiński PZWL
5/ Anatomia tom I i II - Lippert Urban & Partner
6/ Anatomia Człowieka A.Bochenek M.Reicher T I-V PZWL
7/ dostępne na rynku słowniki mian anatomicznych
Anatomia człowieka. Kompendium. K. Krasucki, IPNR 2014
Anatomia ośrodkowego układu nerwowego. Kompendium. K. Krasucki, IPNR 2016

ATLASY FOTOGRAFICZNE - przykłady
1/ Kolorowy Atlas Anatomii Człowieka Mc.Minn i wsp. dowolne wydanie
2/ Anatomia Człowieka Rohen,Yokochi dowolne wydanie
3/ Atlas Anatomii Vajda

10. Kalkulacja punktów ECTS *(1 ECTS = od 25 do 30 godzin pracy studenta)*

Forma aktywności	Liczba godzin	Liczba punktów ECTS
Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim:		
Wykład	***20***	***0,8***
Seminarium	**-**	-
Ćwiczenia	***115***	*3,8*
Samodzielna praca studenta (przykładowe formy pracy): *W tym polu opisujemy nakład samodzielnej pracy*		

przeciętnego studenta konieczny aby zaliczyć przedmiot. W kalkulacji należy uwzględnić m.in. konieczność przygotowania się do zajęć, wykonania pracy domowych, przygotowania się do zaliczeń itp.		
Przygotowanie studenta do zajęć	***143***	*4,0*
Przygotowanie studenta do zaliczeń	***80***	*1,4*
Inne (jakie?)		
Razem	***373***	***10***

11. Informacje dodatkowe

Przy ZAPiK działa Studenckie Naukowe Koło Anatomiczne. W Kole pracują sekcje: neuroanatomiczna, anatomii klinicznej płodu i układu sercowo-naczyniowego, anatomii narządu ruchu Członkiem koła może zostać student, który zdał egzamin z anatomii z wynikiem pozytywnym. Tym samym student odbywający kurs anatomii przewidziany programem studiów nie może być członkiem koła lub jeśli był nim wcześniej musi zawiesić członkostwo do czasu zdania egzaminu w celu uniknięcia konfliktu interesów.

W drugim semestrze roku akademickiego rozpoczną się fakultatywne wykłady poświęcone Anatomii Klinicznej (wtorek 17:00 - 18:30). Są to monograficzne wykłady przeznaczone dla studentów wszystkich lat studiów oraz specjalizujących się lekarzy.

W drugim semestrze rozgrywany jest turniej wiedzy anatomicznej „Scapula Aurea" dla studentów I roku wydziałów lekarskich wydziału lekarsko-dentystycznego. Troje zwycięzców zostaje zwolnionych z egzaminu z anatomii z oceną bardzo dobrą. Wyłoniona w toku konkursu reprezentacja uczelni bierze udział w Ogólnopolskim Konkursie Wiedzy Anatomicznej Scapula Aurea

Punkty bazowe

Zasady zdawania egzaminu praktycznego i kolokwiów (Głowa i szyja) (liczba stanowisk odnosi się do egzaminu)

1. Na każdym z trzydziestu stanowisk należy rozpoznać dwa punkty oznaczone szpilkami.
2. Czas na 1 stanowisko 60 sek.
3. Preparatów nie wolno dotykać przemieszczać i odwracać albowiem następna zdająca osoba nie będzie miała szansy na rozwiązanie sprawdzianu.
4. Maksymalna ocena za jedną szpilkę 2 pkt.

   Przykładowe warianty oceny szpilka wbita w t. tarczową górną lewą
   1. a. thyroidea sup. sin. 2p.
   2. a. thyroidea sup. dx. 1p.
   3. a. thyroidea sup. 1p
   4. t. tarczowa górna lewa 1p.
   5. t. tarczowa górna prawa 0p.
   6. t. tarczowa górna 0p.
   7. a. thyroidea 0p.
   8. lewa lub sin. 0p
5. **Uwaga!** Prawidłowe rozpoznanie struktury pojedynczej w sposób sugerujący jej parzystość lub zwielokrotnienie = 0p.
   np. trachea dx. Falx cerebri sin. Tentorium cerebelli sup.
6. Na egzaminie aby zaliczyć należy zdobyć 76 pkt na 120 możliwych Osoby ubiegające się o termin "0" poza odpowiednimi ocenami z kolokwiów (patrz regulamin) muszą w obu sprawdzianach zdobyć co najmniej po 100pkt.
7. Pierwsze 20 szpilek będzie wbite w punkty bazowe czyli podstawowe struktury anatomiczne których praktyczna znajomość odróżnia wiedzę lekarza od wiedzy przedstawicieli innych zawodów medycznych. Tutaj ocena będzie tylko na 2pkt albo na 0pkt bez wariantów pośrednich. Np.: przy oznaczenie lewej t.szyjnej wspólnej jedyną pozytywna odpowiedź to:
   1. a.carotis communis sin. 2p.
   2. a.carotis communis dx. 0p

3. a.carotis communis 0p.
4. a.carotis 0p.
5. t.szyjna wspólna lewa 0p.
6. t.szyjna wspólna prawa 0p.
7. t.szyjna wspólna 0p.
8. t.szyjna 0p

W grupie dwudziestu punktów bazowych można popełnić 2 błędy. Większa liczba błędów powoduje automatyczne niezaliczenie i praca nie jest dalej sprawdzana. Oznacza to, że aby zaliczyć egzamin należy uzyskać w tej części 36 pkt.

CRANIUM

8. Otwory i kanały zawierające nerwy czaszkowe oraz
    1. canalis caroticus,
    2. meatus acusticus externus,
    3. canalis nasolacrimalis,
    4. fossa hypophysialis,
    5. protuberantia occipitalis externa,
    6. sulcus sinus sagitalis sup.
    7. sulcus sinus trsv.
    8. sulcus sinus sigmoidei.
    9. alveolus dentalis

    Nie trzeba podawać nazwy kości, w której przebiega kanał, ale trzeba podać stronę
9. Kości czaszki
    1. Os frontale
    2. Os ethmoidale
    3. Os temporale
    4. Os sphenoidale
    5. Os parietale
    6. Os occipitale
    7. Maxilla
    8. Os zygomaticum
    9. Os palatinum
    10. Os nasale
    11. Mandibula

COLLUM

1. m. sternocleidomastoideus
2. a. carotis communis
3. a. carotis interna
4. a. carotis externa
5. v. iugularis interna et externa
6. trachea
7. glandula thyroidea
8. os hyoideum
9. prominentia laryngis
10. epiglottis
11. plica vocalis
12. cartilago thyroidea
13. m. digastricus
14. n. hypoglossus
15. glandula submandibularis
16. a. subclavia
17. v. subclavia
18. n. vagus
19. n. phrenicus
20. m. scalenus ant.
21. m. mylohyoideus

CAPUT

1. a. facialis
2. glandula parotis
3. palpebra sup.
4. palpebra inf.
5. nasus externus
6. mentum
7. palatum durum
8. palatum molle
9. uvula
10. tonsilla palatina
11. tonsilla pharyngea
12. ostium pharyngeum tubae auditivae
13. sinus maxillaris
14. sinus frontalis
15. sinus sphenoidalis
16. concha nasalis inf.
17. concha nasalis media
18. ganglion trigeminale
19. n. alveolaris inf.
20. n.lingualis
21. a. maxillaris
22. a. temporalis spf.
23. falx cerebri
24. tentorium cerebelli
25. sinus sagitalis sup
26. sinus transv.
27. sinus sigmoideus
28. n. opticus
29. bulbus oculi
30. cavum tympani
31. auris interna

SISTEMA STOMATOGNATICA

1. labium superius
2. labium inferius
3. rima oris
4. m. maseter
5. m. temporalis
6. lingua
7. dentes permanentes
8. dentes decidui
9. bucca

Podpis osoby odpowiedzialnej za sylabus

Podpis Kierownika Jednostki

Sylabus Przedmiotu
Bezpieczeństwo i Higiena Pracy

1. Metryczka

Nazwa Wydziału:	Lekarsko - Stomatologiczny
Program kształcenia *(kierunek studiów, poziom i profil kształcenia, forma studiów, np. Zdrowie publiczne I stopnia profil praktyczny, studia stacjonarne)*:	lekarsko-dentystyczny, profil ogólnoakademicki Studia jednolite magisterskie, studia stacjonarne
Rok akademicki:	2019/2020
Nazwa modułu/przedmiotu:	Bezpieczeństwo i Higiena Pracy
Kod przedmiotu *(z systemu Pensum)*:	45059
Jednostka/i prowadząca/e kształcenie:	Zakład Medycyny Społecznej i Zdrowia Publicznego Ul. Oczki 3, 02-007 Warszawa Tel. 22-621-52-56, 22-621-51-97 e-mail: msizp@wum.edu.pl Dział Ochrony Pracy i Środowiska Ul. Oczki 3, 02-007 Warszawa Tel. 22-57-20-884 elzbieta.domaszewicz@wum.edu.pl
Kierownik jednostki/jednostek:	Dr hab med Aneta Nitsch-Osuch Mgr inż. Elżbieta Domaszewicz
Rok studiów *(rok, na którym realizowany jest przedmiot)*:	I rok
Semestr studiów *(semestr, na którym realizowany jest przedmiot)*:	I semestr
Typ modułu/przedmiotu *(podstawowy, kierunkowy, fakultatywny)*:	podstawowy
Osoby prowadzące *(imiona, nazwiska oraz stopnie naukowe wszystkich wykładowców prowadzących przedmiot)*:	Dr inż. Irena Kosińska Mgr inż. Elżbieta Domaszewicz
Erasmus TAK/NIE *(czy przedmiot dostępny jest dla studentów w ramach programu Erasmus)*:	TAK
Osoba odpowiedzialna za sylabus *(autor sylabusa, osoba, do której należy zgłaszać uwagi dotyczące sylabusa)*:	Dr inż. Irena Kosińska irena.kosinska@wum.edu.pl tel: 664-268-514
Koordynator przedmiotu	Dr inż. Irena Kosińska irena.kosinska@wum.edu.pl tel: 664-268-514
Liczba punktów ECTS:	-

2. Cele kształcenia

1. *Celem kształcenia jest zapoznanie studentów z zasadami bezpieczeństwa i higieny pracy oraz bezpieczeństwem pożarowym w trakcie studiów w Warszawskim Uniwersytecie Medycznym, ze szczególnym uwzględnieniem zagrożeń związanych z odbywaniem zajęć praktycznych.*
2. **Przedmiot realizowany jest w ramach Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 30 października 2018 roku w sprawie sposobu zapewnienia w uczelni bezpiecznych i higienicznych warunków pracy i kształcenia (Dz.U. 2018, poz. 2090). (Na podstawie art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1668 i 2024))**

3. Wymagania wstępne

1. **Podstawowa wiedza z zakresu nauk przyrodniczych**

4. Przedmiotowe efekty kształcenia

Lista efektów kształcenia

Symbol przedmiotowego efektu kształcenia	Treść przedmiotowego efektu kształcenia	Odniesienie do efektu kierunkowego (numer)
W1	Zna zasady bezpieczeństwa i higieny pracy w stomatologii	**G.W17**
W2	Zna zasady organizacji w katastrofach i awariach, fazy akcji ratunkowej i zakres udzielania pomocy poszkodowanym	**E.W5**
U1	Planuje postępowanie w przypadku ekspozycji na zakażenie przenoszone drogą krwi	**E.U6**
U2	Rozpoznaje czynniki szkodliwe i uciążliwe w miejscu pracy, zamieszkania i nauki	**G.U17**
U3	Pracuje zgodnie z ergonomicznymi zasadami pracy	**G.U25**
U4	Stosuje podczas pracy przepisy sanitarno-epidemiologiczne oraz dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy	**G.U26**

5. Formy prowadzonych zajęć

Forma	Liczba godzin	Liczba grup	Minimalna liczba osób w grupie
Wykład	4		

6. Tematy zajęć i treści kształcenia

<u>Tematy wykładów:</u>

<u>Wykład 1: (dr inż. Irena Kosińska)</u>
W1.1. Regulacje prawne z zakresu ochrony pracy (prawa i obowiązki studentów w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy) W1, U2, U4
W1. 2. Zagrożenia zdrowia studentów na stanowiskach pracy./nauki w trakcie studiów (fizyczne, chemiczne i biologiczne) i ochrona przed zagrożeniami. Procedura poekspozycyjna w narażeniu na zakażenie HIV, HBV, HCV ; U2, U1
W1.3. Zasady ergonomii na stanowiskach pracy (stanowisko komputerowe, oświetlenie – podstawowe zasady). U3

Wykład 2: (mgr inż. Elżbieta Domaszewicz)
W2.1. Postępowanie w razie wypadków i w sytuacjach zagrożeń (pożar, awaria, zagrożenie terrorystyczne, powódź itp.), W2
W2.2. Zasady ewakuacji z budynków. W2
W2.3. Zasady udzielania pomocy przedlekarskiej (podstawowe zasady). W2

7. Sposoby weryfikacji efektów kształcenia

Symbol przedmiotowego efektu kształcenia	Symbole form prowadzonych zajęć	Sposoby weryfikacji efektu kształcenia	Kryterium zaliczenia
W1-W-2 **U1-U-4**	**Wykład 1 (e-learning)** **Wykład 2 (e-learning)**	**Test zaliczeniowy:** **(20 pytań jednokrotnego wyboru)** **- oceniany wg kryterium podanego poniżej.**	**Na zaliczenie przedmiotu składa się:** **1. Przygotowanie studenta do zaliczenia przedmiotu – zgodnie z tematami zajęć i treściami kształcenia oraz obowiązującym piśmiennictwem** **2. W pierwszej kolejności należy wypełnić ankietę badającą ogólny stan wiedzy Studenta na temat zasad higieny przed rozpoczęciem rozwiazywania testu (przeznaczony czas na wypełnienie ankiety 5 min)** **3. Rozwiązanie testu: (test trwa 10 min)** **4. Uzyskanie min 61% prawidłowych odpowiedzi zalicza test na 3.0.**

8. Kryteria oceniania

Forma zaliczenia przedmiotu: *np. egzamin testowy, egzamin praktyczny lub zaliczenie bez oceny (nie dotyczy)*

ocena	kryteria
2,0 (ndst)	*Otrzymanie <61% poprawnych odpowiedzi z testu, nieobecność na wykładzie, brak wypełnionej ankiety*
3,0 (dost)	*spełnienie wszystkich kryteriów zaliczenia w tym test 61-75%*
3,5 (ddb)	*spełnienie wszystkich kryteriów zaliczenia w tym test 76-80%*
4,0 (db)	*spełnienie wszystkich kryteriów zaliczenia w tym test 81-85%*
4,5 (pdb)	*spełnienie wszystkich kryteriów zaliczenia w tym test 86 -90%*
5,0 (bdb)	*spełnienie wszystkich kryteriów zaliczenia w tym test >90%*

9. Literatura

Literatura obowiązkowa:

1. Ciuruś M., Procedury higieny w placówkach ochrony zdrowia. Wydanie II uzupełnione i poprawione. Warszawa 2013. Wyd. Instytut Problemów Ochrony zdrowia Sp. z o.o.
2. Marcinkowski J. (red.), Higiena, profilaktyka i organizacja w zawodach medycznych, PZWL, Warszawa 2004.
3. Strony internetowe: www.ciop.pl, www.gis.gov.pl

Literatura uzupełniająca:

1. Kodeks pracy. Praca zbiorowa. Wyd. LexisNexis (aktualizowane co roku)
2. Kłosiewicz-Latoszek., Kirschner H., Środowiskowe czynniki zdrowia w zarysie. Wyd. WUM, Warszawa 2008.

10. Kalkulacja punktów ECTS *(1 ECTS = od 25 do 30 godzin pracy studenta)*

Forma aktywności	Liczba godzin	Liczba punktów ECTS
Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim:		
Wykład	***4***	-
Samodzielna praca studenta (przykładowe formy pracy): *W tym polu opisujemy nakład samodzielnej pracy przeciętnego studenta konieczny aby zaliczyć przedmiot. W kalkulacji należy uwzględnić m.in. konieczność przygotowania się do zajęć, wykonania pracy domowych, przygotowania się do zaliczeń itp.*		
Przygotowanie studenta do zajęć	***7***	-
Przygotowanie studenta do zaliczeń	***14***	-
Razem	***25***	-

11. Informacje dodatkowe

1. *Zajęcia odbywają się w formie e-learningu na platformie e-learningowej WUM.*
2. *Warunkiem zaliczenia przedmiotu jest pozytywna ocena z testu kończącego kurs e-learningowy i wypełnienie ankiety. Do testu można przystąpić maksymalnie dwa razy.*
3. *Zaliczenie przedmiotu odbywa się na platformie e-learningowej, w I semestrze* ***do dnia 17.11.2019 roku,*** *natomiast ostateczny termin dostarczenia certyfikatu zaliczenia przedmiotu do sekretariatu Zakładu Medycyny Społecznej i Zdrowia Publicznego (ul. Oczki 3, pok. 101),* ***do dnia 15.12.2019 roku.***
   Uwaga!! – Celem usprawnienia oddawania certyfikatów Starostowie grup proszeni są o zebranie certyfikatów w grupie dziekańskiej i w zaklejonej kopercie wraz z listą studentów oddających certyfikat, złożyć w Sekretariacie Zakładu Medycyny Społecznej i Zdrowia Publicznego (ul. Oczki 3, pok. 101).
4. *W przypadku niezaliczenia przedmiotu konieczny jest kontakt z koordynatorem przedmiotu - dr inż. Ireną Kosińską (irena.kosinska@wum.edu.pl, tel. 664-268-514, ul. Oczki 3, p. 216)*
5. *W Zakładzie Medycyny Społecznej i Zdrowia Publicznego, ul. Oczki 3, pok. 101, sporządzany jest protokół końcowy zaliczenia przedmiotu i po zatwierdzeniu przez Kierownika jednostki, przesyłany do Dziekanatu do końca I semestru.*
6. *Przepisywanie zaliczenia przedmiotu odbywa się za zgodą Kierownika Zakładu Medycyny Społecznej i Zdrowia Publicznego dr hab. n. med. Anety Nitsch-Osuch (należy złożyć podanie w sekretariacie Zakładu p.101, na początku semestru zimowego).*
7. *Przy Zakładzie Medycyny Społecznej i Zdrowia Publicznego działa Koło Naukowe Higieny i Profilaktyki (kontakt irena.kosinska@wum.edu.pl) oraz strona koła: www.skn-higiena-profilaktyka.wum.edu.pl) , tematyka realizowana: Higiena środowiska oraz Żywienie.*

Podpis osoby odpowiedzialnej za sylabus /-/ dr inż. Irena Kosińska

Podpis Kierownika Jednostki /-/ dr hab. med. Aneta Nitsch-Osuch

Biofizyka

1. Metryczka	
Nazwa Wydziału:	Lekarsko-Stomatologiczny
Program kształcenia *(kierunek studiów, poziom i profil kształcenia, forma studiów, np. Zdrowie publiczne I stopnia profil praktyczny, studia stacjonarne)*:	lekarsko-dentystyczny, profil ogólnoakademicki, studia jednolite magisterskie stacjonarne
Rok akademicki:	2019/2020
Nazwa modułu/przedmiotu:	**Biofizyka**
Kod przedmiotu *(z systemu Pensum)*:	45060
Jednostka/i prowadząca/e kształcenie:	Zakład Fizjologii i Patofizjologii Eksperymentalnej (1S7) ul. Pawińskiego 3C, 02-106 Warszawa tel. 22 57 20 734; e-mail: 1s7@wum.edu.pl
Kierownik jednostki/jednostek:	prof. dr hab. n. med. Marcin Ufnal
Rok studiów *(rok, na którym realizowany jest przedmiot)*:	I rok
Semestr studiów *(semestr, na którym realizowany jest przedmiot)*:	semestr 2
Typ modułu/przedmiotu *(podstawowy, kierunkowy, fakultatywny)*:	podstawowy
Osoby prowadzące *(imiona, nazwiska oraz stopnie naukowe wszystkich wykładowców prowadzących przedmiot)*:	prof. dr hab. n. med. Marcin Ufnal lek. wet. Klaudia Bielińska dr n. med. Adrian Drapała lek. med. Kinga Jaworska mgr inż. Marta Gawryś - Kopczyńska dr n. med. Tomasz Hutsch dr n. med. Marek Konop lek. med. Piotr Konopelski lek. med. Artur Nowiński dr n. med. Janusz Skrzypecki mgr Ewelina Zaorska
Erasmus TAK/NIE *(czy przedmiot dostępny jest dla studentów w ramach programu Erasmus)*:	NIE

Osoba odpowiedzialna za sylabus *(osoba, do której należy zgłaszać uwagi dotyczące sylabusa)*:	Dr n. med. Marek Konop tel. (22) 57 20 734, e-mail: marek.konop@wum.edu.pl
Liczba punktów ECTS:	3

2. Cele kształcenia

1. Zdobycie wiedzy i umiejętności dotyczących biofizycznych podstaw procesów życiowych zachodzących w organizmie oraz metod fizycznych stosowanych w stomatologii.

2. Poznanie biomechaniki narządu żucia oraz podstawowych informacji dotyczących materiałów stomatologicznych.

3. Poznanie fizycznych podstaw metod diagnostycznych.

3. Wymagania wstępne

1. Wiedza z fizyki oraz matematyki na poziomie szkoły średniej.

2. Przed rozpoczęciem każdych zajęć przygotowanie studentów do zajęć sprawdzane jest w formie testowej.

4. Przedmiotowe efekty kształcenia

Lista efektów kształcenia

Symbol przedmiotowego efektu kształcenia	Treść przedmiotowego efektu kształcenia	Odniesienie do efektu kierunkowego (numer)
W1	zna zasady statyki i biomechaniki w odniesieniu do organizmu ludzkiego	BW07
W2	zna mechanikę narządu żucia	BW08
W3	zna metody obrazowania tkanek i narządów oraz zasady działania urządzeń diagnostycznych służących do tego celu	BW09
W4	zna zasady działania urządzeń ultradźwiękowych	BW10
W5	zna zasady fotometrii i światłowodów oraz wykorzystania źródeł światła w stomatologii	BW11
W6	zna zasady działania laserów w stomatologii	BW12
W7	zna skład, budowę, sposób wiązania, właściwości, przeznaczenie i sposób użycia materiałów stomatologicznych	CW25
U1	interpretuje zjawiska fizyczne zachodzące w narządzie żucia	BU02
U2	wykorzystuje procesy fizyczne w pracy	BU03

	lekarza-dentysty	

5. Formy prowadzonych zajęć

Forma	Liczba godzin	Liczba grup	Minimalna liczba osób w grupie
Wykład	10	1	*Cały rok*
Seminarium	9	3	*20*
Ćwiczenia	16	7	*10*

6. Tematy zajęć i treści kształcenia

Wykłady

W1 - Wykład 1: Wprowadzenie do Biofizyki. Fizyka a biologia. Biofizyka układu oddechowego, krążenia, nerwowego, pokarmowego. - W1, W3

W2 - Wykład 2: Elektryczność i pole elektryczne, potencjały podstawowe definicje i jednostki: prąd prawo Ohma. Właściwości elektryczne tkanek żywych. - W1

W3 - Wykład 3: Podstawy statystyki i biomechaniki - siły, momenty, naprężenia, moduł Yunga, tarcie, prawo Hooke'a, liczba Poisson'a, biomechanika narządu żucia. - W1, W2

W4 - Wykład 4: Wprowadzenie do fotometrii. - W1, W5, W6

W5 - Wykład 5: Diagnostyczne metody obrazowe - rentgenodiagnostyka, ultrasonografia, tomografia komputerowa, metody jądrowe w obrazowaniu medycznym. - W3,W4

Seminaria

S1 - Seminarium 1 - Materiałoznawstwo – podstawy fizyczne, rozszerzalność cieplna wypełnień stomatologicznych, ogniwa galwaniczne w jamie ustnej. - W7, U1

S2 - Seminarium 2 - Podstawy protetyki – budowa i rodzaje protez, stany naprężeń, odkształceń i przemieszczeń oraz momenty gnące. - W1, W2, U1

S3 - Seminarium 3 – Lasery i światłowody w stomatologii. – W5, W6

Ćwiczenia

C1 - Ćwiczenie 1 - Fotometria – podstawy fizyczne, analiza jasności różnych powierzchni. – W5, W6

C2 - Ćwiczenie 2 - Rentgenodiagnostyka – podstawy fizyczne, analiza pantomogramów. – W3, U2

C3 - Ćwiczenie 3- Funkcja i metody badania układu krążenia i oddechowego – hemodynamika,

elektrokardiologia, spirometria – W1, W3, U2

C4 – Ćwiczenie 4 – Podsumowanie zagadnień z zakresu materiału seminariów i ćwiczeń – zadania testowe – W1

7. Sposoby weryfikacji efektów kształcenia

Symbol przedmiotowego efektu kształcenia	Symbole form prowadzonych zajęć	Sposoby weryfikacji efektu kształcenia	Kryterium zaliczenia
W1-W7	W, S, C	Test pisemny jednokrotnego wyboru	>60% maksymalnej liczby punktów
U1, U2	W, S, C	Zaliczenie praktyczne	>60% maksymalnej liczby punktów

8. Kryteria oceniania

Forma zaliczenia przedmiotu: *zaliczenie bez oceny w formie testu*

ocena	kryteria
2,0 (ndst)	
3,0 (dost)	
3,5 (ddb)	
4,0 (db)	
4,5 (pdb)	
5,0 (bdb)	

9. Literatura

Literatura obowiązkowa:

4. Jaroszyk, F. red. „Biofizyka". PZWL, Warszawa, 2008, wydanie II.
5. Biofizyka. 500 Zadań testowych. P. Jeleń, M. Sobol, J. Zieliński, PZWL, Warszawa 2016.

Literatura uzupełniająca:

1. Craig R.G., Powers J.M., Wataha J.C.: Materiały stomatologiczne, Urban & Partner, Wrocław 2013

10. Kalkulacja punktów ECTS *(1 ECTS = od 25 do 30 godzin pracy studenta)*

Forma aktywności	Liczba godzin	Liczba punktów ECTS
Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim:		
Wykład	**10**	**0,4**
Seminarium	**9**	**0,35**
Ćwiczenia	**16**	**0,65**
Samodzielna praca studenta (przykładowe formy pracy): *W tym polu opisujemy nakład samodzielnej pracy*		

przeciętnego studenta konieczny aby zaliczyć przedmiot. W kalkulacji należy uwzględnić m.in. konieczność przygotowania się do zajęć, wykonania pracy domowych, przygotowania się do zaliczeń itp.		
Przygotowanie studenta do zajęć	**20**	**0,8**
Przygotowanie studenta do zaliczeń	**20**	**0,8**
Inne (jakie?)	**0**	**0**
Razem	**75**	**3**

11. Informacje dodatkowe

Osoba odpowiedzialna za dydaktykę: prof. dr hab. n. med. Marcin Ufnal (mufnal@wum.edu.pl)

Obecność na seminariach i ćwiczeniach jest obowiązkowa. Studentowi przysługuje 1 nieobecność nieusprawiedliwiona. Pozostałe nieobecności muszą być usprawiedliwione zwolnieniem lekarskim, które należy dostarczyć do Sekretariatu Zakładu w terminie 7 dni od powrotu na Uczelnię.
Informacje na temat Kursu będą zamieszczone na stronie Zakładu: *http://physiology.wum.edu.pl*

Biologia

1. Metryczka

Nazwa Wydziału:	Lekarsko-Stomatologiczny
Program kształcenia *(kierunek studiów, poziom i profil kształcenia, forma studiów, np. Zdrowie publiczne I stopnia profil praktyczny, studia stacjonarne)*:	lekarsko-dentystyczny, jednolite studia magisterskie, profil ogólnoakademicki, stacjonarne
Rok akademicki:	2019/2020
Nazwa modułu/przedmiotu:	**Biologia**
Kod przedmiotu*(z systemu Pensum)*:	45080
Jednostka/i prowadząca/e kształcenie:	Zakład Fizjologii i Patofizjologii Eksperymentalnej (1S7) ul. Pawińskiego 3C, 02-106 Warszawa tel. 22 57 20 734; e-mail: 1s7@wum.edu.pl
Kierownik jednostki/jednostek:	prof. dr hab. n. med. Marcin Ufnal
Rok studiów *(rok, na którym realizowany jest przedmiot)*:	I rok
Semestr studiów *(semestr, na którym realizowany jest przedmiot)*:	semestr 1
Typ modułu/przedmiotu *(podstawowy, kierunkowy, fakultatywny)*:	podstawowy

Osoby prowadzące *(imiona, nazwiska oraz stopnie naukowe wszystkich wykładowców prowadzących przedmiot)*:	prof. dr hab. n. med. Marcin Ufnal lek. wet. Klaudia Bielińska dr n. med. Adrian Drapała lek. med. Kinga Jaworska mgr inż. Marta Gawryś - Kopczyńska dr n. med. Tomasz Hutsch dr n. med. Marek Konop lek. med. Piotr Konopelski lek. med. Artur Nowiński dr n. med. Janusz Skrzypecki mgr Ewelina Zaorska
Erasmus TAK/NIE *(czy przedmiot dostępny jest dla studentów w ramach programu Erasmus)*:	NIE
Osoba odpowiedzialna za sylabus *(osoba, do której należy zgłaszać uwagi dotyczące sylabusa)*:	dr n. med. Marek Konop tel. (22) 57 20 734, e-mail: marek.konop@wum.edu.pl
Liczba punktów ECTS:	3

2. Cele kształcenia

1. Poznanie zagadnień związanych z ekologią medyczną.
2. Poznanie interakcje w układzie pasożyt – żywiciel.
3. Zdobycie wiedzy o technikach badawczych, którymi posługuje się biologia medyczna.

3. Wymagania wstępne

1. Student powinien mieć podstawy wiedzy z ekologii, parazytologii i biologii molekularnej.
2. Student powinien znać podstawy budowy i obsługi mikroskopu.

4. Przedmiotowe efekty kształcenia

Lista efektów kształcenia

Symbol przedmiotowego efektu kształcenia	Treść przedmiotowego efektu kształcenia	Odniesienie do efektu kierunkowego (numer)
W1	Zna podstawowe pojęcia z zakresu biologii i ekologii.	**B.W14 – student posiada wiedzę z zakresu biologii i ekologii**
W2	Zna współzależności między organizmami w ekosystemie.	**B.W15 – student rozumie zależności między organizmami**
W3	Zna interakcje w układzie pasożyt – żywiciel	**B.W16 – student posiada wiedzę w zakresie parazytologii**

U1	Wykorzystuje pojęcia biologiczne i ekologiczne w kontekście człowiek – środowisko życia	**B.U4 – student potrafi wykorzystać wiedzę z zakresu biologii, ekologii i parazytologii**

5. Formy prowadzonych zajęć

Forma	Liczba godzin	Liczba grup	Minimalna liczba osób w grupie
Wykład	8	1	*Cały rok*
Seminarium	11	3	*20*
Ćwiczenia	16	7	*10*

6. Tematy zajęć i treści kształcenia

W1 – Wykład 1: Medyczne aspekty ekologii, czynniki abiotyczne i biotyczne środowiska. Wpływ środowiska na zdrowie człowieka. – W1, W2

W2 – Wykład 2: Wpływ bakterii i innych mikroorganizmów zasiedlających człowieka na zdrowie człowieka. – W2

W3 – Wykład 3: Interakcje w układzie pasożyt – żywiciel. – W2, W3

W4 – Wykład 4: Wprowadzenie do technik biologii molekularnej. – W1

Parazytologia:

C1 – Ćwiczenia 1: Pierwotniaki. – W1, W2, W3, U1

C2 – Ćwiczenia 2: Przywry i tasiemce. – W1, W2, W3, U1

C3 – Ćwiczenia 3: Nicienie. – W1, W2, W3, U1

C4 – Ćwiczenia 4: Owady pasożytnicze. – W1, W2, W3, U1

Biologia molekularna:

S1 – Seminarium 1:Genetyka mendlowska. Dziedziczenie. - W1

S2– Seminarium 2: Mutageneza. - W1

S3 – Seminarium 3: Techniki biologii molekularnej stosowane w wykrywaniu mutacji i diagnostyce chorób genetycznych człowieka. - W1

7. Sposoby weryfikacji efektów kształcenia

Symbol przedmiotowego efektu kształcenia	Symbole form prowadzonych zajęć	Sposoby weryfikacji efektu kształcenia	Kryterium zaliczenia
W1-W3, U1,	*W, S, Ć*	*Test zaliczeniowy pisemny jednokrotnego wyboru*	*>60% maksymalnej liczby punktów*

8. Kryteria oceniania

Forma zaliczenia przedmiotu:*zaliczenie bez oceny (nie dotyczy)*

ocena	kryteria
2,0 (ndst)	
3,0 (dost)	
3,5 (ddb)	
4,0 (db)	
4,5 (pdb)	
5,0 (bdb)	

9. Literatura

Literatura obowiązkowa:

1. Ekologia. Jej związki z różnymi dziedzinami wiedzy medycznej pod red. A. Kurnatowskiej. PWN 2001.
2. Parazytologia i akaroentomologia medyczna pod red. A. Deryło. PWN 2011.
3. Biologia molekularna w medycynie – elementy genetyki klinicznej – J. Bal, PWN S.A. 2011.

Literatura uzupełniająca:

1. Zarys parazytologii medycznej pod red. A. Kurnatowskiej i T. Ferenc. Elsevier 2017.
2. Parazytologia w ochronie środowiska i zdrowia pod redakcją E. Lonc. VOLUMED 2001.

10. Kalkulacja punktów ECTS *(1 ECTS = od 25 do 30 godzin pracy studenta)*

Forma aktywności	Liczba godzin	Liczba punktów ECTS
Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim:		
Wykład	8	0,3
Seminarium	11	0,4
Ćwiczenia	16	0,5
Samodzielna praca studenta (przykładowe formy pracy):*W tym polu opisujemy nakład samodzielnej pracy przeciętnego studenta konieczny aby zaliczyć przedmiot. W kalkulacji należy uwzględnić m.in. konieczność przygotowania się do zajęć, wykonania pracy domowych, przygotowania się do zaliczeń itp.*		
Przygotowanie studenta do zajęć	15	0,5
Przygotowanie studenta do zaliczeń	30	1
Uzupełnianie zeszytu ćwiczeń przez studenta / Przygotowanie Prezentacji na wybrany temat	9	0,3
Razem	**89**	**3.0**

11. Informacje dodatkowe

Przy Zakładzie działa Studenckie Koło Naukowe Kardiologii Eksperymentalnej.
Osoba odpowiedzialna za dydaktykę: prof. dr hab. Marcin Ufnal (e-mail: mufnal@wum.edu.pl)

Obecność na seminariach i ćwiczeniach jest obowiązkowa. Studentowi przysługuje 1 nieobecność nieusprawiedliwiona. Pozostałe nieobecności muszą być usprawiedliwione zwolnieniem lekarskim, które należy dostarczyć do Sekretariatu Zakładu w terminie 7 dni od powrotu na Uczelnię.
Informacje na temat Kursu będą zamieszczone na stronie Zakładu:*http://physiology.wum.edu.pl*

Sylabus przedmiotu
ETYKA LEKARSKA Z ELEMENTAMI

1. Metryczka

Nazwa Wydziału:	**Lekarsko - Stomatologiczny**
Program kształcenia *(kierunek studiów, poziom i profil kształcenia, forma studiów, np. Zdrowie publiczne I stopnia profil praktyczny, studia stacjonarne)*:	lekarsko-dentystyczny, studia 5 letnie, jednolite magisterskie, profil ogólnoakademicki, stacjonarne
Rok akademicki:	2019 - 2020
Nazwa modułu/przedmiotu:	**ETYKA LEKARSKA Z ELEMENTAMI FILOZOFII**
Kod przedmiotu *(z systemu Pensum)*:	45072
Jednostka/i prowadząca/e kształcenie:	Zakład Etyki Lekarskiej i Medycyny Paliatywnej ul. Litewska 14/16, 00-581 Warszawa zakład-bioetyki@wum.edu.pl 22 116 92 34
Kierownik jednostki/jednostek:	**Prof. dr hab. n. med. Tomasz Pasierski**
Rok studiów	I rok
Semestr studiów	2
Typ modułu/przedmiotu *(podstawowy, kierunkowy, fakultatywny)*:	fakultatywny
Osoby prowadzące *(imiona, nazwiska oraz stopnie naukowe wszystkich wykładowców prowadzących przedmiot)*:	Prof. dr hab. n. med. Tomasz Pasierski Zakład Etyki Lekarskiej i Medycyny Paliatywnej ul. Litewska 14/16, 00-581 Warszawa zakład-bioetyki@wum.edu.pl 22 116 92 34
Erasmus TAK/NIE	TAK
Osoba odpowiedzialna za sylabus	**Prof. dr hab. n. med. Tomasz Pasierski** Zakład Etyki Lekarskiej i Medycyny Paliatywnej ul. Litewska 14/16, 00-581 Warszawa zakład-bioetyki@wum.edu.pl 22 116 92 34
Liczba punktów ECTS:	2

2. Cele kształcenia

Wykłady: Zapoznanie studentów z wybranymi zagadnieniami z zakresu filozofii medycyny, elementami metodologii nauk i teorii prawdy, filozoficznymi podstawami etyki lekarskiej, podstawowymi pojęciami etyki lekarskiej oraz etycznymi i prawnymi warunkami wykonywania zawodu lekarza.

Seminaria: Umiejętność krytycznego analizowania medycznych problemów etycznych na podstawie treści wykładu, lektur artykułów naukowych i dyskusji nad kazusami. Kształtowanie opartego na obowiązujących standardach etyczno-prawnych poczucia odpowiedzialności etycznej za podejmowane decyzje kliniczne.

3. Wymagania wstępne

2. *Brak*

4. Przedmiotowe efekty kształcenia

Lista efektów kształcenia

Symbol przedmiotowego efektu kształcenia	Treść przedmiotowego efektu kształcenia	Odniesienie do efektu kierunkowego (numer)
W1	wykazuje odpowiedzialność za swój rozwój zawodowy i wkład w dalszy rozwój nauk medycznych	DU 13
W2	zna zasady odpowiedzialności zawodowej lekarza (moralnej, etycznej, prawnej, materialnej i służbowej);	GW 20
W3	zna problematykę błędu lekarskiego: diagnostycznego, technicznego, terapeutycznego i organizacyjnego	GW 21
W4	zna przepisy prawne dotyczące wykroczeń związanych z pracą w zawodach medycznych	GW 22
W5	zna ramy prawne komunikowania się w medycynie	GW 23
W6	zna prawa pacjenta	GW 24
W7	zna zasady etyki i deontologii lekarskiej, a także etycznego postępowania lekarza	GW 25
W8	zna podstawy prawne funkcjonowania zawodów medycznych oraz samorządu zawodowego w Polsce	GW 26
U1	wskazuje podobieństwa i różnice między normami etycznymi i prawnymi	GU 28
U2	stosuje przepisy prawne dotyczące wykonywania zawodu lekarza-dentysty	GU 29
U3	stosuje normy zawarte w Kodeksie Etyki Lekarskiej	GU 30
U4	wyjaśnia normy zawarte w Kodeksie Etyki Lekarskiej oraz międzynarodowe normy etyki lekarskiej	GU 31
U5	okazuje szacunek pacjentowi i jego rodzinie	GU 32

	oraz zrozumienie dla różnic światopoglądowych i kulturowych	
U6	przedstawia wynikające z przepisów prawnych obowiązki lekarza wobec pacjenta	GU 33
U7	określa zasady odpowiedzialności związanej z wykonywaniem zawodu lekarza	GU 34
U8	wskazuje etyczne dylematy współczesnej medycyny wynikające z dynamicznego rozwoju nauk i technologii bio¬medycznych	GU 35
U9	wdraża zasady koleżeństwa zawodowego	GU 36
K1	ujawnia współczucie dla cierpiących i gotowość do bezinteresownego niesienia pomocy	
K3	współpracuje w grupie przy rozwiązywaniu medycznych dylematów etycznych	
K4	szanuje prawo i etyczne wytyczne mające zastosowanie w medycynie	

5. Formy prowadzonych zajęć

Forma	Liczba godzin	Liczba grup	Minimalna liczba osób w grupie
Wykład	20	1	
Seminarium	20	Zgodnie z podziałem grup seminaryjnych	
Ćwiczenia	0	0	

6. Tematy zajęć i treści kształcenia

W1 Wiedza, wnioskowanie, nauki W1
W2 Filozofia nauk przyrodniczych W1
W3 Teoria prawdy W1, W5
W4 Filozoficzne podstawy medycyny opartej na faktach W1, W5
W5 Etyka i moralność, główne działy etykiW1, W5, U7, U8, U9
W6 Wybrane teorie etyczne W3, W2, U1
W7 Teleologiczne teorie moralnościW3, W2, U1
W8 Etyka zasad W2, W3, U3
W9 Teorie cząstkowe W2, W3, U3
W10 Dylematy i konflikty W1, W3, U3
W11 Zapobieganie konfliktom W1, W3, U3
W12 Przezwyciężanie dylematów W1, W3, U3
W13 Strategie kazuistyczne W1, W3, U3
W14 Zasada podwójnego skutku W1, W3, U3
W15 Działanie i zaniechanie W1, W2, U3

W16 Bioetyczne wyzwania współczesności W1, W2, U3
W17 Profesjonalizm lekarski W4, U1, U6
W18 Sprawiedliwość i prawo do opieki zdrowotnej W4, U1
W19 Modele relacji lekarz-pacjentW2, W4, U3, U6
W20 Etyka stomatologii W2, W4, U3

S1 Wiedza, wnioskowanie, nauki W2, W3,U1, U2, U4, U5, K1, K4
S2 Filozofia nauk przyrodniczych W1, W2, U1, U2, U3, K1, K4
S3 Teoria prawdy W1, W2, U3, U5, K1, K2, K4
S4 Filozoficzne podstawy medycyny opartej na faktach W4, U1, U3, U5, K4
S5 Etyka i moralność, główne diały etyki W2, W4, U1, U3, K4
S6 Wybrane teorie etyczne W2, W4, U1, U3, K4
S7 Teleologiczne teorie moralności W2, W4, U1, U3, K2, K4
S8 Etyka zasad W2, W4, W6, W7, W8,U1, U3, U6, U7,K2, K4
S9 Teorie cząstkowe W2, W4, U1, U3, K2, K4
S10 Dylematy i konflikty W2, W8, U1, U3, K1, K2, K3, K4, U6
S11 Zapobieganie konfliktom W2, U1, U2, U3, K4
S12 Przezwyciężanie dylematów W4, U1, U2, U3, K1, K2, K3, K4
S13 Strategie kazuistyczne W1, U2, U3, U5, K3, K4
S14 Zasada podwójnego skutku W1, U2, U3, U5, K3, K4
S15 Działanie i zaniechanie W1, U2, U3, U5, K3, K4

7. Sposoby weryfikacji efektów kształcenia

Symbol przedmiotowego efektu kształcenia	Symbole form prowadzonych zajęć	Sposoby weryfikacji efektu kształcenia	Kryterium zaliczenia
W1-W8	W1-W20	Zaliczenie pisemne	Zalicza minimum 60% poprawnych odpowiedzi na zaliczenie
U1-U9	S1- S20	Umiejętność weryfikowania w trakcie zajęć na podstawie aktywności studentów	Odpowiedź ustana na zajęciach
K1-K4	S1- S20	Aktywny udział w dyskusji seminaryjnej nad zadanymi lekturami	Akceptowalne nabycie kompetencji

8. Kryteria oceniania

Forma zaliczenia przedmiotu: *REFERAT NA OCENĘ*

ocena	kryteria
2,0 (ndst)	O% - 59%
3,0 (dost)	60% -68%

3,5 (ddb)	69% - 77%
4,0 (db)	78% - 86%
4,5 (pdb)	87% - 95%
5,0 (bdb)	96% - 100%
zaliczenie	Przedmiot jest zakończony zaliczeniem pisemnym - obejmującym całość materiału wykładów i seminariów. Warunkiem zaliczenia na poziomie dostatecznym jest poprawna dostateczna odpowiedź na 60 %.

9. Literatura

Literatura obowiązkowa:

Wybrane fragmenty z:
1. Łuków, Paweł; Pasierski, Tomasz, Etyka medyczna z elementami filozofii, PZWL, Warszawa, 2014.
2. Wulff, Henrik R.; Pedersen, Stig Andur; Rosenberg, Raben, Filozofia medycyny. Wprowadzenie, przeł. Zbigniew Szawarski, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1993.
3. Beauchamp, Tom L.; Childress, James F., Zasady etyki medycznej, Warszawa, Książka i Wiedza 1996.
4. Gillon, Raanan, Etyka lekarska. Problemy filozoficzne, przeł. Anna Alichniewicz i Anna Szczęsna, Warszawa, Wydawnictwo Lekarskie PZWL 1997.
5. K. Szewczyk, Bioetyka. Podręcznik akademicki. T. 1, Warszawa, Wydawnictwo Naukowe PWN 2009.

Literatura uzupełniająca:

3. kazusy z zakresu etyki lekarskiej dostarczone przez wykładowcę, wybrane artykuły naukowe z zakresu filozofii medycyny i bioetyki

10. Kalkulacja punktów ECTS *(1 ECTS = od 25 do 30 godzin pracy studenta)*

Forma aktywności	Liczba godzin	Liczba punktów ECTS
Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim:		
Wykład	**20**	**0,7**
Seminarium	**20**	**0,7**
Ćwiczenia	**0**	**0**
Samodzielna praca studenta (przykładowe formy pracy): *W tym polu opisujemy nakład samodzielnej pracy*		

przeciętnego studenta konieczny aby zaliczyć przedmiot. W kalkulacji należy uwzględnić m.in. konieczność przygotowania się do zajęć, wykonania pracy domowych, przygotowania się do zaliczeń itp.		
Przygotowanie studenta do zajęć	10	0,3
Przygotowanie studenta do zaliczeń	10	0,3
Inne (jakie?)	0	0
Razem	**60**	**2**

11. Informacje dodatkowe

Wszystkie inne ważne dla studenta informacje nie zawarte w standardowym opisie np. dane kontaktowe do osoby odpowiedzialnej za dydaktykę, informacje o kole naukowym działającym przy jednostce, informacje o dojeździe na zajęcia, informacja o konieczności wyposażenia się we własny sprzęt bhp; informacja o lokalizacji zajęć; link to strony internetowej katedry/zakładu itp.

Wzór sylabusa przedmiotu
Histologia, cytologia i embriologia

1. Metryczka	
Nazwa Wydziału:	LEKARSKO-STOMATOLOGICZNY
Program kształcenia *(kierunek studiów, poziom i profil kształcenia, forma studiów, np. Zdrowie publiczne I stopnia profil praktyczny, studia stacjonarne)*:	lekarsko-dentystyczny – jednolite magisterskie Studia stacjonarne, profil ogólnoakademicki
Rok akademicki:	2019/2020
Nazwa modułu/przedmiotu:	Histologia, cytologia i embriologia
Kod przedmiotu *(z systemu Pensum)*:	45061
Jednostka/i prowadząca/e kształcenie:	Katedra i Zakład Histologii i Embriologii (1M15) Zakład Transplantologii i Centralny Bank Tkanek Centrum Biostruktury ul. Chałubińskiego 5 02-004 Warszawa http://histologia.wum.edu.pl tel/fax 22-629-52-82 Zakład Genetyki Medycznej (1WY) Centrum Biostruktury, I Wydział Lekarski ul. Pawińskiego 3c, 02-106 Warszawa tel. 22 572 06 95, faks 22 572 06 96 http://www.genetyka.wum.edu.pl
Kierownik jednostki/jednostek:	prof. dr hab. Jacek Malejczyk (1M15) dr hab. med. Artur Kamiński (1M17) prof. dr hab. Rafał Płoski (1WY)
Rok studiów *(rok, na którym realizowany jest przedmiot)*:	1
Semestr studiów *(semestr, na którym realizowany jest przedmiot)*:	semestr 1 i 2
Typ modułu/przedmiotu *(podstawowy, kierunkowy, fakultatywny)*:	podstawowy
Osoby prowadzące *(imiona, nazwiska oraz stopnie naukowe wszystkich wykładowców prowadzących przedmiot)*:	dr hab. Artur Kamiński dr hab. Piotr Skopiński dr hab. Dariusz Śladowski dr hab.Ryszard Galus dr Anna Hyc dr Anna Iwan dr Ewa Jankowska Steifer dr Izabela Uhrynowska-Tyszkiewicz lek. Agata Hevelke prof. Stanisław Moskalewski dr Grzegorz Gut dr hab. Jarosław Jóźwiak dr Izabela Młynarczuk- Biały dr hab. Tomasz Grzela

	Zakład Genetyki Medycznej: prof. dr hab. Rafał Płoski dr n. biol. Joanna Kosińska dr n. med. Małgorzata Rydzanicz mgr Konrad Szymański mgr Piotr Gasperowicz mgr Anna Walczak mgr Krystyna Wasilewska
Erasmus TAK/NIE *(czy przedmiot dostępny jest dla studentów w ramach programu Erasmus)*:	Tak
Osoba odpowiedzialna za sylabus *(osoba, do której należy zgłaszać uwagi dotyczące sylabusa)*:	dr hab. Artur Kamiński
Liczba punktów ECTS:	8

2. Cele kształcenia

Celem nauczania Histologii z Embriologią i Cytologią jest zapoznanie studentów kierunku lekarsko-dentystycznego z budową komórek, tkanek i narządów oraz powiązaniami budowy komórek i tkanek z pełnionymi przez nie funkcjami. Stanowi to podstawę do późniejszego nauczania biochemii, fizjologii i histopatologii.
Szczególny nacisk jest położony na rozwój i budowę struktur jamy ustnej: zęba, przyzębia, błon śluzowych jamy ustnej i ślinianek. Dyskutowana jest mikroskopowa anatomia zębów i przyzębia, aby przyszły lekarz-dentysta lepiej rozumiał możliwości i ograniczenia leczenia zachowawczego, protetycznego i periodontologicznego, związane z budową histologiczną tych struktur.
Kurs ma też na celu zaznajomienie studentów z rozwojem płodu w pierwszych 3 tygodniach życia, z uwzględnieniem późniejszego rozwoju struktur twarzoczaszki. Szczególnie dokładnie omawiany jest rozwój uzębienia.
Cel nauczania zostanie spełniony, gdy studenci:

- Opanują w zakresie określonym programem budowę i czynność komórek, tkanek i narządów człowieka,
- Poznają podstawowe techniki molekularne wykorzystywane w diagnostyce,
- Wykażą się znajomością budowy, funkcji i etapów rozwoju zęba, oraz innych struktur jamy ustnej,
- Poznają rozwój wczesnych stadiów zarodka ludzkiego oraz budowę i czynność błon płodowych,
- Będą umieli rozpoznać pod mikroskopem podstawowe elementy strukturalne tworzące tkanki oraz główne narządy wchodzące w skład organizmu,

  Poznają podstawy genetyki medycznej z uwzględnieniem najczęstszych chorób genetycznych z objawami stomatologicznymi.

3. Wymagania wstępne

Wiedza z zakresu biologii komórki, fizyki i chemii organicznej na poziomie liceum ogólnokształcącego.

4. Przedmiotowe efekty kształcenia

Lista efektów kształcenia

Symbol przedmiotowego efektu kształcenia	Treść przedmiotowego efektu kształcenia	Odniesienie do efektu kierunkowego (numer)
(*kod przedmiotu*)_ (*numer efektu oraz jego kategoria W-wiedza, U-umiejętności, K-kompetencje*)	**45061Ch**	
45061 W1	Wykazuje znajomość struktur organizmu ludzkiego: komórek, tkanek, narządów i systemów ze szczególnym uwzględnieniem układu stomatognatycznego; posiada wiedzę z zakresu genetyki i biologii molekularnej	**A.W1. B.W17.**
45061 W2	Charakteryzuje rozwój narządów i całego organizmu, ze szczególnym uwzględnieniem narządu żucia; zna kliniczne zastosowanie zasad genetyki	**A.W2. B.W18.**
45061 W3	Zna budowę ciała w podejściu topograficznym i czynnościowym;	**A.W3.**
35074 W4	Rozumie rolę układu nerwowego w funkcjonowaniu poszczególnych narządów;	**A.W4.**
45061 U1	Syntetycznie omawia znaczenie czynnościowe poszczególnych narządów i tworzonych przez nie układów; stosuje wiedzę z zakresu genetyki molekularnej w pracy klinicznej	**A.U1. B.U5.**
45061 U4	Obsługuje mikroskop, także w zakresie korzystania z immersji, oraz rozpoznaje pod mikroskopem strukturę histologiczną narządów i tkanek, a także dokonuje opisu interpretacji budowy mikroskopowej komórek, tkanek i narządów oraz ich funkcji;	**A.U4.**

5. Formy prowadzonych zajęć

Forma	Liczba godzin	Liczba grup	Minimalna liczba osób w grupie
Wykład	**10**	**1-wszystkie grupy dziekańskie**	
Seminarium	**25**	**Tyle, ile jest grup dziekańskich**	**20**
Seminarium genetyka medyczna	**5**	**5**	
Ćwiczenia	**50**	**10**	**10**

6. Tematy zajęć i treści kształcenia

Wykłady:

W1. Molekularne metody badań komórek i tkanek. - dr hab. Tomasz Grzela
W2. Embriologia: zapłodnienie, zaplemnienie, rozwój przedimplantacyjny - Prof. S. Moskalewski
W3. Błony płodowe, łożysko. Kształtowanie się listków zarodkowych. - Prof. S. Moskalewski
W4. Kształtowanie się listków zarodkowych. - Prof. Stanisław Moskalewski
W5. Błony śluzowe jamy ustnej (kość wyrostka zębodołowego) - dr hab. Ryszard Galus
W6. Rozwój i budowa szkliwa – Prof. dr hab. Paweł Włodarski
W7. Rozwój i budowa zębiny i miazgi – Prof. dr hab. Paweł Włodarski
W8. Rozwój i budowa ozębnej- Prof. dr hab. Paweł Włodarski

W9. Ślinianki – dr Ewa Jankowska Steifer
W10. Staw skroniowo-żuchwowy, materiały wszczepialne w stomatologii - dr hab. Artur Kamiński

Seminaria (S – po 1 godzinie) i ćwiczenia (c – po 2 godziny):

S1. Mikroskop, technika histologiczna. lek. Agata Hevelke, dr hab. Tomasz Grzela
C1. Różnorodne typy komórek. Zasady pracy z mikroskopem świetlnym. lek. Agata Hevelke
S2. Mikroskop elektronowy. Przedziały komórkowe. lek. Agata Hevelke, dr hab. Artur Kamiński
C2. Przedziały komórkowe. Ultrastruktura organelli cytoplazmatycznych. lek. Agata Hevelke
S3. Ultrastruktura jądra komórki. dr Izabela Tyszkiewicz-Uhrynowska, lek. Agata Hevelke
C3. Podział komórki.dr Izabela Tyszkiewicz- Uhrynowska
S4. Specjalistyczne struktury powierzchni nabłonka. dr hab. Ryszard Galus, dr Grzegorz Gut
C4. Tkanka nabłonkowa, gruczoły – budowa histologiczna. dr hab. Ryszard Galus
S5. Rodzaje tkanki łącznej właściwej. Funkcje tkanki łącznej właściwej i tkanki tłuszczowej. dr hab. Ryszard Galus, dr Anna Hyc
C5. Tkanka łączna właściwa i tłuszczowa – budowa histologiczna. dr hab. Ryszard Galus
S6. Regulacja wzrostu i przebudowy kości. dr Anna Iwan, dr hab. Ryszard Galus
C6. Tkanka chrzęstna i kostna- budowa histologiczna. dr Anna Iwan
S7. Regulacja wzrostu i przebudowy kości. dr Grzegorz Gut, dr Ewa Jankowska Steifer
C7. Powstawanie kości na modelu chrzęstnym i błoniastym, budowa połączenia maziowego. dr Grzegorz Gut
S8. Organizacja i funkcja centralnego i obwodowego układu nerwowego. - dr Anna Hyc, dr Anna Iwan
C8. Tkanka nerwowa, centralny i obwodowy układ nerwowy- budowa histologiczna. dr Anna Hyc
S9. Tkanka mięśniowa – typy, funkcja, mechanizm skurczu. dr Ewa Jankowska Steifer, dr Anna Iwan
C9. Budowa histologiczna tkanki mięśniowej gładkiej, poprzecznie prążkowanej szkieletowej i mięśnia serca. dr Ewa Jankowska Steifer
S10. Krew i szpik, hematopoeza - lek. Ewa Olender, lek. Agata Hevelke
C10. Rozmaz krwi obwodowej- typy komórek. Budowa histologiczna szpiku kostnego. lek. Lek. Agata Hevelke
S11. Rodzaje naczyń krwionośnych. Funkcja komórek śródbłonka.- dr hab. Dariusz Śladowski, dr hab. Tomasz Grzela
C11. Budowa histologiczna tętnic, żył, naczyń włosowatych i serca. dr hab. Dariusz Śladowski
S12. Seminarium podsumowujące: budowa histologiczna tkanki łącznej, nabłonkowej, mięśniowej i nerwowej. lek. Agata Hevelke
C12. Rozpoznawanie preparatów histologicznych prezentowanych na ćwiczeniach C1-C11. lek. Agata Hevelke
S13. Funkcja gruczołów wydzielania wewnętrznego- dr hab. Artur Kamiński, dr hab. Dariusz Śladowski
C13. Budowa histologiczna wybranych gruczołów wydzielania wewnętrznego.- dr hab. Artur Kamiński
S14. Regulacja hormonalna cyklu płciowego żeńskiego. Oogeneza.- dr Ewa Jankowska Steifer, dr hab. Jarosław Jóźwiak
C14. Budowa histologiczna jajnika, jajowodu, i macicy.- dr Ewa Jankowska- Steifer
S15. Spermato- i spermiogeneza.- dr hab. Jarosław Jóźwiak, dr Ewa Jankowska Steifer
C15. Budowa histologiczna męskiego układu płciowego.- dr hab. Jarosław Jóźwiak.
S16. Układ odpornościowy- struktura i funkcja.- dr Anna Hyc, dr Anna Iwan
C16. Budowa histologiczna narządów układu chłonnego. - dr Anna Hyc
S17. Funkcje błony śluzowej jamy ustnej. Wytwarzanie śliny.- dr hab. Artur Kamiński, dr Izabela Uhrynowska-Tyszkiewicz
C17. Budowa histologiczna ślinianek i języka- dr hab. Artur Kamiński
S18. Rozwój zęba i przyzębia, ruchy fizjologiczne zębów: erupcja, dryft mezjalny, ruchy ortodontyczne- lek. Agata Hevelke, dr hab. Artur Kamiński
C18. Budowa histologiczna zęba i przyzębia na różnych etapach rozwoju.- lek. Agata Hevelke
S19. Czynność motoryczna i wydzielnicza przewodu pokarmowego. - dr Grzegorz Gut, dr Anna Hyc
C19. Budowa histologiczna przełyku, żołądka i jelit.- dr Grzegorz Gut
S20. Duże gruczoły układu pokarmowego i ich funkcje.- dr hab. Dariusz Śladowski, dr hab. Tomasz Grzela
C20. Budowa histologiczna wątroby i trzustki. Tkanka limfatyczna układu pokarmowego. - dr hab. Dariusz Śladowski
S21. Funkcja części przewodowej układu oddechowego. Mechanizm wymiany gazowej w płucach. Rola surfaktantu w procesie wymiany gazowej - dr hab. Ryszard Galus, dr hab. Dariusz Śladowski
C21. Budowa histologiczna układu oddechowego.- dr hab. Ryszard Galus
S22. Skóra i narządy zmysłów. - dr hab. Ryszard Galus, dr hab. Dariusz Śladowski
C22. Budowa histologiczna skóry i jej przydatków. Budowa narządu wzroku.- dr hab. Ryszard Galus
S23. Funkcje nerek.- dr hab. Piotr Skopiński, dr Izabela Młynarczuk- Biały
C23. Budowa histologiczna układu moczowego.- dr hab. Piotr Skopiński
S24. Omówienie i demonstracje preparatów histologicznych – embriologia i histologia szczegółowa. lek. Agata Hevelke
C24. Przedkolokwialne pokazy preparatów histologicznych – embriologia i histologia szczegółowa. lek. Agata Hevelke

S25. Seminarium podsumowujące: budowa histologiczna układu pokarmowego, moczowego, oddechowego, chłonnego, skóry i narządów zmysłów.- lek. Agata Hevelke
C25. Rozpoznawanie preparatów histologicznych prezentowanych na ćwiczeniach C13-C23. lek. Agata Hevelke

Wprowadzenia do genetyki medycznej:
SG1 – Rysowanie rodowodów. Typy dziedziczenia. Piętnowanie genomowe
Zasady badania podmiotowego w genetyce medycznej (w tym rysowania rodowodu). Rodzaje dziedziczenia (wieloczynnikowe, autosomalne dominujące i recesywne, sprzężone z chromosomem X, mitochondrialne), piętnowanie genomowe. Choroby genetyczne w stomatologii (m.in. zespół Gardnera, zespół Ehlersa-Danlosa, mutacje genów MSXI i PAX9, dyzostoza żuchwowo-twarzowa, dysplazja obojczykowo-czaszkowa, amelogenesis imperfecta, dentinogenesis imperfecta, zespół Pradera-Williego).
– W1, W2, U1
SG2 – Podstawy cytogenetyki i technik genetyki molekularnej
Metody diagnostyczne w genetyce medycznej: kariotypowanie, FISH, CGH, aCGH, sekwencjonowanie DNA metodą Sangera, sekwencjonowanie następnej generacji. Rodzaje mutacji i aberracji chromosomowych. Podstawy nomenklatury cytogenetycznej. Choroby genetyczne w stomatologii (m.in. zespół Downa, zespól Turnera, zespół Klinefeltera, zespół Edwardsa, zespół Patau, zespół Cri du chat).
– W1, W2, U1

7. Sposoby weryfikacji efektów kształcenia

Symbol przedmiotowego efektu kształcenia	Symbole form prowadzonych zajęć	Sposoby weryfikacji efektu kształcenia	Kryterium zaliczenia
np. W1, U1, K1	*np. W, S, C*	*Pole definiuje metody wykorzystywana do oceniania studentów np.: kartkówka, kolokwium, raport z ćwiczeń itp. Każda metoda powinna być opisana odrębnie.*	
45061 W1	W1, W5-W10 S1- S11, S13-S23 C1-C11, C13-23	sprawdzian cząstkowy, kolokwia zaliczeniowe, egzamin końcowy	minimum 60 % prawidłowych odpowiedzi ogółem,
45061 W2	W2-W10, S14,15,18 C14,15,18	sprawdzian cząstkowy, kolokwia zaliczeniowe, egzamin końcowy	jak wyżej
45061 W3	W1, W5-W10 S1- S11, S13-S23 C1-C11, C13-23	sprawdzian cząstkowy, kolokwia zaliczeniowe, egzamin końcowy	jak wyżej
45061 W4	S8,C8,S9,C9,S11, S13,C13, S17,19, 22, C17,19,22	sprawdzian cząstkowy, kolokwia zaliczeniowe, egzamin końcowy	jak wyżej
45061 U1	W1, W5-W10 S1- S11, S13-S23 C1-C11, C13-23	sprawdzian cząstkowy, kolokwia zaliczeniowe, egzamin końcowy	jak wyżej
45061 U4	W1, S1-2, C1-25	sprawdzian cząstkowy, kolokwia zaliczeniowe, egzamin końcowy	jak wyżej
45061 W1	SG1, SG2	kolokwium testowe	uzyskanie ponad 50% poprawnych odpowiedzi
45061 W2	SG1, SG2	kolokwium testowe	uzyskanie ponad 50% poprawnych odpowiedzi
45061 U1	SG1, SG2	ustny raport z wykonanego zadania	poprawne sporządzenie rodowodu na podstawie opisu klinicznego rodziny oraz zinterpretowanie wyniku badania genetycznego

8. Kryteria oceniania

Forma zaliczenia przedmiotu: *np. egzamin testowy, egzamin praktyczny lub zaliczenie bez oceny (nie dotyczy)*

ocena	kryteria
2,0 (ndst)	mniej niż 60 % prawidłowych odpowiedzi ogółem w

	egzaminie końcowym,
3,0 (dost)	Zależnie od rozkładu statystycznego wyników testu
3,5 (ddb)	
4,0 (db)	
4,5 (pdb)	
5,0 (bdb)	

9. Literatura

Literatura obowiązkowa:

6. Sawicki W., Malejczyk J.: „Histologia", PZWL, Warszawa 2012
7. Kmieć Z.: „Histologia i cytofizjologia zęba i jamy ustnej" – podręcznik dla studentów stomatologii. Elsevier Urban & Partner, Wrocław 2007
8. Moore K. L., Persaud T. V. N., Torchia M. G.: „Embriologia i wady wrodzone. Od zapłodnienia do urodzenia." Elsevier Saunders, Wrocław 2013
9. Jorde Lynn B., Carey John C., Bamshad Michael J. Urban & Partner, 2014. Wyd. 2 (Genetyka medyczna)

Literatura uzupełniająca:

4. Antonio Nanci: Ten Cate's Oral Histology, Development, Structure, and Function, Elsevier 8th Edition, 2012
5. Daniel J. Chiego, Jr.: Essentials of Oral Histology and Embryology: A Clinical Approach, Elsevier 4th Edition, 2013
6. Bartel H.: Embriologia. PZWL. Warszawa 2002, wyd. III.

10. Kalkulacja punktów ECTS *(1 ECTS = od 25 do 30 godzin pracy studenta)*

Forma aktywności	Liczba godzin	Liczba punktów ECTS
Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim:		
Wykłady - histologia	***10***	***1***
Seminarium - histologia	***25***	***0,835***
Seminarium – wprowadzenia do genetyki medycznej	***5***	***0.165***
Ćwiczenia - histologia	***50***	***2***
Samodzielna praca studenta (przykładowe formy pracy): *W tym polu opisujemy nakład samodzielnej pracy przeciętnego studenta konieczny aby zaliczyć przedmiot. W kalkulacji należy uwzględnić m.in. konieczność przygotowania się do zajęć, wykonania pracy domowych, przygotowania się do zaliczeń itp.*		
Przygotowanie studenta do seminariów i ćwiczeń	***100***	***2,9175***
Przygotowanie studenta do seminariów i ćwiczeń - Wprowadzenia do genetyki medycznej	***2,5***	***0,0825***
Przygotowanie do zaliczeń - histologia	***35***	***0,9175***
Przygotowanie do zaliczeń - Wprowadzenia do genetyki medycznej	***2,5***	***0,0825***
Razem	***230***	***8***

11. Informacje dodatkowe

Przy Katedrze i Zakładzie Histologii i Embriologii działają dwa koła studenckie:

1. SKN - Opiekunami Koła są dr Izabela Młynarczuk-Biały i dr Ryszard Galus http://histologia.wum.edu.pl - Studenckie Koło Naukowe

2. SKN Inżynierii Tkankowej -Opiekunem Koła jest prof. dr hab. Małgorzata Lewandowska-Szumieł e–mail: mszumiel@wum.edu.pl

---

Regulamin zajęć z Histologii z embriologią, cytologii dla studentów kierunku lekarsko-dentystycznego - 2017-2018

Organizacja zajęć

1. Nauczanie Histologii z embriologią, cytologią odbywa się w formie ćwiczeń, seminariów i wykładów.
2. Obecność na ćwiczeniach i seminariach jest obowiązkowa. Spóźnienia przekraczające 15 minut będą traktowane jak nieobecność.
3. Zajęcia rozpoczynają się seminarium, które jest obowiązkową częścią zajęć.
4. Studenci przystępują do zajęć przygotowani merytorycznie. Zakres materiału objętego ćwiczeniem jest podany w „Programie zajęć".
5. Przygotowanie studentów do zajęć jest oceniane sprawdzianem wejściowym.
6. W trakcie ćwiczeń studenci omawiają z asystentem zagadnienia objęte tematem ćwiczenia oraz oglądają preparaty mikroskopowe, schematy i elektronogramy. Obrazy tkanek i narządów oglądanych pod mikroskopem należy narysować i opisać (legenda do rysunku) w zeszycie.
7. Mikroskopy są rozmieszczone na stołach, lub wypożyczane pod zastaw legitymacji studenckiej. Po zakończeniu oglądania preparatów należy wyłączyć oświetlenie mikroskopu i przykryć mikroskop pokrowcem. Wynoszenie z sal ćwiczeniowych preparatów, elektronogramów, mikroskopów lub ich części jest zabronione.
8. W okresie przedkolokwialnym i przedegzaminacyjnym każda grupa studencka może wypożyczyć komplet preparatów demonstracyjnych. Zestawy można wielokrotnie wymieniać. Przed oddaniem/wymianą zestawu, należy uporządkować preparaty wg załączonej listy. Za zgubienie lub zniszczenie preparatów studenci ponoszą odpowiedzialność finansową.

Zaliczenie zajęć

1. Warunkiem zaliczenia semestru jest udział w wykładach i ćwiczeniach oraz zaliczenie wszystkich ćwiczeń.
2. Warunkiem zaliczenia ćwiczenia jest uzyskanie pozytywnej oceny ze znajomości materiału przewidzianego na dane ćwiczenie oraz wykonanie rysunków preparatów i ich poprawne opisanie.
3. Dni, w których wyznaczono terminy ćwiczeń i kolokwiów są dniami zajęć obowiązkowych.
4. Dopuszcza się nieobecność na 2 wykładach i 2 ćwiczeniach w semestrze. Nieobecność na 3 zajęciach, powoduje niezaliczenie semestru i niedopuszczenie do kolokwium bez względu na powód nieobecności.
5. Ćwiczenia niezaliczone z powodu nieobecności lub nieprzygotowania do zajęć należy zaliczyć w formie ustalonej przez kierownika Katedry w wyznaczonym przez niego terminie.

Zaliczenie

1. Terminy kolokwiów są uzgadniane z Radą Pedagogiczną i nie podlegają zmianie.
2. Zakład organizuje dwa terminy kolokwium dla każdego działu. Dla studentów, którzy nie zaliczyli danego działu, niezależnie od przyczyn niezaliczenia, Zakład wyznaczy dodatkowy termin przed letnią sesją egzaminacyjną.
3. Warunkiem dopuszczenia do kolokwium jest udział w wykładach i ćwiczeniach oraz zaliczenie wszystkich ćwiczeń.
4. Kolokwia z histologii ogólnej i szczegółowej złożone są z części praktycznej i teoretycznej.
5. Kolokwium z embriologii nie ma części praktycznej.
6. Kolokwia organizowane dla całego kursu w pierwszym i drugim terminie mają formę testów. Pozostałe odbywają się w formie ustalanej przez kierownika Katedry.
7. Testy kolokwialne są złożone z 50 pytań.
8. Kryteria zaliczenia kolokwium ustalane są przez kierownika Katedry po przeprowadzeniu testu, przy czym zakłada się, że nie są one niższe niż:
    - 60% prawidłowych odpowiedzi w teście ogółem
9. Test z histologii szczegółowej zawiera pytania z części ogólnolekarskiej przedmiotu, oraz pytania z histologii

struktur jamy ustnej. Kryteria zaliczenia tego kolokwium ustalane są przez kierownika Katedry po przeprowadzeniu testu, przy czym zakłada się, że nie są one niższe niż:

- 60% prawidłowych odpowiedzi

10. Wszelkie zastrzeżenia lub nieprawidłowości dotyczące przebiegu zaliczenia pisemnego student powinien zgłosić w formie pisemnej członkom Zespołu Egzaminacyjnego bezpośrednio po zakończeniu egzaminu. („Regulamin Egzaminów Pisemnych Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego", pkt 16.)

11. Każde kolokwium można zdawać dwukrotnie. W przypadku niezaliczenia w obu terminach studentom przysługuje prawo do zdawania w trzecim terminie. Część praktyczną kolokwium należy zaliczyć przed wyznaczonym terminem poprawkowym kolokwium testowego.

Egzamin końcowy

1. Egzamin z przedmiotu obejmuje treści objęte programem ćwiczeń, seminariów i wykładów.
2. Warunkiem dopuszczenia do egzaminu jest zdanie wszystkich kolokwiów przewidzianych programem.
3. Terminy egzaminów są uzgadniane z Radą Pedagogiczną i nie podlegają zmianie.
4. Egzamin składa się z dwóch niezależnych części: praktycznej i teoretycznej.
5. Niezaliczenie części praktycznej lub teoretycznej skutkuje oceną niedostateczną z egzaminu.
6. Kierownik Katedry może wyrazić zgodę na zdawanie egzaminu w formie ustnej studentom, którzy uzyskali z kolokwiów średnią nie niższą niż 4½. O taką zgodę student powinien wystąpić do kierownika Katedry na piśmie (formularz podania dostępny na stronie internetowej Zakładu).
7. W przypadku nieobecności na egzaminie lub kolokwium spowodowanej przyczynami zdrowotnymi, student zobowiązany jest dostarczyć zwolnienie lekarskie w ciągu trzech dni roboczych od dnia wyznaczonego egzaminu, pod rygorem wpisania oceny niedostatecznej.
8. W razie niezaliczenia egzaminu poprawkowego, na wniosek studenta dziekan może wyznaczyć egzamin komisyjny.

Egzamin praktyczny

1. Egzamin praktyczny polega na rozpoznaniu 10 preparatów histologicznych. Minimalna liczba rozpoznanych preparatów wynosi 6. Za każdy dodatkowo rozpoznany preparat Student uzyskuje 1 punkt, a w przypadku rozpoznania 10 preparatów - 5 punktów.
2. Studenci, którzy nie zaliczyli w pierwszym terminie części praktycznej egzaminu przystępują do testu, którego pozytywny wynik będzie traktowany, jako wynik egzaminu poprawkowego (student zdaje wówczas ponownie jedynie egzamin praktyczny).
3. Studenci, którzy zaliczyli w pierwszym terminie część praktyczną egzaminu, a nie zdali testu, nie muszą przystępować ponownie do egzaminu praktycznego w drugim terminie egzaminu (student zdaje wówczas ponownie jedynie egzamin teoretyczny).

Egzamin teoretyczny

1. Część teoretyczna egzaminu odbywa się w formie testu złożonego ze 100 pytań z zakresu histologii ogólnej i szczegółowej oraz z embriologii.
2. Test zawiera pytania z działu wiedzy ogólnolekarskiej (histologii ogólnej, szczegółowej i embriologii), oraz pytania z histologii struktur jamy ustnej.
3. Kryteria zaliczenia egzaminu ustalane są przez kierownika Katedry po przeprowadzeniu testu, przy czym zakłada się, że nie są one niższe niż:
   - 60% prawidłowych odpowiedzi.
4. Wszelkie zastrzeżenia lub nieprawidłowości dotyczące przebiegu egzaminu pisemnego student powinien zgłosić w formie pisemnej członkom Zespołu Egzaminacyjnego bezpośrednio po zakończeniu egzaminu. („Regulamin Egzaminów Pisemnych Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego", pkt 16.)

Ocena końcowa

1. Ocena z egzaminu jest wystawiana na podstawie wyników obu części egzaminu. Na ocenę końcową składają się punkty uzyskane z obu części egzaminu.

2. Punkty z egzaminu praktycznego są doliczane tylko studentom, którzy spełnili kryteria zaliczenia testu.
3. Punkty z egzaminu praktycznego są doliczane studentom tylko raz. W sesji poprawkowej punkty z egzaminu praktycznego nie są przyznawane.

Stanowisko Katedry w sprawie ściągania na egzaminach i kolokwiach

Ściąganie na egzaminach i kolokwiach jest naruszeniem zasad etyki oraz Regulaminu Studiów WUM. Osoby aktywnie i biernie uczestniczące w tym procederze będą karane usunięciem z egzaminu z oceną niedostateczną. Dodatkowo Zakład wdroży postępowanie dyscyplinarne wobec osób ściągających.
Osoby aktywnie ściągające to osoby, które odpisują wyniki od innych studentów, bądź korzystające w czasie egzaminu z niedozwolonych notatek lub urządzeń elektronicznych służących do komunikowania się lub do przechowywania danych. Wnoszenie takich urządzeń na egzaminy jest zabronione.
Poprzez bierny udział w ściąganiu rozumie się ułatwianie odpisywania własnych odpowiedzi innym uczestnikom egzaminu. Student jest zatem zobowiązany dochować należytej staranności, aby uniemożliwić innym odpisywanie swoich odpowiedzi.
Kierownik Katedry obliguje studentów i egzaminatorów do ścisłego przestrzegania tych zasad.
Stanowisko Katedry w sprawie formy zaliczenia przedmiotu
Studenci, dla których język polski jest językiem obcym podlegają takim samym kryteriom oceny, co studenci polskojęzyczni i zdają kolokwia i egzamin w formie testu.

Historia stomatologii

1. Metryczka

Nazwa Wydziału:	Lekarsko-Stomatologiczny
Program kształcenia *(kierunek studiów, poziom i profil kształcenia, forma studiów, np. Zdrowie publiczne I stopnia profil praktyczny, studia stacjonarne)*:	lekarsko-dentystyczny, jednolite magisterskie, profil ogólnoakademicki, stacjonarne
Rok akademicki:	2019/2020
Nazwa modułu/przedmiotu:	Historia stomatologii
Kod przedmiotu *(z systemu Pensum)*:	45073
Jednostka/i prowadząca/e kształcenie:	Studium Historii Medycyny 00-575 Warszawa ul. Litewska 16, p. 207 tel. 22 116 92 60 e-mail: historia-medycyny@wum.edu.pl www.historiamedycyny.wum.edu.pl
Kierownik jednostki/jednostek:	dr n. med. Ewa Skrzypek
Rok studiów *(rok, na którym realizowany jest przedmiot)*:	I
Semestr studiów *(semestr, na którym realizowany jest przedmiot)*:	drugi/letni
Typ modułu/przedmiotu *(podstawowy, kierunkowy, fakultatywny)*:	fakultatywny
Osoby prowadzące *(imiona, nazwiska oraz stopnie naukowe wszystkich wykładowców prowadzących przedmiot)*:	dr n. med. Ewa Skrzypek
Erasmus TAK/NIE *(czy przedmiot dostępny jest dla studentów w ramach programu Erasmus)*:	NIE
Osoba odpowiedzialna za sylabus *(osoba, do której należy zgłaszać uwagi dotyczące sylabusa)*:	dr n. med. Ewa Skrzypek ewa.skrzypek@wum.edu.pl tel. 22 116 92 60
Liczba punktów ECTS:	2

2. Cele kształcenia

3. Poznanie historii stomatologii na świecie i w Polsce, z odniesieniem do największych osiągnięć w historii medycyny.
4. Poznanie najistotniejszych wydarzeń i sylwetek najwybitniejszych przedstawicieli medycyny oraz stomatologii na przestrzeni dziejów.

5. Poznanie rozwoju narzędzi, składających się na wyposażenie warsztatu stomatologa od czasów najdawniejszych do współczesnych.

3. Wymagania wstępne

Brak wymagań wstępnych.

4. Przedmiotowe efekty kształcenia

Lista efektów kształcenia

Symbol przedmiotowego efektu kształcenia	Treść przedmiotowego efektu kształcenia	Odniesienie do efektu kierunkowego (numer)
W1	zna historię medycyny, ze szczególnym uwzględnieniem historii stomatologii	**D.W16**
W2	zna zasady kształtowania się nowych dyscyplin medycznych	**D.W17**
W3	zna osiągnięcia czołowych przedstawicieli medycyny polskiej	**D.W18**
U1	wykazuje odpowiedzialność za swój rozwój zawodowy i wkład w dalszy rozwój nauk medycznych	**D.U13**

5. Formy prowadzonych zajęć

Forma	Liczba godzin	Liczba grup	Minimalna liczba osób w grupie
Wykład	20	1	c. kurs
Seminarium	20	1	20
Ćwiczenia	0	-	-

6. Tematy zajęć i treści kształcenia

W1 i S1 – Wykład 1 i Seminarium 1 – Dlaczego historia medycyny i stomatologii? – *U1*
W2 i S2 – Wykład 2 i Seminarium 2 – Najważniejsze odkrycia w historii medycyny i ich znaczenie dla stomatologii – - *W1, W2, W3, U1*
W3 i S3 – Wykład 3 i Seminarium 3 - Chronologia najważniejszych i najciekawszych wydarzeń z historii dentystyki – - *W1, W2, W3, U1*
W4 i S4 – Wykład 4 i Seminarium 4 – Pierre Fauchard i inni *ojcowie* światowej stomatologii – *W1, W2, U1*
W5 i S5 – Wykład 5 i Seminarium 5 – Stomatologia w malarstwie – *W1, W2, W3, U1*
W6 i S6 – Wykład 6 i Seminarium 6 – Wiertło dentystyczne i nie tylko… - *W1, W2, U1*
W7 i S7 – Wykład 7 i Seminarium 7 – Interesująca historia wyrywania zębów – *W1, W2, U1*
W8 i S8 – Wykład 8 i Seminarium 8 – Najwybitniejsi polscy przedstawiciele stomatologii – *W1, W2, W3, U1*
W9 i S9 – Wykład 9 i Seminarium 9 – Dzieje stomatologii w Warszawie – *W1, W2, W3, U1*
W10 i S10 – Wykład 10 i Seminarium 10 – Estetyka w stomatologii. *Quo vadimus*? – *W1, W2, W3, U1*

7. Sposoby weryfikacji efektów kształcenia

Symbol przedmiotowego efektu kształcenia	Symbole form prowadzonych zajęć	Sposoby weryfikacji efektu kształcenia	Kryterium zaliczenia
zgodnie z pkt. 4	**W; S**	ocena ciągła na zajęciach	aktywny udział w seminariach; frekwencja (maksymalnie dwie nieobecności)

8. Kryteria oceniania

Forma zaliczenia przedmiotu: zaliczenie

Ocena	Kryteria
niezaliczone	więcej niż dwie nieobecności w trakcie zajęć oraz brak aktywnego udziału w zajęciach seminaryjnych
zaliczone	Warunkiem zaliczenia jest obecność na zajęciach (dopuszczalne dwie nieobecności) oraz aktywny udział w zajęciach seminaryjnych

9. Literatura

Literatura obowiązkowa:

1. Supady J.: *Historia dentystyki (starożytność, średniowiecze, renesans, barok),* Wydawnictwo ADI, Łódź 2007.
2. Zampetti P.: *Ilustrowana historia stomatologii*, ARW DK MEDIA POLAND, Warszawa 2014.

Literatura uzupełniająca:

3. *Dzieje I Wydziału Lekarskiego Akademii Medycznej w Warszawie (1809-2006),* pod red. M. Krawczyka, t. II, Wydawnictwo CZELEJ, Lublin 2008.
4. Gajda Z.: *Do historii medycyny wprowadzenie*, Wydawnictwo WAM, Kraków 2011.
5. *Historia medycyny*, pod red. T. Brzezińskiego, Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2015 (lub inny rok wydania).
6. Jesionowski M.: *Historia stomatologii polskiej*, Państwowy Zakład Wydawnictw Lekarskich, Warszawa 1971.
7. Skrzypek E.: *Poczet doktorów honoris causa,* Warszawski Uniwersytet Medyczny, Warszawa 2016.
8. Wajs S.: *Wybrane wydarzenia z historii dentystyki*, SANMEDIA, Warszawa 1994.
9. *Zawód dentysty – lekarza stomatologa na ziemiach polskich XIX i XX wieku. Zawody medyczne na ziemiach polskich w XIX i XX wieku*, pod red. B. Urbanek, Wydawnictwo Makmed, Lublin 2008.

9. Kalkulacja punktów ECTS

Forma aktywności	Liczba godzin	Liczba punktów ECTS
Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim:		
Wykład	**20**	**2/3**
Seminarium	**20**	**2/3**
Ćwiczenia	**-**	**-**
Samodzielna praca studenta (przykładowe formy pracy)		
Przygotowanie studenta do zajęć	**10**	**1/3**
Przygotowanie studenta do zaliczeń	**10**	**1/3**
Inne (jakie?)	**-**	**-**
Razem	**60**	**2**

10. Informacje dodatkowe

Język łaciński w medycynie

1. Metryczka

Nazwa Wydziału:	Lekarsko-Stomatologiczny
Program kształcenia *(kierunek studiów, poziom i profil kształcenia, forma studiów, np. Zdrowie publiczne I stopnia profil praktyczny, studia stacjonarne)*:	lekarsko-dentystyczny, profil ogólnoakademicki jednolite magisterskie studia stacjonarne
Rok akademicki:	2019/2020
Nazwa modułu/przedmiotu:	Język łaciński w medycynie
Kod przedmiotu:	45062
Jednostka/i prowadząca/e kształcenie:	Studium Języków Obcych Centrum Dydaktyczne, ul.Trojdena 2a, 02-109 Warszawa sjosekretariat@wum.edu.pl, tel. 22 5720863 www.sjo.wum.edu.pl
Kierownik jednostki/jednostek:	dr Maciej Ganczar
Rok studiów:	I
Semestr studiów:	1
Typ modułu/przedmiotu:	Podstawowy
Osoby prowadzące:	mgr Beata Olędzka dr Anna Szymańska-Budzińska tel. 22 5720858
Erasmus TAK/NIE:	NIE
Osoba odpowiedzialna za sylabus:	mgr Beata Olędzka beata.oledzka@wum.edu.pl tel. 22 5720858
Liczba punktów ECTS:	2

2. Cele kształcenia

6. Elementarne i wybiórcze poznanie podstaw gramatyki łacińskiej i terminologii medycznej.
7. Przygotowanie do formułowania prostych i złożonych diagnoz medycznych i recept lekarskich.
8. Ukazanie zależności między językiem łacińskim a innymi językami nowożytnymi.

3. Wymagania wstępne

Brak

4. Przedmiotowe efekty kształcenia

Lista efektów kształcenia

Symbol przedmiotowego efektu kształcenia	Treść przedmiotowego efektu kształcenia	Odniesienie do efektu kierunkowego (numer)
W1	Rozumie znaczenie komunikacji werbalnej i niewerbalnej w procesie komunikowania się z pacjentem i pojęcie zaufania w interakcji z pacjentem	DW04
U1	Krytycznie analizuje piśmiennictwo (w tym w języku angielskim) i wyciąga wnioski	DU19

5. Formy prowadzonych zajęć

Forma	Liczba godzin	Liczba grup	Minimalna liczba osób w grupie
Wykład	-	-	-
Seminarium	-	-	-
Ćwiczenia	30	3	-

6. Tematy zajęć i treści kształcenia

Wykładowca – mgr Beata Olędzka, dr Anna Szymańska-Budzińska

C1 Wstęp do języka łacińskiego. Alfabet. Wymowa. Iloczas. Akcent. Ćwiczenia w czytaniu i poprawnym akcentowaniu W1, U1
C2 Budowa terminów medycznych. Rzeczownik jako podstawa terminu medycznego. Terminologia anatomiczna ze szczególnym naciskiem na anatomię głowy i szyi. W1,U1
C3 Przymiotnik jako podstawa terminu medycznego. Związek rzeczownika z przymiotnikiem. W1,U1
C4 Liczba mnoga rzeczowników i przymiotników na przykładzie terminów anatomicznych. W1, U1
C5 Budowa łacińskich terminów medycznych jedno i wielowyrazowych występujących w terminologii stomatologicznej. Ćwiczenia. W1, U1
C6 Wstępne wiadomości o języku greckim. Wyrazy podstawowe łacińsko-greckie w terminologii medycznej. W1, U1
C7 Ważniejsze przyrostki łacińsko-greckie w terminologii medycznej W1, U1
C8 Przyimki i wyrażenia przyimkowe. W1,U1
C9 Ważniejsze przedrostki łacińsko-greckie w terminologii medycznej. W1, U1
C10 Zasady formułowania rozpoznań medycznych i opisów zabiegów leczniczych używanych w stomatologii. Wyrażenia ogólne i międzynarodowe skróty stosowane w diagnostyce W1,U1
C11 Ćwiczenia w formułowaniu rozpoznań medycznych i opisów zabiegów leczniczych W1, U1
C12 Zasady formułowania recepty lekarskiej. Wyrażenia ogólne i skróty międzynarodowe w recepturze W1, U1
C13 Powtórzenie materiału. Ćwiczenia powtórzeniowe W1, U1
C14 Test końcowy W1, U1
C15 Omówienie wyników testu. Poprawa testu W1, U1

7. Sposoby weryfikacji efektów kształcenia

1. Lektorat kończy się zaliczeniem
2. Przedmiotem nauczania jest język specjalistyczny, dostosowany do potrzeb zawodowych przyszłych absolwentów.
3. Podstawę zaliczenia przedmiotu stanowią: udział w zajęciach, pozytywne oceny uzyskane z kolokwiów cząstkowych oraz pisemnego sprawdzianu końcowego.
4. W przypadku nieobecności:

   - dwie nieobecności w semestrze – obie należy zaliczyć w terminie do dwóch tygodni od daty nieobecności

   - trzy nieobecności w semestrze – student zobowiązany jest napisać podanie do kierownika SJO z prośbą o umożliwienie odrobienia i zaliczenia trzeciej nieobecności w trybie indywidualnym

   - cztery i więcej nieobecności w semestrze – student zobowiązany jest do powtarzania semestru (w wypadku pobytu w szpitalu lub długotrwałej choroby potwierdzonej zwolnieniem lekarskim student może ubiegać się o zgodę na zaliczanie nieobecności w sesji poprawkowej).
5. Student ma obowiązek zgłosić się na pisemny sprawdzian zaliczający przedmiot w wyznaczonym terminie. W przypadku niestawienia się, bądź niezaliczenia sprawdzianu, studentowi przysługuje jeden termin poprawkowy ustalony przez prowadzącego. Sprawdzian poprawkowy należy zaliczyć nie później niż przed rozpoczęciem sesji egzaminacyjnej. W przypadku niezaliczenia poprawy studentowi przysługuje drugi termin poprawkowy zgodnie z regulaminem studiów.
6. Student ubiegający się o zwolnienie z lektoratu (przepisanie oceny) powinien złożyć stosowne podanie do kierownika SJO w pierwszym tygodniu zajęć. Studentom pierwszego roku oceny nie będą przepisywane.
7. Posiadanie certyfikatu z języka obcego, oceny z lektoratu na innym kierunku studiów w WUM lub innej uczelni nie zwalnia z uczęszczania na zajęcia przewidziane programem studiów na aktualnym kierunku studiów.
8. Sprawy nieuregulowane niniejszym regulaminem będą rozstrzygane indywidualnie przez kierownictwo SJO.

Symbol przedmiotowego efektu kształcenia	Symbole form prowadzonych zajęć	Sposoby weryfikacji efektu kształcenia	Kryterium zaliczenia
W1 U1	C	Test pisemny	60%

8. Kryteria oceniania

Forma zaliczenia przedmiotu: Kolokwium pisemne – pytania otwarte. Zaliczenie z oceną.

ocena	kryteria
2,0 (ndst)	poniżej 60%
3,0 (dost)	60%-69,99%
3,5 (ddb)	70%-79,99%
4,0 (db)	80%-85,99%
4,5 (pdb)	86%-90,99%

5,0 (bdb)	91%-100%

9. Literatura

Literatura obowiązkowa.

Olędzka Beata, *Język łaciński dla lekarzy,* Warszawa: MediPage 2018.

Literatura uzupełniająca.

Dąbrowska Barbara, *Podręczny słownik medyczny łacińsko-polski i polsko-łaciński,* Warszawa: Wydawnictwo Lekarskie PZWL 2005.

10. Kalkulacja punktów ECTS

Forma aktywności	Liczba godzin	Liczba punktów ECTS
Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim:		
Wykład	-	-
Seminarium	-	-
Ćwiczenia	30	1
Samodzielna praca studenta (przykładowe formy pracy): *przygotowanie się do zajęć, wykonanie prac domowych, przygotowanie się do zaliczeń*		
Przygotowanie studenta do zajęć	20	0,5
Przygotowanie studenta do zaliczeń	10	0,5
Inne (jakie?)	-	-
Razem	60	2

11. Informacje dodatkowe

Osoba odpowiedzialna za dydaktykę: mgr Beata Olędzka: beata.oledzka@wum.edu.pl

Język obcy w medycynie

1. Metryczka

Nazwa Wydziału:	Lekarsko-Stomatologiczny
Program kształcenia	lekarsko-dentystyczny, profil ogólnoakademicki jednolite magisterskie studia stacjonarne
Rok akademicki:	2019/2020
Nazwa modułu/przedmiotu:	Język obcy w medycynie (do wyboru: angielski, francuski, niemiecki, rosyjski)
Kod przedmiotu	45063
Jednostka/i prowadząca/e kształcenie:	Studium Języków Obcych, WUM Centrum Dydaktyczne, ul. Trojdena 2a, 02-109 Warszawa tel. 22 5720863 sjosekretariat@wum.edu.pl, www.sjo.wum.edu.pl
Kierownik jednostki/jednostek:	Dr Maciej Ganczar
Rok studiów	I
Semestr studiów	1-2
Typ modułu/przedmiotu	podstawowy
Osoby prowadzące	mgr Grażyna Wodnicka, mgr Marcin Otto – język angielski tel. 22 5720863, 61 mgr Barbara Tryuk-Czapska – język francuski tel. 57 20863,58 mgr Mariola Strzelak – język niemiecki tel. 57 20863,58 mgr Kinga Szkurłat – język rosyjski tel. 57 20863,58
Erasmus TAK/NIE	tak
Osoba odpowiedzialna za sylabus	mgr Marcin Otto tel. 22 5720863,61
Liczba punktów ECTS:	3

2. Cele kształcenia

1.Posługiwanie się wybranym językiem obcym na poziomie minimum B2 wg. ESOKJ w zakresie stomatologii, z rozróżnieniem języka tekstów specjalistycznych.

2.Umiejętność komunikacji w języku obcym w środowisku zawodowym (pacjent, zespół).

3. Wymagania wstępne

Opanowanie wybranego języka na poziomie B1 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego Rady Europy (ocena na świadectwie maturalnym lub właściwy certyfikat)

4. Przedmiotowe efekty kształcenia

Lista efektów kształcenia

Symbol przedmiotowego efektu kształcenia	Treść przedmiotowego efektu kształcenia	Odniesienie do efektu kierunkowego (numer)
	w zakresie wiedzy:	
W1	1. W trakcie kursu, student przyswaja język specjalistyczny w wybranym języku obcym zgodny z kierunkiem swoich studiów, który stanie się narzędziem do realizacji umiejętności językowych niezbędnych w przyszłej pracy zawodowej lekarza-dentysty, między innymi w celu analizy piśmiennictwa.	DU19
W2	2. W języku obcym przyswaja wiedzę związaną z wybranym kierunkiem studiów jak np. historia stomatologii.	-
W3	3. Posiada znajomość zasad etyki związanych z wykonywaniem zawodu lekarza-dentysty, obowiązków wobec pacjenta, praw pacjenta, oraz odpowiedzialność karno-cywilną opisanych w wybranym przez siebie języku obcym.	DU11
	w zakresie umiejętności w wybranym języku obcym:	
U1	1. potrafi zdefiniować podstawowe jednostki chorobowe i opisać objawy chorób jamy ustnej (próchnica, choroby przyzębia, itp.) oraz zaburzeń układu stomatognatycznego (zaburzenia w obrębie łuku, zgryzu),	CU05
U2	2. posługuje się mianownictwem anatomicznym i określa budowę układu stomatognatycznego,	AU01
U3	3. potrafi opisać podstawowe metody diagnostyczne,	AU03, FW21
U4	4. posługuje się nazwami instrumentarium i wyposażenia gabinetu stomatologicznego,	CW23
U5	5. określa czynności fizjologiczne i funkcje narządu żucia,	BU02
U6	6. potrafi określić zasady dotyczące higieny i bezpieczeństwa pracy,	GW17
U7	7. potrafi przedstawić mechanizmy patologiczne,	CU06
U8	8. potrafi wyjaśnić pacjentowi cel stosowania profilaktyki zakażeń krzyżowych,	EU06, CW02
U9	9. potrafi przedstawić związki przyczynowo-skutkowe w zakresie poznanych chorób,	CU05
U10	10. potrafi przedstawić proponowany plan leczenia razem z możliwymi jego konsekwencjami oraz zaproponować opcje alternatywne,	FU03
U11	11. potrafi przeprowadzić wywiad z pacjentem,	DU06, FU01
U12	12. potrafi poinstruować pacjenta w zakresie profilaktyki chorób jamy ustnej,	FU08, GU20
U13	13. potrafi pokierować komunikacją z pacjentem zwłaszcza w przypadku pacjenta niepełnoletniego lub lękliwego,	DU06

U14	14. potrafi posłużyć się kartą obcojęzycznego pacjenta,	FU13
U15	15. potrafi kształtować właściwą postawę wobec pacjenta i stosunek do niego.	DU08

5. Formy prowadzonych zajęć

Forma	Liczba godzin	Liczba grup	Minimalna liczba osób w grupie
Ćwiczenia	60	3,0	20

6. Tematy zajęć i treści kształcenia

C01-02 – HISTORIA STOMATOLOGII (W1, W2)
C03-04 – SPECJALIZACJE DENTYSTYCZNE (W1, W2)
C05-06 – UZĘBIENIE CZŁOWIEKA (W1, U2, U5)
C07-08 – TYPY ZĘBÓW - PATOLOGIE (W1, U2, U7)
C09-10 – GABINET STOMATOLOGICZNY (W1, U4)
C11-12 – ZAPOBIEGANIE INFEKCJOM KRZYŻOWYM (W1, U8)
C13-14 – KOMUNIKACJA W PRAKTYCE STOMATOLOGICZNEJ (W1, U13, U15)
C15 – KOLOKWIUM
C16-17 – POSTĘPOWANIE Z DENTOFOBIĄ (W1, U13)
C18-19 – WYWIAD Z PACJENTEM (W1, U11, U14)
C20-21 – WYBRANE ASPEKTY ZBIERANIA WYWIADU MEDYCZNEGO (W1, U11)
C22-23 – RADIOLOGIA STOMATOLOGICZNA I RADIOWIZJOGRAFIA (W1, U3)
C24-25 – KSEROSTOMIA I HALITOZA (W1, U1, U7)
C26-27 – PATOLOGICZNA UTRATA TKANEK ZĘBA: EROZJA, ABRAZJA, ATRYCJA (W1, U5, U10)
C28-29 – CHOROBA PRÓCHNICOWA (W1, U1, U9, U12)
C30 – KOLOKWIUM

7. Sposoby weryfikacji efektów kształcenia

Symbol przedmiotowego efektu kształcenia	Symbole form prowadzonych zajęć	Sposoby weryfikacji efektu kształcenia	Kryterium zaliczenia
W1, W2, U2, U4, U5, U6, U7, U13, U15	C	KOLOKWIUM 01 (forma pisemna) testy językowe sprawdzające słownictwo specjalistyczne, ćwiczone struktury, tłumaczenia	60%
W1, U3, U7, U11, U12, U13, U14	C	KOLOKWIUM 02 (forma pisemna) j.w.	60%

8. Kryteria oceniania

Forma zaliczenia przedmiotu: ZALICZENIE NA OCENĘ

ocena	kryteria
2,0 (ndst)	poniżej 60%
3,0 (dost)	60 – 69,99 %
3,5 (ddb)	70 – 79,99 %
4,0 (db)	70 – 85,99 %
4,5 (pdb)	86 – 90,99 %
5,0 (bdb)	91 – 100 %

9. Literatura

Literatura obowiązkowa:
język angielski
Studzińska-Pasieka Kinga, Otto Marcin: *Open your English Wider!.*Bestom DENTOnet.pl. 2011
język francuski:
Mourlhon-Dallies Florence, Tolas Jacqueline: *santé-médecine.com.* Paris: CLE International 2007.
język niemiecki:
Szafrański Marceli: *DeutschfürZahnmediziner*. Warszawa: Wydawnictwo Lekarskie PZWL 2009.
język rosyjski:
Hajczuk Roman: *Ruskijjazyk w medycynie*. Warszawa: PZWL 2008.

Literatura uzupełniająca:
język francuski:
Fassier Thomas, Talavera-Goy Solange: *Le français des médecins.* PUG 2009.
język niemiecki:
Ganczar Maciej, Rogowska Barbara: *Medycyna. Język niemiecki. Ćwiczenia i słownictwo specjalistyczne.* Warszawa: Hueber Polska 2007.
Rogowska Barbara, Ganczar Maciej: *Medycyna. Słownik kieszonkowy polsko-niemiecki, niemiecko-polski*. Warszawa: Hueber Polska 2008.

10. Kalkulacja punktów ECTS *(1 ECTS = od 25 do 30 godzin pracy studenta)*

Forma aktywności	Liczba godzin	Liczba punktów ECTS
Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim:		
Wykład	**0**	-
Seminarium	**0**	-
Ćwiczenia	**30**	1
Samodzielna praca studenta (przykładowe formy pracy): przygotowanie do prezentacji ustnej, powtórzenie materiału do kolokwium, obejrzenie dodatkowych materiałów audiowizualnych		
Przygotowanie studenta do zajęć	**30**	1
Przygotowanie studenta do zaliczeń	**30**	1
Inne (jakie?)	**-**	-
Razem	**90**	**3**

11. Informacje dodatkowe

Język polski w medycynie

1. Metryczka

Nazwa Wydziału:	**Lekarsko-Stomatologiczny**
Program kształcenia *(kierunek studiów, poziom i profil kształcenia, forma studiów, np. Zdrowie publiczne I stopnia profil praktyczny, studia stacjonarne)*:	lekarsko-dentystyczny, profil ogólnoakademicki jednolite magisterskie studia stacjonarne
Rok akademicki:	2019/2020
Nazwa modułu/przedmiotu:	Język polski w medycynie (dla obcokrajowców)
Kod przedmiotu *(z systemu Pensum)*:	45064
Jednostka/i prowadząca/e kształcenie:	Studium Języków Obcych, WUM Centrum Dydaktyczne, ul. Księcia Trojdena 2a, 02-109 Warszawa tel. 22 5720863 sjosekretariat@wum.edu.pl, www.sjo.wum.edu.pl
Kierownik jednostki/jednostek:	dr Maciej Ganczar
Rok studiów *(rok, na którym realizowany jest przedmiot)*:	I
Semestr studiów *(semestr, na którym realizowany jest przedmiot)*:	I, II
Typ modułu/przedmiotu *(podstawowy, kierunkowy, fakultatywny)*:	kierunkowy
Osoby prowadzące *(imiona, nazwiska oraz stopnie naukowe wszystkich wykładowców prowadzących przedmiot)*:	mgr Anna Maczkowska
Erasmus TAK/NIE *(czy przedmiot dostępny jest dla studentów w ramach programu Erasmus)*:	nie
Osoba odpowiedzialna za sylabus *(osoba, do której należy zgłaszać uwagi dotyczące sylabusa)*:	mgr Anna Maczkowska (amaczkowska@wum.edu.pl)

Liczba punktów ECTS:	-

2. Cele kształcenia

1. Posługiwanie się językiem polskim na poziomie min. B2 wg ESOKJ w zakresie medycyny, z rozróżnieniem języka tekstów specjalistycznych i komunikacji w środowisku zawodowym oraz języka w komunikacji z pacjentem.

2. Korzystanie z literatury specjalistycznej w języku polskim.

3. Przygotowywanie i przedstawianie prezentacji medycznych.

3. Wymagania wstępne

3. Opanowanie języka polskiego na poziomie B1 wg *ESOKJ* Rady Europy (ocena na właściwym certyfikacie).

4. Przedmiotowe efekty kształcenia

Lista efektów kształcenia

Symbol przedmiotowego efektu kształcenia	Treść przedmiotowego efektu kształcenia	Odniesienie do efektu kierunkowego (numer)
W1	W języku polskim określa czynności fizjologiczne układów i narządów człowieka.	A.W1 A.W2 A.W3
W2	W języku polskim posługuje się nazewnictwem anatomicznym budowy ciała ludzkiego.	A.W1
W3 W4 W5 W6	W języku polskim potrafi posługiwać się nazwami: - najczęściej występujących zaburzeń i jednostek chorobowych - objawów przedmiotowych i podmiotowych z rozróżnieniem terminów specjalistycznych i stosowanych w komunikacji z pacjentami - oddziałów szpitalnych i ich części oraz innych jednostek specjalistycznych - wyposażenia oddziału szpitalnego i sali operacyjnej.	B.W16 B.W18 B.W19 B.W20 B.W25 B.W26 B.W27
U1	Czyta ze zrozumieniem i krytycznie analizuje piśmiennictwo medyczne w języku obcym oraz	B.W23 B.W30 B.W33 B.W34

	wyciąga wnioski w oparciu o dostępną literaturę na poziomie podstawowym.	
U2	Porozumiewa się z pacjentem i jego rodziną w języku polskim.	D.U18
U3	Potrafi opracować i przedstawić w języku polskim prezentację multimedialną na tematy związane z medycyną i edukacją zdrowotną.	B.U11 B.U13 B.U14 D.U17
U4	Potrafi posługiwać się językiem polskim medycznym w kontaktach ze środowiskiem studenckim i zawodowym	B.U11 B.U13 B.U14 D.U17
U5	Potrafi nawiązać i utrzymać pełen szacunku kontakt z chorym.	D.U1 D.U3-8 D.U10 D.U12-14
U6	Posiada świadomość własnych ograniczeń w dziedzinie znajomości języka obcego i umiejętność stałego dokształcania się.	D.U15-17

5. Formy prowadzonych zajęć

Forma	Liczba godzin	Liczba grup	Minimalna liczba osób w grupie
Wykład			-
Seminarium			-
Ćwiczenia	60 (30+30)	1	-

6. Tematy zajęć i treści kształcenia

C1 – 2 Rozmowa z pacjentem (W3, W4, W6,U2, U5)

C3 – 4 Historia choroby. Wywiad internistyczny (W3, W4, W6,U2, U5)

C5 – 6 Badanie fizykalne (W3, W4, W6,U2, U5)

C7 – 10 Układ krążenia, jego choroby i ich objawy (W1, W2, W3, W4, W5, W6)

C11 – 12 Bóle w klatce piersiowej. Pytania o ból (W1, W2, W3, W4, W5, W6, U2, U5)

C13 – 17 Układ oddechowy, jego choroby i ich objawy (W1, W2, W3, W4, W5, W6)

C18 – 22 Układ pokarmowy, jego choroby i ich objawy (W1, W2, W3, W4)

C23 – 26 Układ moczowy, jego choroby i ich objawy (W1, W2, W3, W4)

C27 – 28 Dermatologia, choroby skórne i ich objawy (W1, W2, W3, W4)

C29 – 31 Choroby zakaźne (W2, W3, W4, W5, W6)

C32 – 34 Badania diagnostyczne (W2, W3, W4, W5, W6)

C35 – 36 Leki: postaci i dawkowanie (W3)

C37 – 38 Organizacja szpitala (W5, W6)

C39 – 40 Test pisemny

C41 – 42 Budowa zęba (W1, W2, W3, W4)
C 43 – 44 Struktura jamy ustnej (W1, W2, W3, W4)
C 45 – 46 Zgryz i wady zgryzu (W1, W2, W3, W4)
C 47 – 50 Choroby zębów i przyzębia (W1, W2, W3, W4)
C 51 – 54 Choroby jamy ustnej i ich objawy. (W1, W2, W3, W4)
C 55 – 56 Leczenie chorób zębów i jamy ustnej. (W1, W2, W3, W4, W5, W6, U2, U5)
C 57 – 58 Analiza przypadku pacjenta stomatologicznego (W1, W2, W3, W4, W5, W6, U2, U5)
C 59 – 60 Test pisemny

7. Sposoby weryfikacji efektów kształcenia

Symbol przedmiotowego efektu kształcenia	Symbole form prowadzonych zajęć	Sposoby weryfikacji efektu kształcenia	Kryterium zaliczenia
W1-6, U1-5	C	aktywny udział w zajęciach kolokwium pisemne prezentacja	Zgodnie z pkt. 8
U6	C	Obserwacja studenta przez nauczyciela prowadzącego zajęcia	aktywny udział w zajęciach

8. Kryteria oceniania

Forma zaliczenia przedmiotu:

Zaliczenie poszczególnych semestrów:

Podstawą zaliczenia semestrów są: obecność i aktywny udział w zajęciach (25%); pozytywna ocena uzyskana z pisemnego kolokwium końcowego (50%); ocena uzyskana z prezentacji o tematyce medycznej (25%).

ocena	kryteria
2,0 (ndst)	Poniżej 60%

3,0 (dost)	60% – 69,99%
3,5 (ddb)	70% – 79,99%
4,0 (db)	80% – 85,99%
4,5 (pdb)	86% – 90,99%
5,0 (bdb)	91% – 100%

9. Literatura

Literatura obowiązkowa:

Chłopicka-Wielgos Maria, Pukas-Palimąka Danuta, Turek-Fornelska Katarzyna: *Co Panu dolega?*

Kraków: Fundacja Wspierania Kultury i Języka Polskiego im. Mikołaja Reja 2015.

Literatura uzupełniająca:

Czasopisma:

Medycyna po dyplomie. „Medical Tribune Polska". „Stomatologia".

Lechowicz Jolanta, Podsiadły Joanna: *Chcę studiować medycynę. Język polski dla cudzoziemców*. Łódź: Wydawnictwo Wing 1998.

10. Kalkulacja punktów ECTS *(1 ECTS = od 25 do 30 godzin pracy studenta)*

Forma aktywności	Liczba godzin	Liczba punktów ECTS
Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim:		
Wykład	**-**	
Seminarium	**-**	
Ćwiczenia	***60***	
Samodzielna praca studenta (przykładowe formy pracy): *W tym polu opisujemy nakład samodzielnej pracy przeciętnego studenta konieczny aby zaliczyć przedmiot. W kalkulacji należy uwzględnić m.in. konieczność przygotowania się do zajęć, wykonania pracy domowych, przygotowania się do zaliczeń itp.*		
Przygotowanie studenta do zajęć	**-**	
Przygotowanie studenta do zaliczeń	**-**	
Inne (jakie?)	**-**	
Razem	**-**	

11. Informacje dodatkowe

Regulamin zajęć w Studium Języków Obcych Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego

1. Studium Języków Obcych (SJO) prowadzi zajęcia z języków nowożytnych i języka łacińskiego zgodnie z programem studiów obowiązującym na danym kierunku.

2. Lektorat kończy się zaliczeniem lub zaliczeniem na ocenę i egzaminem w zależności od nauczanego języka oraz kierunku studiów.

3. Przedmiotem nauczania jest język specjalistyczny, dostosowany do potrzeb zawodowych przyszłych absolwentów.

4. Podstawę zaliczenia przedmiotu stanowią: udział w zajęciach, pozytywne oceny uzyskane z kolokwiów cząstkowych oraz pisemnego sprawdzianu końcowego i prezentacji w przypadku języków nowożytnych.

5. W przypadku nieobecności:

- dwie nieobecności w semestrze – obie należy zaliczyć w terminie do dwóch tygodni od daty nieobecności

- trzy nieobecności w semestrze – student zobowiązany jest napisać podanie do kierownika SJO z prośbą o umożliwienie odrobienia i zaliczenia trzeciej nieobecności w trybie indywidualnym

- cztery i więcej nieobecności w semestrze – student zobowiązany jest do powtarzania semestru (w wypadku pobytu w szpitalu lub długotrwałej choroby potwierdzonej zwolnieniem lekarskim student może ubiegać się o zgodę na zaliczanie nieobecności w sesji poprawkowej).

6. Student ma obowiązek zgłosić się na pisemny sprawdzian zaliczający semestr w wyznaczonym terminie. W przypadku niestawienia się, bądź niezaliczenia sprawdzianu, studentowi przysługuje jeden termin poprawkowy ustalony przez prowadzącego. Sprawdzian poprawkowy należy zaliczyć nie później niż przed rozpoczęciem sesji egzaminacyjnej. W przypadku niezaliczenia poprawy studentowi przysługuje drugi termin poprawkowy zgodnie z regulaminem studiów. Student otrzymuje wpis do indeksu od wykładowcy i potwierdza go u kierownika lub koordynatora zespołu wykładowców SJO. Potwierdzenia nie wymagają oceny wpisywane do e-indeksu.

7. Student ubiegający się o zwolnienie z lektoratu (przepisanie oceny) powinien złożyć stosowne podanie do kierownika SJO w pierwszym tygodniu zajęć. Studentom pierwszego roku oceny nie będą przepisywane.

8. Forma egzaminu podana jest do wiadomości studentów w przewodniku dydaktycznym dla danego kierunku i roku studiów.

9. Posiadanie certyfikatu z języka obcego, oceny z lektoratu na innym kierunku studiów w WUM lub innej uczelni nie zwalnia z uczęszczania na zajęcia przewidziane programem studiów na aktualnym kierunku studiów.

10. Sprawy nieuregulowane niniejszym regulaminem będą rozstrzygane indywidualnie przez kierownictwo SJO.

Laboratorium rozwoju umiejętności komunikacyjnych

1. Metryczka

Nazwa Wydziału:	Lekarsko-Stomatologiczny
Program kształcenia *(kierunek studiów, poziom i profil kształcenia, forma studiów, np. Zdrowie publiczne I stopnia profil praktyczny, studia stacjonarne)*:	lekarsko-dentystyczny, jednolite magisterskie, profil ogólnoakademicki, studia 5 letnie stacjonarne
Rok akademicki:	2018-2019
Nazwa modułu/przedmiotu:	Laboratorium rozwoju umiejętności komunikacyjnych
Kod przedmiotu *(z systemu Pensum)*:	45065
Jednostka/i prowadząca/e kształcenie:	Studium Komunikacji Medycznej, Żwirki i Wigury 81, pok. 86a, 02-091 Warszawa, tel.: 22 5720 536
Kierownik jednostki/jednostek:	dr n. społ. Antonina Doroszewska
Rok studiów *(rok, na którym realizowany jest przedmiot)*:	I
Semestr studiów *(semestr, na którym realizowany jest przedmiot)*:	1
Typ modułu/przedmiotu *(podstawowy, kierunkowy, fakultatywny)*:	podstawowy
Osoby prowadzące *(imiona, nazwiska oraz stopnie naukowe wszystkich wykładowców prowadzących przedmiot)*:	Lek. Agnieszka Oronowicz-Jaśkowiak Agnieszka.oronowicz-jaskowiak@wum.edu.pl
Erasmus TAK/NIE *(czy przedmiot dostępny jest dla studentów w ramach programu Erasmus)*:	Nie
Osoba odpowiedzialna za sylabus *(osoba, do której należy zgłaszać uwagi dotyczące sylabusa)*:	Dr n. społ. Antonina Doroszewska antonina.doroszewska@wum.edu.pl
Liczba punktów ECTS:	1

2. Cele kształcenia

9. Przekazanie wiedzy na temat celów komunikacji interpersonalnej oraz komunikacji w praktyce medycznej.
10. Przekazanie wiedzy o metodach usprawniających komunikację w praktyce medycznej oraz pogłębienie umiejętności w tym zakresie.
11. Kształtowanie postawy lekarza w stosunku do pacjenta opartej na szacunku, prawie do autonomii, zaufaniu i empatii.

3. Wymagania wstępne

Wiedza na temat relacji międzyludzkich i komunikacji interpersonalnej na poziomie liceum ogólnokształcącego.

4. Przedmiotowe efekty kształcenia

Lista efektów kształcenia

Symbol przedmiotowego efektu kształcenia	Treść przedmiotowego efektu kształcenia	Odniesienie do efektu kierunkowego (numer)
W1	Rozumie znaczenie komunikacji werbalnej i niewerbalnej w procesie komunikowania się z pacjentami oraz pojęcie zaufania w interakcji z pacjentem	DW. 4.
W2.	Komunikacja jako narzędzie nawiązywania kontaktu i budowania relacji z pacjentem. Pierwsze wrażenie jako punkt wyjścia w budowaniu relacji.	
W3.	Potrafi zadawać różne formy pytań w zależności od celu komunikacji.	
W4.	Zna zasady aktywnego słuchania.	
W5.	Zna metody usprawniające komunikację interpersonalną i najczęściej popełniane w komunikacji błędy.	
W6.	Zna zasady zbierania wywiadu.	
W7.	Zna zasady współpracy w zespole terapeutycznym	

5. Formy prowadzonych zajęć

Forma	Liczba godzin	Liczba grup	Minimalna liczba osób w grupie
Wykład (e-learning)	10	1	
Seminarium			
Ćwiczenia			

6. Tematy zajęć i treści kształcenia

W1. Funkcje komunikacji oraz znaczenie komunikacji w praktyce medycznej.

W2. Rodzaje komunikacji.

W3. Sposoby nawiązywania kontaktu i budowania relacji z pacjentem.

W4. Metody usprawniające komunikację oraz błędy w komunikacji.

W5. Zbieranie wywiadu.

W6. Komunikacja w zespole.

7. Sposoby weryfikacji efektów kształcenia

Symbol przedmiotowego efektu kształcenia	Symbole form prowadzonych zajęć	Sposoby weryfikacji efektu kształcenia	Kryterium zaliczenia
W1 – W7	W1-W6	Zaliczenie aktywności e-learningowych zgodnie z harmonogramem podanym w e-zajęciach	Uzyskanie co najmniej 51% punktów z zadania zaliczającego

8. Kryteria oceniania

Forma zaliczenia przedmiotu: zaliczenie na ocenę

ocena	kryteria
2,0 (ndst)	Uzyskanie mniej niż 5 punktów z zadania zaliczającego
3,0 (dost)	Uzyskanie 5 punktów z zadania zaliczającego
3,5 (ddb)	Uzyskanie 6 punktów z zadania zaliczającego
4,0 (db)	Uzyskanie 7 punktów z zadania zaliczającego
4,5 (pdb)	Uzyskanie 8-9 punktów z zadania zaliczającego
5,0 (bdb)	Uzyskanie 10-11 punktów z zadania zaliczającego

9. Literatura

Literatura obowiązkowa:

1. Barge J. K., Morreale S. P, Spitzberg B. H., *Komunikacja między ludźmi,* PWN, Warszawa 2015.
2. Steciwko, A., Barański, J., *Relacja lekarz-pacjent. Zrozumienie współpraca*, Elsevier Urban&Partner, Wrocław 2013.
3. Stewart, J. Mosty zamiast murów. Podręcznik komunikacji interpersonalnej, PWN, Warszawa 2003.
4. Gordon T., Sterling Edwards W., Rozmawiać z pacjentem. Podręcznik doskonalenia umiejętności komunikacyjnych i budowania partnerskich relacji, ACADEMICA, Wyd. SWPS, Warszawa, 2009.

Literatura uzupełniająca:

1. Doroszewski J., Kulus M., Markowski A. (red.), *Porozumienie z pacjentem. Relacje i komunikacja*, Wolters Kluwer, Warszawa2014.
2. Eichelberger, E. Stanisławska, I., *Być lekarzem, być pacjentem*, Czarna Owca 2013.
3. Ostrowska A., *Jak rozmawiać z pacjentem? Anatomia komunikacji w praktyce lekarskiej*, Fundacja Polska Liga Walki z Rakiem, Wydawnictwo IFiS PAN, Warszawa 2017.

10. Kalkulacja punktów ECTS (1 ECTS = od 25 do 30 godzin pracy studenta)

Forma aktywności	Liczba godzin	Liczba punktów ECTS
Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim:		
Wykład	**10**	**0,5**
Seminarium		
Ćwiczenia		
Samodzielna praca studenta (przykładowe formy pracy):		
Przygotowanie studenta do zajęć	**5**	0,2
Przygotowanie studenta do zaliczeń/przygotowanie pracy zaliczeniowej		
Wykonanie zaliczeń cząstkowych	**10**	0,3
Inne (jakie?)		
Razem	**25**	**1**

11. Informacje dodatkowe

MEDYCYNA RATUNKOWA

1. Metryczka

Nazwa Wydziału:	Wydział Lekarsko-Stomatologiczny
Program kształcenia *(kierunek studiów, poziom i profil kształcenia, forma studiów, np. Zdrowie publiczne I stopnia profil praktyczny, studia stacjonarne)*:	kierunek lekarsko – stomatologiczny jednolite studia magisterskie, studia stacjonarne i niestacjonarne
Rok akademicki:	2019/2020
Nazwa modułu/przedmiotu:	MEDYCYNA RATUNKOWA
Kod przedmiotu *(z systemu Pensum)*:	45066
Jednostka/i prowadząca/e kształcenie:	Klinika Chorób Wewnętrznych i Kardiologii z Centrum Diagnostyki i Leczenia Żylnej Choroby Zakrzepowo- Zatorowej 02-005 Warszawa, Lindleya 4, pawilon 3 Tel: 22 5021144, e-mail: kchwk@wum.edu.pl
Kierownik jednostki/jednostek:	prof. dr hab.med Piotr Pruszczyk
Rok studiów *(rok, na którym realizowany jest przedmiot)*:	I
Semestr studiów *(semestr, na którym realizowany jest przedmiot)*:	I
Typ modułu/przedmiotu *(podstawowy, kierunkowy, fakultatywny)*:	Podstawowy
Osoby prowadzące *(imiona, nazwiska oraz stopnie naukowe wszystkich wykładowców prowadzących przedmiot)*:	prof. dr hab .med Piotr Pruszczyk prof. dr hab. med Michał Ciurzyński dr hab. med Marek Roik dr hab. med Piotr Bienias dr n. med Elżbieta Borowiecka dr n. med Anna Borowiec dr n. med Krzysztof Jankowski dr n. med Katarzyna Kurnicka dr n. med Anna Lipińska dr n. med Szymon Pacho dr n. med Olga Dzikowska – Diduch lek. med Andrzej Łabyk lek. med Marta Skowrońska lek. med Magdalena Pływaczewska
Erasmus TAK/NIE *(czy przedmiot dostępny jest dla studentów w ramach programu Erasmus)*:	NIE

Osoba odpowiedzialna za sylabus *(osoba, do której należy zgłaszać uwagi dotyczące sylabusa)*:	Anna Lipińska (anna.lipinska@wum.edu.pl) Piotr Bienias (piotr.bienias@wum.edu.pl)
Liczba punktów ECTS:	2

2. Cele kształcenia

12. *Uzyskanie przez studenta stomatologii umiejętności podejmowania szybkich działań leczniczych w sytuacjach nagłego zagrożenia życia. Umiejętność prowadzenia BLS.*

3. Wymagania wstępne

4. *Podstawowa wiedza z zakresu fizjologii i patofizjologii człowieka uzyskana w toku dotychczasowego kształcenia .*

4. Przedmiotowe efekty kształcenia

Lista efektów kształcenia

Symbol przedmiotowego efektu kształcenia	Treść przedmiotowego efektu kształcenia	Odniesienie do efektu kierunkowego (numer)
29307_W1	*Zna patofizjologię, symptomatologię, nagłych stanów bezpośredniego zagrożenia życia, ze szczególnym uwzględnieniem częstych, nagłych problemów kardiologiczno- internistycznych z którymi lekarz stomatolog może mieć do czynienia w codziennej praktyce.*	**EW17., EW18., EW20**
29307_U1	*Potrafi rozpoznać stany bezpośredniego zagrożenia życia. Umie przeprowadzić BLS.*	**EU08., EU09**

5. Formy prowadzonych zajęć

Forma	Liczba godzin	Liczba grup	Minimalna liczba osób w grupie
Wykład	9,0		*nieobowiązkowe*
Seminarium	0		*nieobowiązkowe*
Ćwiczenia	21,0		*nieobowiązkowe*

6. Tematy zajęć i treści kształcenia

W1- Problemy etyczne i prawne w medycynie ratunkowej .

W2- Nagłe zagrożenia w chorobach układu sercowo- naczyniowego.

W3- Zaburzenia świadomości i śpiączka, postepowanie w gabinecie stomatologicznym.

W4- Postępowanie w urazach.

W5- Nagle zagrożenia środowiskowe.

C1- Zasady prowadzenia resuscytacji BLS i ALS.

C2- Rozpoznawanie, monitorowanie i postepowanie w nagłych zaburzeniach rytmu serca.

C3- Nagłe zagrożenia życia w chorobach układu sercowo- naczyniowego.

C4- Resuscytacja w chorobach układu sercowo- naczyniowego.

C5- Nagłe zagrożenia życia w chorobach układu oddechowego i alergicznych.

C6- Nagłe zagrożenia życia w chorobach układu pokarmowego.

C7- Resuscytacja w sytuacjach szczególnych.

C8- Nagłe zagrożenia życia w zaburzeniach endokrynnych.

C9- Urazy i zatrucia jako stany zagrożenia życia.

C10- Farmakoterapia w nagłych stanach zagrożenia życia.

7. Sposoby weryfikacji efektów kształcenia

Symbol przedmiotowego efektu kształcenia	Symbole form prowadzonych zajęć	Sposoby weryfikacji efektu kształcenia	Kryterium zaliczenia
29307_W1, 29307_U11	**W1- W5,C1-C10**	*Asystenci kontrolują w czasie ćwiczeń znajomość obowiązującego materiału ze wskazanych podręczników. W ostatnim dniu zajęć kolokwium testowe*	**Uzyskanie 50% poprawnych odpowiedzi.**

8. Kryteria oceniania

Forma zaliczenia przedmiotu: *zaliczenie bez oceny*

ocena	kryteria
2,0 (ndst)	*49%*
3,0 (dost)	50-65%
3,5 (ddb)	66-75%
4,0 (db)	76-85%
4,5 (pdb)	86-95%
5,0 (bdb)	95-100%

9. Literatura

Literatura obowiązkowa

10. Kosior DA, Łazowski T, Pruszczyk P : Podstawy resuscytacji oddechowo- krążeniowej. Aktualny stan wiedzy. Termedia 2016
11. Plantz SH, Adler JN : Medycyna ratunkowa. Wyd. polskie pod red. J. Jakubaszki. Wyd. Med. Urban & Partner, Wrocław 2008

Literatura uzupełniająca

1. Zagajewski T: Podręcznik pierwszej pomocy, Polska 2014
Literatura uzupełniająca:
2. Zawadzki A : Medycyna ratunkowa i katastrof, PZWL 2011
3. Szczeklik A: Choroby wewnętrzne, Medycyna Praktyczna

10. Kalkulacja punktów ECTS *(1 ECTS = od 25 do 30 godzin pracy studenta)*

Forma aktywności	Liczba godzin	Liczba punktów ECTS
Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim:		
Wykład	**6**	**0,2**
Seminarium	**0**	0
Ćwiczenia	**21**	0,2
Samodzielna praca studenta		
Przygotowanie studenta do zajęć	**15**	0,8
Przygotowanie studenta do zaliczeń	**15**	0,8
Inne (jakie?)		
Razem	**57**	**3**

11. Informacje dodatkowe

Zajęcia teoretyczne odbywają się w blokach w Sali seminaryjnej Kliniki (Lindleya 4, pawilon 3, IIp. Kliniki).Ćwiczenia odbywają się w Centrum Symulacji Medycznych CSK ul. Banacha 1 a, blok C .Wykłady dla całego roku odbywają się w semestrze zimowym w Sali wykładowej Paszkiewicza, ul Chałubińskiego 5.
Obecność na wszystkich zajęciach jest obowiązkowa.
Zaliczenie zajęć odbywa się na podstawie obecności i kolokwium testowego, które odbywa się na ostatnich zajęciach bloku ćwiczeniowego.
Przy Klinice działa koło naukowe- opiekun: prof. dr hab. Med. Michał Ciurzyński

PRAWO I ETYKA W STOMATOLOGII

1. Metryczka

Nazwa Wydziału:	**Lekarsko - Stomatologiczny**
Program kształcenia *(kierunek studiów, poziom i profil kształcenia, forma studiów, np. Zdrowie publiczne I stopnia profil praktyczny, studia stacjonarne)*:	lekarsko dentystyczny, studia 5 letnie, jednolite magisterskie, profil ogólnoakademicki, stacjonarne
Rok akademicki:	2019-2020
Nazwa modułu/przedmiotu:	PRAWO I ETYKA W STOMATOLOGII
Kod przedmiotu *(z systemu Pensum)*:	45069
Jednostka/i prowadząca/e kształcenie:	Zakład Etyki Lekarskiej i Medycyny Paliatywnej ul. Litewska 14/16, 00-581 Warszawa zakład-bioetyki@wum.edu.pl 22 116 92 34
Kierownik jednostki/jednostek:	Prof. dr hab. n. med. Tomasz Pasierski
Rok studiów	I rok
Semestr studiów	2
Typ modułu/przedmiotu *(podstawowy, kierunkowy, fakultatywny)*:	Podstawowy
Osoby prowadzące *(imiona, nazwiska oraz stopnie naukowe wszystkich wykładowców prowadzących przedmiot)*:	Prof. dr hab. n. med. Tomasz Pasierski Zakład Etyki Lekarskiej i Medycyny Paliatywnej ul. Litewska 14/16, 00-581 Warszawa zakład-bioetyki@wum.edu.pl 22 116 92 34
Erasmus TAK/NIE	Tak
Osoba odpowiedzialna za sylabus	Prof. dr hab. n. med. Tomasz Pasierski Zakład Etyki Lekarskiej i Medycyny Paliatywnej ul. Litewska 14/16, 00-581 Warszawa zakład-bioetyki@wum.edu.pl 22 116 92 34
Liczba punktów ECTS:	1

2. Cele kształcenia

Wykłady: Zapoznanie studentów z wybranymi zagadnieniami z zakresu filozofii medycyny, elementami metodologii nauk i teorii prawdy, filozoficznymi podstawami etyki lekarskiej, podstawowymi pojęciami etyki lekarskiej oraz etycznymi i prawnymi warunkami wykonywania zawodu lekarza.

Seminaria: Umiejętność krytycznego analizowania medycznych problemów etycznych na podstawie treści wykładu, lektur artykułów naukowych i dyskusji nad kazusami. Kształtowanie opartego na obowiązujących standardach etyczno-prawnych poczucia odpowiedzialności etycznej za podejmowane decyzje kliniczne.

3. Wymagania wstępne

5. *Brak*

4. Przedmiotowe efekty kształcenia

Lista efektów kształcenia

Symbol przedmiotowego efektu kształcenia	Treść przedmiotowego efektu kształcenia	Odniesienie do efektu kierunkowego (numer)
W1	wykazuje odpowiedzialność za swój rozwój zawodowy i wkład w dalszy rozwój nauk medycznych	DU 13
W2	zna zasady odpowiedzialności zawodowej lekarza (moralnej, etycznej, prawnej, materialnej i służbowej);	GW 20
W3	zna problematykę błędu lekarskiego: diagnostycznego, technicznego, terapeutycznego i organizacyjnego	GW 21
W4	zna przepisy prawne dotyczące wykroczeń związanych z pracą w zawodach medycznych	GW 22
W5	zna ramy prawne komunikowania się w medycynie	GW 23
W6	zna prawa pacjenta	GW 24
W7	zna zasady etyki i deontologii lekarskiej, a także etycznego postępowania lekarza	GW 25
W8	zna podstawy prawne funkcjonowania zawodów medycznych oraz samorządu zawodowego w Polsce	GW 26
U1	wskazuje podobieństwa i różnice między normami etycznymi i prawnymi	GU 28
U2	stosuje przepisy prawne dotyczące wykonywania zawodu lekarza-dentysty	GU 29
U3	stosuje normy zawarte w Kodeksie Etyki Lekarskiej	GU 30
U4	wyjaśnia normy zawarte w Kodeksie Etyki Lekarskiej oraz międzynarodowe normy etyki lekarskiej	GU 31

U5	okazuje szacunek pacjentowi i jego rodzinie oraz zrozumienie dla różnic światopoglądowych i kulturowych	GU 32
U6	przedstawia wynikające z przepisów prawnych obowiązki lekarza wobec pacjenta	GU 33
U7	określa zasady odpowiedzialności związanej z wykonywaniem zawodu lekarza	GU 34
U8	wskazuje etyczne dylematy współczesnej medycyny wynikające z dynamicznego rozwoju nauk i technologii bio¬medycznych	GU 35
U9	wdraża zasady koleżeństwa zawodowego	GU 36
K1	ujawnia współczucie dla cierpiących i gotowość do bezinteresownego niesienia pomocy	
K3	współpracuje w grupie przy rozwiązywaniu medycznych dylematów etycznych	
K4	szanuje prawo i etyczne wytyczne mające zastosowanie w medycynie	

5. Formy prowadzonych zajęć

Forma	Liczba godzin	Liczba grup	Minimalna liczba osób w grupie
Wykład	10	1	
Seminarium	5	Zgodnie z podziałem grup seminaryjnych	
Ćwiczenia	0	0	

6. Tematy zajęć i treści kształcenia

W1. Etyka: podstawowe rozróżnienia pojęciowe. Etyka ogólna i etyki szczegółowe; etyki zawodowe, deontologia i etyka lekarska, bioetyka, prawo medyczne. W1
W2. Bioetyka prawa naturalnego: zasada świętości życia. Bioetyka utylitarystyczna i chrześcijański agapizm: zasada jakości życia. W1, W5
W3. Etyka imperatywu kategorycznego: Immanuel Kant a współczesna bioetyka. W1, W5
W4. Zasady etyki medycznej: primum non nocere, dobro pacjenta, autonomia, sprawiedliwość. W3, W2, U1
W5. Klasyczne dylematy moralne: spór o eutanazję i status moralny embrionu. Analiza klasycznych przypadków wybranych ze współczesnej bioetyki. W2, W3, W7, U2
W6. Prawa pacjenta. Prawo medyczne a bioetyka: zarys problematyki. Krajowe i międzynarodowe źródła prawa medycznego. Kodeks Etyki Lekarskiej. W1, W3, W6,W8,U2
W7. Standardy i prawo wykonywania zawodu lekarza. Odpowiedzialność karna lekarza:

nieudzielenie pomocy, niepowodzenie w leczeniu, zgoda świadoma, przestępcze czynności lekarskie i okołolekarskie. Aktualne orzecznictwo. W1, W3, U5,U6, U7,
W8. Odpowiedzialność cywilna: przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej, pojęcie szkody, nienależyte wykonanie zobowiązania, odpowiedzialność deliktowa. Aktualne orzecznictwo. W1, W2, U3
W9. Odpowiedzialność zawodowa lekarza. Analiza wybranych przypadków odpowiedzialności lekarza. Aktualne orzecznictwo. W4, U1
W10.Analiza podstaw prawnych funkcjonowania gabinetu stomatologicznego. Aktualne orzecznictwo. Ubezpieczenia społeczne. W2, W4, U3

S1 Autonomia pacjenta. W3, W2, U1, U2, U4, U5, K4
S2 Kompetencja decyzyjna.W1, W2, U1, U2, U3, K1, K4
S3 Świadoma zgoda. Rodzaje i forma zgody. W2, W4, U1, U3, K2, K4
S4 Informowanie pacjenta i paternalizm w medycynie. Poszanowanie prywatności i poufności. W4, U1, U2, U3, K1, K2, K3, K4

S5 Etyczne aspekty badań medycznych na człowieku. Etyczne aspekty działalności naukowej.

W1, U2, U3, U5, U8, U9, K3, K4

7. Sposoby weryfikacji efektów kształcenia

Symbol przedmiotowego efektu kształcenia	Symbole form prowadzonych zajęć	Sposoby weryfikacji efektu kształcenia	Kryterium zaliczenia
W1-W8	W1-W20	Zaliczenie pisemne	Zalicza minimum 60% poprawnych odpowiedzi na zaliczenie
U1-U9	S1- S20	Umiejętność weryfikowania w trakcie zajęć na podstawie aktywności studentów	Odpowiedź ustana na zajęciach
K1-K4	S1- S20	aktywny udział w dyskusji seminaryjnej nad zadanymi lekturami	akceptowalne nabycie kompetencji

8. Kryteria oceniania

Forma zaliczenia przedmiotu: *PISEMNY REFERAT NA OCENĘ*

ocena	kryteria
2,0 (ndst)	O% - 59%
3,0 (dost)	60% -68%
3,5 (ddb)	69% - 77%
4,0 (db)	78% - 86%
4,5 (pdb)	87% - 95%
5,0 (bdb)	96% - 100%
zaliczenie	Przedmiot jest zakończony zaliczeniem

	pisemnym - obejmującym całość materiału wykładów i seminariów. Warunkiem zaliczenia na poziomie dostatecznym jest poprawna dostateczna odpowiedź na 60 %.

9. Literatura

Literatura obowiązkowa:

Fragmenty następujących lektur:
1. P. Łuków, T. Pasierski, Etyka medyczna z elementami filozofii, Warszawa 2014.
2. T.L. Beauchamp, J.F. Childress, Zasady etyki medycznej, Warszawa 1996.
3. M. Nestorowicz, Prawo medyczne (ostatnie wydanie).
4. P. Vardy, P. Grosh, Etyka, Warszawa 1994.
5. M .Wichrowski, Prawo do życia, Przegląd Humanistyczny 2015.

Literatura uzupełniająca:

7. Dental Ethis Manual., FDI World Dental Federation, Ferney-Voltaire 2007 (www.scribd.com).

10. Kalkulacja punktów ECTS *(1 ECTS = od 25 do 30 godzin pracy studenta)*

Forma aktywności	Liczba godzin	Liczba punktów ECTS
Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim:		
Wykład	**10**	**0,4**
Seminarium	**5**	**0,2**
Ćwiczenia	**0**	**0**
Samodzielna praca studenta (przykładowe formy pracy): *W tym polu opisujemy nakład samodzielnej pracy przeciętnego studenta konieczny aby zaliczyć przedmiot. W kalkulacji należy uwzględnić m.in. konieczność przygotowania się do zajęć, wykonania pracy domowych, przygotowania się do zaliczeń itp.*		
Przygotowanie studenta do zajęć	5	0,1
Przygotowanie studenta do zaliczeń	10	0,3
Inne (jakie?)	0	0
Razem	**30**	**1**

11. Informacje dodatkowe

Wszystkie inne ważne dla studenta informacje nie zawarte w standardowym opisie np. dane kontaktowe do osoby odpowiedzialnej za dydaktykę, informacje o kole naukowym działającym przy jednostce, informacje o dojeździe na zajęcia, informacja o konieczności wyposażenia się we własny sprzęt bhp; informacja o lokalizacji zajęć; link to strony internetowej katedry/zakładu itp.

Sylabus przedmiotu: Profilaktyka w stomatologii

1. Metryczka

Nazwa Wydziału:	**Lekarsko-Stomatologiczny**
Program kształcenia (kierunek studiów, poziom i profil kształcenia, forma studiów, np. Zdrowie publiczne I stopnia profil praktyczny, studia stacjonarne):	lekarsko-dentystyczny, poziom jednolite magisterskie, profil ogólnoakademicki, studia stacjonarne
Rok akademicki:	2019/2020
Nazwa modułu/przedmiotu:	Profilaktyka w stomatologii
Kod przedmiotu(z systemu Pensum):	45070
Jednostka/i prowadzące kształcenie:	**Zakład Propedeutyki i Profilaktyki Stomatologicznej** ul. Nowogrodzka 59, 02-006 Warszawa tel.: 22 625 66 02, e-mail: zpips@wum.edu.pl
Kierownik jednostki/jednostek:	**dr hab. n. med. Leopold Wagner**
Rok studiów (rok, na którym realizowany jest przedmiot):	I
Semestr studiów(semestr, na którym realizowany jest przedmiot):	2
Typ modułu/przedmiotu(podstawowy, kierunkowy, fakultatywny):	kierunkowy
Osoby prowadzące (imiona, nazwiska oraz stopnie naukowe wszystkich wykładowców prowadzących przedmiot):	dr hab. Leopold Wagner, dr n. med. Małgorzata Ponto-Wolska, lek. dent. Rafał Wojda, lek. dent. Barbara Rafałowicz, mgr Waldemar Ćwirzeń
Erasmus TAK/NIE(czy przedmiot dostępny jest dla studentów w ramach programu Erasmus):	TAK
Osoba odpowiedzialna za sylabus(osoba, do której należy zgłaszać uwagi dotyczące sylabusa):	mgr Waldemar Ćwirzeń
Liczba punktów ECTS:	5

2. Cele kształcenia

13. Nabycie wiedzy odnośnie wpływu czynników fizycznych, chemicznych, biologicznych, odżywiania i stresu na narząd żucia.
14. Nabycie wiedzy z zakresu higieny jamy ustnej, profilaktyki, promocji zdrowia i zasad planowania postępowania zapobiegawczego w stomatologii.
15. Nabycie wiedzy dotyczącej ogólnych zasad badania pacjenta,przeprowadzania badania podmiotowego i przedmiotowego.
16. Nabycie umiejętności przeprowadzania wywiadu lekarskiego.
17. Nabycie umiejętności przeprowadzenia badania fizykalnego.

6. Nabycie umiejętności wykonywania podstawowych zabiegów profilaktycznych.

3. Wymagania wstępne		
6. Spełnienie kryteriów rekrutacyjnych		
4. Przedmiotowe efekty kształcenia		
Lista efektów kształcenia		
Symbol przedmiotowego efektu kształcenia	Treść przedmiotowego efektu kształcenia	Odniesienie do efektu kierunkowego (numer)
Symbol tworzony przez osobę wypełniającą sylabus (kategoria: W-wiedza, U-umiejętności, K-kompetencje oraz numer efektu)	*Efekty kształcenia określają co student powinien wiedzieć, rozumieć i być zdolny wykonać po zakończeniu zajęć. Efekty kształcenia wynikają z celów danego przedmiotu. Osiągniecie każdego z efektów powinno być zweryfikowane, aby student uzyskał zaliczenie.*	*Numer kierunkowego efektu kształcenia zawarty w Rozporządzeniu Ministra Nauki bądź Uchwały Senatu WUM właściwego kierunku studiów.*
	Wiedza:znairozumie	
W1	*grupy zębów i ich podstawowe cechy, różnice pomiędzy uzębieniem mlecznym i stałym oraz podstawowe cechy łuków zębowych*	*AW01*
W2	*zasadyfunkcjonowaniaopiekistomatologicznej*	*GW08*
W3	*wpływ węglowodanów, białek i tłuszczów używek, czynników mechaniczno-fizycznych: temperatury, pH, wilgotności, promieniowania optycznego i jonizującego przeciążeń, urazów, czynników biologicznych oraz oddziaływania stresu zdrowie jamy ustnej*	*FW18*
W4	*mechaniczne środki higieny jamy ustnej, skład past do czyszczenia zębów, metody szczotkowania zębów i oczyszczaniaprzestrzeni międzyzębowych, podział skład, wymagania, mechanizm działania i objawy uboczne płukanek przeciwbakteryjnych, związki fluoru występujące w materiałach stomatologicznych, materiały i metody do pokrywanie bruzd i szczelin powierzchni żującej*	*CW25*
W5	*cele i zadania profilaktyki stomatologicznej, formy i środki dydaktyczne stosowane w edukacji prozdrowotnej i promocji zdrowia jamy ustnej oraz zasady planowania programów profilaktycznych*	*FW03*
	Umiejętności: potrafi	
U1	*przeprowadzić wywiad lekarski i wypełnić kartę badania*	*FU01*
U2	*przeprowadzić badanie fizykalne pacjenta*	*FU02*

U3	*wykonać podstawowe zabiegi profilaktyczne*	*FU08*
U4	*zdefiniować podstawowe pojęcia z zakresu profilaktyki i promocji zdrowia*	*GU03*
U5	*dostarczyć pacjentom podstawowych informacji z zakresu promocji zdrowia jamy ustnej*	*GU20*

5. Formy prowadzonych zajęć

Forma	*Liczba godzin*	*Liczba grup*	*Minimalna liczba osób w grupie*
Wykład	*10*	*1*	*c. kurs*
Seminarium	*20*	*5*	*20*
Ćwiczenia	*20*	*10*	*10*

6. Tematy zajęć i treści kształcenia

W1-Wykład 1-2 – Temat: Wprowadzenie do badania stomatologicznego - Treści kształcenia-U1, U2
W2-Wykład 3-4 – Temat: Wybrane m*ateriały stosowane w higienie jamy ustnej i profilaktyce stomatologicznej - Treści kształcenia-W4*
W3-Wykład 5 – Temat: Opieka stomatologiczna w Polsce – działy stomatologii - Treści kształcenia-W2
W4- Wykład 6 – Temat: Stomatopatie protetyczne – Treści kształcenia-W2
W5-Wykład 7 – Temat: Wprowadzenie do profilaktyki onkologicznej - Treści kształcenia-W2
W6-Wykład 8 – Temat: Odżywianie, a zdrowie jamy ustnej - Treści kształcenia-W3 – e-learning
W7-Wykład 9 – Temat: Oświata zdrowotna, profilaktyka i promocja zdrowia - Treści kształcenia-W5 – e-learning
W8-Wykład 10 – Temat: Wprowadzenie do profilaktyki ortodontycznej– Treści kształcenia-W2 – e-learning
S1-Seminarium 1-3 - Temat: Morfologia zębów - Treści kształcenia -W1
S1-Seminarium 4-6 - Temat: Badanie fizykalne pacjenta - Treści kształcenia -U2
S2-Seminarium 7-9 - Temat: Higiena jamy ustnej - Treści kształcenia -U3-Sprawdzian pisemny
S3-Seminarium 10-12 - Temat: Oświata zdrowotna, profilaktyka i promocja zdrowia - Treści kształcenia - U1 iU2
S5-Seminarium 13-15- Temat: Programy profilaktyczne - Treści kształcenia – W5
S6-Seminarium 16-20- Temat: Wpływ czynników wewnętrznych i zewnętrznych na zdrowie jamy ustnej - Treści kształcenia -W3-Sprawdzian pisemny
C1-Ćwiczenia 1-9 - Temat: Badanie pacjenta. - Treści kształcenia -U2
C2-Ćwiczenia 10-12 - Temat: Higiena jamy ustnej - Treści kształcenia -U4
C3-Ćwiczenia 13-15 - Temat: Lakowanie i lakierowanie powierzchni zębów - Treści kształcenia - U3
C4 – Ćwiczenie 16 – 20 – Promocja zdrowia jamy ustnej – Treści kształcenia – U5

7. Sposoby weryfikacji efektów kształcenia

Symbol przedmiotowego efektu kształcenia	Symbole form prowadzonych zajęć	Sposoby weryfikacji efektu kształcenia	Kryterium zaliczenia
W1-2	*W, S*	*Sprawdzian pisemny*	*Osiągnięcie oczekiwanych efektów kształcenia na poziomie co najmniej 55%*

W2 *U1,U5*	*S*	*Grupowa (2 osobowa) prezentacja multimedialna*	*Zawartość merytoryczna prezentacji, sposób jej wygłaszania oraz umiejętność dyskusji*
U2, U3 U4	*C*	*Obserwacja i ocena umiejętności*	*Pozytywna ocena wykonanego zadania*

8. Kryteria oceniania: średnia ważona z części teoretycznej i praktycznej, przy równej ważności (50%) ocen.

Forma zaliczenia przedmiotu: kolokwium, test

ocena	Kryteria
2,0 (ndst)	**0 - 54%**
3,0 (dst)	**55 - 63 %**
3,5 (ddb)	**64 - 72 %**
4,0 (db)	**73 - 81 %**
4,5 (pdb)	**82 - 90 %**
5,0 (bdb)	**91 - 100 %**

9. Literatura

Literatura obowiązkowa:

12. Jańczuk Z.: Profilaktyka profesjonalna w stomatologii. PZWL, Warszawa, 2004
13. Szpringer-Nodzak M.: Stomatologia wieku rozwojowego. PZWL, Warszawa, 1992
14. Jańczuk Z.: Podręcznik dla asystentek i higienistek stomatologicznych. PZWL, Warszawa, 2009

Literatura uzupełniająca:

1. Krajewski W.: „Zagadnienia współczesnej profilaktyki stomatologicznej., Med. Tour Press International, Warszawa, 1995

10. Kalkulacja punktów ECTS

Forma aktywności	***Liczba godzin***	***Liczba punktów ECTS***
Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim:		
Wykład	*10*	*0,32*
Seminarium	*20*	*0,67*
Ćwiczenia	*20*	*0,67*
Samodzielna praca studenta(przykładowe formy pracy):*W tym polu opisujemy nakład samodzielnej pracy przeciętnego studenta konieczny aby zaliczyć przedmiot. W kalkulacji należy uwzględnić m.in. konieczność przygotowania się do zajęć, wykonania pracy domowych, przygotowania się do zaliczeń itp.*		
Przygotowanie studenta do zajęć	*50*	*1,67*

Przygotowanie studenta do zaliczeń	*50*	*1,67*
Inne (jakie)	-	-
Razem	*150*	*5*

11. Informacje dodatkowe

Wszystkie inne ważne dla studenta informacje nie zawarte w standardowym opisie np. dane kontaktowe do osoby odpowiedzialnej za dydaktykę, informacje o kole naukowym działającym przy jednostce, informacje o dojeździe na zajęcia, informacja o konieczności wyposażenia się we własny sprzęt bhp; informacja o lokalizacji zajęć; link to strony internetowej katedry/zakładu itp.

Propedeutyka Medycyny Uzależnień

1. Metryczka

Nazwa Wydziału:	Lekarsko-Stomatologiczny
Program kształcenia *(kierunek studiów, poziom i profil kształcenia, forma studiów, np. Zdrowie publiczne I stopnia profil praktyczny, studia stacjonarne)*:	lekarsko-dentystyczny jednolite studia magisterskie, profil ogólnoakademicki, stacjonarne
Rok akademicki:	2019/2020
Nazwa modułu/przedmiotu:	Propedeutyka Medycyny Uzależnień
Kod przedmiotu *(z systemu Pensum)*:	45071
Jednostka/i prowadząca/e kształcenie:	Katedra i Klinika Psychiatryczna WUM 00-665 Warszawa, Nowowiejska 27; tel. +48 22 825 12 36 fax +48 22 825 13 15
Kierownik jednostki/jednostek:	Prof. dr hab.n. med. Marcin Wojnar
Rok studiów *(rok, na którym realizowany jest przedmiot)*:	I rok
Semestr studiów *(semestr, na którym realizowany jest przedmiot)*:	I semestr
Typ modułu/przedmiotu *(podstawowy, kierunkowy, fakultatywny)*:	podstawowy
Osoby prowadzące *(imiona, nazwiska oraz stopnie naukowe wszystkich wykładowców prowadzących przedmiot)*:	mgr Małgorzata Abramowska, doc dr n. med. Sylwia Fudalej, doc dr n. med.Andrzej Jakubczyk dr n. med. Anna Wnorowska dr n. med. Piotr Januszko dr n. med. Anna Klimkiewicz, dr n. med. Anna Mach, dr n. med. Maciej Kopera, dr n. med. Dariusz Maciej Myszka
Erasmus TAK/NIE *(czy przedmiot dostępny jest dla studentów w ramach programu Erasmus)*:	Nie
Osoba odpowiedzialna za sylabus *(osoba, do której należy zgłaszać uwagi dotyczące sylabusa)*:	mgr Małgorzata Abramowska malgorzata.abramowska@wum.edu.pl; 22 116 53 43
Liczba punktów ECTS:	2

2. Cele kształcenia

18. Zapoznanie studentów z podstawowymi wiadomościami dotyczącymi etiologii, profilaktyki i terapii uzależnień od substancji psychoaktywnych i uzależnień behawioralnych
19. Zwrócenie uwagi na problemy pojawiające się w pracy z pacjentami uzależnionymi i współuzależnionymi
20. Zaprezentowanie przypadków dyskryminacji w opiece zdrowotnej omawianej grupy pacjentów

3. Wymagania wstępne

brak

4. Przedmiotowe efekty kształcenia

Lista efektów kształcenia

Symbol przedmiotowego efektu kształcenia	Treść przedmiotowego efektu kształcenia	Odniesienie do efektu kierunkowego (numer)
W1	zna mechanizmy uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz cele i sposoby leczenia	D.W 10
W2	zna zasady motywowania pacjentów do prozdrowotnych zachowań i informowania o niepomyślnym rokowaniu	D.W 11
W3	zna formy przemocy, modele wyjaśniające przemoc w rodzinie i w instytucjach, społeczne uwarunkowania różnych form przemocy oraz rolę lekarza w jej rozpoznawaniu	D.W 2
W4	zna prawa pacjenta	D.W 15
W 5	Zna objawy wirusowego zapalenia wątroby, zakażenia wirusem HIV i zespołu nabytego upośledzenia odporności (AIDS) w chorobach zakaźnych i pasożytniczych	E.W 8
W 6	Zna wpływ odżywiania w ciąży i uzależnień na rozwój płodu	E.W 11
U 1	dostrzega i właściwie reaguje na oznaki zachowań antyzdrowotnych i autodestrukcyjnych	D.U 2
U 2	rozpoznaje choroby związane z nałogiem palenia tytoniu, alkoholizmem i uzależnieniami	E.U 17
U 3	identyfikuje czynniki ryzyka wystąpienia przemocy, rozpoznaje przemoc i odpowiednio reaguje	D.U 7
U 4	rozpoznaje własne ograniczenia, ocenia własne deficyty i potrzeby edukacyjne oraz planuje aktywność edukacyjną i jej ewaluację	D.U 14
U 5	uwzględnia w procesie postępowania terapeutycznego subiektywne potrzeby i oczekiwania pacjenta wynikające z uwarunkowań społeczno-kulturowych	D. U 1

U 6	buduje pełną zaufania atmosferę podczas całego procesu diagnostycznego i leczenia	D. U 4
U 7	podejmuje działania zmierzające do poprawy jakości życia pacjenta i zapobiega jego pogorszeniu się w przyszłości	D.U 5
U 8	przestrzega praw pacjenta, w tym; prawa do ochrony danych osobowych, prawa do intymności, prawa do informacji o stanie zdrowia, prawa do wyrażania świadomej zgody na leczenie lub odstąpienie od niego oraz prawa do godnej śmierci	D. U 12
U 9	przekazuje swoją wiedzę innym	D. U 16
U 10	Planuje postępowanie w przypadku ekspozycji na zakażenie przenoszone drogą krwi	E. U 6
K.S 1	przestrzega tajemnicy lekarskiej i praw pacjenta	_
K.S 2	wdraża zasady koleżeństwa zawodowego i współpracy z przedstawicielami innych zawodów w zakresie ochrony zdrowia	_
K.S 3	posiada umiejętność współpracy w zespole profesjonalistów, w środowisku wielokulturowym i wielonarodowościowym	_
K. S 4	potrafi odmówić przyjęcia substancji psychoaktywnej, wie gdzie zwrócić się o pomoc i wsparcie w przypadku problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych oraz uzależnieniami behawioralnymi	_

5. Formy prowadzonych zajęć

Forma	Liczba godzin	Liczba grup	Minimalna liczba osób w grupie
Wykład	0		-
Seminarium	15		*20*
Ćwiczenia	10		*10*

6. Tematy zajęć i treści kształcenia

Seminarium 1: Substancje uzależniające – psychoaktywne, podstawowe pojęcia: narkomania, alkoholizm, modele używania. Epidemiologia rozpowszechniania, używania i uzależnienia od poszczególnych substancji w Polsce i na świecie (W1)

Seminarium 2: Mechanizmy i uwarunkowania uzależnień – biologiczne, psychologiczne, społeczne. Następstwa ekonomiczne, prawne i społeczne wynikające z używania substancji psychoaktywnych (W1, W2, K.S4)

Seminarium 3: Działanie różnych substancji psychoaktywnych na organizm człowieka – intoksykacja i zespół abstynencyjny, następstwa zdrowotne. Epidemiologia rozpowszechniania, używania i uzależnienia od poszczególnych substancji w Polsce i na świecie (W1, W2, W5, W6)

Seminarium 4: Rola pracowników służby zdrowia, w tym lekarzy, w udzielaniu pomocy osobom uzależnionym; rozpoznawanie i leczenie chorób wynikających z nadużywania substancji psychoaktywnych (W3, W4)

Seminarium 5: Organizacja profilaktyki uzależnień, główne założenia programów profilaktycznych i zasadnicze strategie tych programów. Organizacje i jednostki oddziaływania, środowisko rodzinne, szkoła itp.(W4, K.S1)

Ćwiczenie 1: Identyfikacja osób używających substancje psychoaktywne i znaczenie wczesnego wykrywania i leczenia zaburzeń związanych z używaniem substancji psychoaktywnych (U2, U6)

Ćwiczenie 2 : Pomoc osobom uzależnionym i możliwości terapii uzależnień – krótkie interwencje terapeutyczne, wywiad motywacyjny, kierowanie do specjalistycznych ośrodków terapeutycznych. Poziomy terapii – detoksykacja, intensywne programy terapeutyczne, zapobieganie nawrotom. Omówienie dostępności leczenia w Polsce, organizacje samopomocowe i inne formy pomocy (U1, U5, U7, U8, U9, K.S2, K.S3)

Ćwiczenie 3 : Organizacja profilaktyki uzależnień, główne założenia programów profilaktycznych i zasadnicze strategie tych programów. (U1, U9)

Ćwiczenie 4: Współuzależnienie i pomoc rodzinom osób uzależnionych; spotkania z członkami ruchu AA, NA, Al-Anon. Problem dzieci osób uzależnionych – konsekwencje rozwojowe i psychologiczne, dorosłe dzieci alkoholików (DDA) (U3, U4, U5)

Ćwiczenie 5: Zapobieganie następstwom zdrowotnym – profilaktyka zakażenia HIV, HCV, HBV; FAS (Płodowy Zespól Alkoholowy); przemoc fizyczna i psychiczna. (U2, U3, U10)

7. Sposoby weryfikacji efektów kształcenia

Symbol przedmiotowego efektu kształcenia	Symbole form prowadzonych zajęć	Sposoby weryfikacji efektu kształcenia	Kryterium zaliczenia
W1-W6	S	kolokwium ustne	prawidłowa odpowiedz na 60% pytań
U1-U10	C	raport z ćwiczeń	aktywny udział na w ćwiczeniach i poprawne przygotowanie raportu
K.S1-K.S4	K	obserwacja zachowania studenta	posługiwanie się opisanymi kompetencjami

8. Kryteria oceniania

ocena	kryteria
Zaliczenie bez oceny	**jw.**

9. Literatura

Literatura obowiązkowa:

8. 1. M. Jarema, J. Jabłońska Psychiatria. Podręcznik dla studentów medycyny. Wydawnictwo Lekarskie PZWL. Warszawa 2011
9. Psychiatria Skrypt dla studentów. Oficyna Wydawnicza Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego 2015

Literatura uzupełniająca:

1. K. Steinbarth-Chmielewska, H. Baran-Furga „Zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania spowodowane przyjmowaniem substancji psychoaktywnych” Centrum Psychologicznej Pomocy Rodzinie, Warszawa 2004
2. C. K. Erickson „Nauka o uzależnieniach” Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego 2010
3. R.Philips „Narkotyki” Wydawnictwo Medycyna Praktyczna Kraków 1997

10. Kalkulacja punktów ECTS *(1 ECTS = od 25 do 30 godzin pracy studenta)*

Forma aktywności	Liczba godzin	Liczba punktów ECTS
Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim:		
Wykład	0	0
Seminarium	15	0,7
Ćwiczenia	10	0,3
Samodzielna praca studenta (przykładowe formy pracy): *W tym polu opisujemy nakład samodzielnej pracy przeciętnego studenta konieczny aby zaliczyć przedmiot. W kalkulacji należy uwzględnić m.in. konieczność przygotowania się do zajęć, wykonania pracy domowych, przygotowania się do zaliczeń itp.*		
Przygotowanie studenta do zajęć	10	0,3
Przygotowanie studenta do zaliczeń	10	0,4
Inne: przygotowanie do ćwiczeń	10	0.3
Razem	55	2

11. Informacje dodatkowe

Osoba odpowiedzialna za dydaktykę – mgr Małgorzata Abramowska;
malgorzata.abramowska@wum.edu.pl ; 22 116 53 43

www. psych.waw.pl

Możliwość udziału w pracach Studenckiego Psychiatrycznego Koło Naukowego

SYLABUS PRZEDMIOTU
Przysposobienie biblioteczne

1. Metryczka

Nazwa Wydziału:	Lekarsko-Stomatologiczny
Program kształcenia (Kierunek studiów, poziom i profil kształcenia, forma studiów np.: Zdrowie publiczne I stopnia profil praktyczny, studia stacjonarne):	lekarsko-dentystyczny, studia jednolite magisterskie -stacjonarne, profil ogólnoakademicki
Rok akademicki:	2019/2020
Nazwa modułu/ przedmiotu:	Przysposobienie biblioteczne
Kod przedmiotu:	**45075**
Jednostki prowadzące kształcenie:	Biblioteka Główna, ul. Żwirki i Wigury 63, 02-091 Warszawa, tel.: (22) 116 60 11, e-mail: biblioteka@wum.edu.pl
Kierownik jednostki/jednostek:	mgr Irmina Utrata
Rok studiów (rok, na którym realizowany jest przedmiot):	I
Semestr studiów (semestr, na którym realizowany jest przedmiot):	1
Typ modułu/przedmiotu (podstawowy, kierunkowy, fakultatywny):	podstawowy
Osoby prowadzące (imiona, nazwiska oraz stopnie naukowe wszystkich wykładowców prowadzących przedmiot):	mgr Irmina Utrata
Erasmus TAK/NIE (czy przedmiot dostępny jest dla studentów w ramach programu Erasmus):	NIE
Osoba odpowiedzialna za sylabus (osoba, do której należy zgłaszać uwagi dotyczące sylabusa):	mgr Irmina Utrata, tel.: (22) 116 60 11, (22) 116 60 12
Liczba punktów ECTS:	-

2. Cele kształcenia

W zakresie wiedzy:

1. Zna strukturę organizacyjną systemu biblioteczno-informacyjnego WUM
2. Zna ofertę biblioteczną w zakresie zasobów i usług

W zakresie umiejętności:

1. Wie jak samodzielnie i efektywnie korzystać z zasobów i usług Biblioteki Uczelnianej
2. Potrafi wyszukiwać informacje o zbiorach bibliotecznych z wykorzystaniem warsztatu informacyjnego biblioteki

W zakresie kompetencji społecznych:

1. Uświadamia sobie korzyści wynikające z sięgania po zasoby i usługi bibliotek naukowych
2. Uświadamia sobie potrzebę ustawicznego kształcenia i rozwoju zawodowego

3. Wymagania wstępne

1. Student zna zagadnienia technologii informacyjnej, co najmniej w zakresie podstawowej obsługi komputera oraz korzystania z narzędzi oferowanych przez strony internetowe.

4. Przedmiotowe efekty kształcenia

Lista efektów kształcenia

Symbol przedmiotowego efektu kształcenia	Treść przedmiotowego efektu kształcenia	Odniesienie do efektu kierunkowego (numer)
W1	Zna organizację i zasady funkcjonowania systemu biblioteczno-informacyjnego Uczelni	-
W2	Zna tradycyjne i elektroniczne źródła informacji dostępne w bibliotece	-
W3	Zna metodykę przeszukiwania katalogu online oraz katalogów tradycyjnych biblioteki	-
W4	Zna stronę www biblioteki - główne źródło informacji o zasobach, usługach i zasadach korzystania z oferty biblioteki	-
W5	Zna wybrane biblioteki naukowe w Warszawie, z uwzględnieniem bibliotek o profilu medycznym	-
U1	Określa własne potrzeby informacyjne i zna możliwości ich zaspakajania	D.U15
U2	Korzysta z zasobów bibliotecznych i usług oferowanych przez biblioteki systemu biblioteczno-informacyjnego WUM	D.U15
U3	Posługuje się warsztatem informacyjnym biblioteki, wyszukuje literaturę na określony temat	D.U15
U4	Korzysta z zasobów bibliotek naukowych Warszawy	D.U15
K1	Wykazuje samodzielność w poszukiwaniu źródeł wiedzy	-
K2	Jest świadomy znaczenia systematycznej aktualizacji wiedzy z wykorzystaniem specjalistycznych źródeł informacji medycznej	-
K3	Interesuje się nowościami biblioteki w zakresie zasobów, narzędzi informacyjno-wyszukiwawczych, usług	-

5. Formy prowadzonych zajęć

Forma	*Liczba godzin*	*Liczba grup*	*Minimalna liczba osób w grupie*
Wykład	-	-	-
Seminarium (e-learning)	2	5	20
Ćwiczenia	-	-	-

6. Tematy zajęć i treści kształcenia

1. Organizacja i struktura systemu biblioteczno-informacyjnego Uczelni – W1, U2, K1, K3
2. Wybrane biblioteki naukowe w Warszawie – W5, U4, K3
3. Charakterystyka zbiorów Biblioteki Głównej i sieci biblioteczno-informacyjnej WUM – W2, U1, U2, K1, K2
4. Podstawowe rodzaje gromadzonych dokumentów – W2, U1, U2, K1, K2

5. Jednostki usługowe Biblioteki – W4, U1, U2, U3, K1, K2, K3
6. Charakterystyka i zasady korzystania z katalogów bibliotecznych – W3, U1, U3, K1, K2, K3
7. Strona www biblioteki – serwis informacyjny do prezentacji zasobów i usług – W4, U1, U2, U3, K1, K2, K3

7. Sposoby weryfikacji efektów kształcenia

Symbol przedmiotowegoefektukształcenia	Symbole form prowadzonych zajęć	Sposoby weryfikacji efektu kształcenia	Kryterium zaliczenia
W1	e-learning	Test online	Uzyskanie 67 % prawidłowych odpowiedzi na 30 pytań testu
W2	e-learning	Test online	
W3	e-learning	Test online	
W4	e-learning	Test online	
W5	e-learning	Test online	
U1	e-learning	Test online	
U2	e-learning	Test online	
U3	e-learning	Test online	
U4	e-learning	Test online	
K1	e-learning	Test online	
K2	e-learning	Test online	
K3	e-learning	Test online	

8. Kryteria oceniania

Forma zaliczenia przedmiotu: uzyskanie 67% prawidłowych odpowiedzi na 30 pytań testu

ocena	kryteria
2,0 (ndst)	0% - 66%
3,0 (dost.)	67% - 76%
3,5 (ddb)	77% - 82%
4,0 (db)	83% - 89%
4,5 (pdb)	90% - 96%
5,0 (bdb)	97% - 100%

9. Literatura

Literatura obowiązkowa:

1. Materiały zamieszczone w szkoleniu z Przysposobienia bibliotecznego, dostępne ze strony www Biblioteki Głównej WUM

10. Kalkulacja punktów ECTS

Forma aktywności	***Liczba godzin***	***Liczba punktów ECTS***
Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim:		
Wykład	-	-
Seminarium	-	-
Ćwiczenia	-	-
Forma aktywności	***Liczba godzin***	***Liczba punktów ECTS***
Samodzielna praca studenta (przykładowe formy pracy):		
Przygotowanie studenta do seminarium	-	-
Przygotowanie studenta do prowadzenia zajęć	-	-
Przygotowanie do zaliczeń	-	-
Inne (jakie?)	-	-
Razem	-	-

11. Informacje dodatkowe

(Np. informacje o kole naukowym działającym przy jednostce, informacje o dojeździe na zajęcia itp.)

PSYCHOLOGIA LEKARSKA Z ELEMENTAMI SOCJOLOGII

1. Metryczka

Nazwa Wydziału:	**Lekarsko-Stomatologiczny**
Program kształcenia *(kierunek studiów, poziom i profil kształcenia, forma studiów, np. Zdrowie publiczne I stopnia profil praktyczny, studia stacjonarne)*:	lekarsko-dentystyczny jednolite studia magisterskie, profil praktyczny, studia stacjonarne
Rok akademicki:	2019-2020
Nazwa modułu/przedmiotu:	**PSYCHOLOGIA LEKARSKA Z ELEMENTAMI SOCJOLOGII**
Kod przedmiotu*(z systemu Pensum)*:	45074
Jednostka/i prowadząca/e kształcenie:	Zakład Epidemiologii i Biostatystki ul. Oczki 3, 02-007 Warszawa Tel.: (22) 629 02 43, Fax.: (22) 621 52 56 e-mail: epidemiologia@wum.edu.pl
Kierownik jednostki/jednostek:	doc. dr hab. Joanna Peradzyńska
Rok studiów *(rok, na którym realizowany jest przedmiot)*:	I
Semestr studiów *(semestr, na którym realizowany jest przedmiot)*:	II
Typ modułu/przedmiotu *(podstawowy, kierunkowy, fakultatywny)*:	fakultatywny
Osoby prowadzące *(imiona, nazwiska oraz stopnie naukowe wszystkich wykładowców prowadzących przedmiot)*:	Cecylia Łabanowska, dr n. hum. 22 6290243
Erasmus TAK/NIE *(czy przedmiot dostępny jest dla studentów w ramach programu Erasmus)*:	nie
Osoba odpowiedzialna za sylabus *(osoba, do której należy zgłaszać uwagi dotyczące sylabusa)*:	dr Cecylia Łabanowska
Liczba punktów ECTS:	2

2. Cele kształcenia

21. poszerzenie wiedzy studenta o psychologicznych i socjologicznych uwarunkowaniach zachowań człowieka, ze szczególnym uwzględnieniem kontekstu medycznego
22. rozumienie związków między strukturą i funkcjami różnych grup społecznych a rodzajem interakcji i stanem zdrowia oraz wpływu mechanizmów wewnątrz grupowych na

efektywność działania jednostki i grupy

23. umiejętność krytycznego podejścia do natłoku informacji o społeczeństwie

3. Wymagania wstępne

7. Zaliczony przedmiot Podstawy psychologii lekarskiej z I semestru

4. Przedmiotowe efekty kształcenia

Lista efektów kształcenia

Symbol przedmiotowego efektu kształcenia	Treść przedmiotowego efektu kształcenia	Odniesienie do efektu kierunkowego (numer)
W1	zna podstawowe pojęcia i mechanizmy psychospołeczne związane ze zdrowiem i chorobą oraz jakością życia na poziomie jednostki, rodziny oraz nowoczesnego społeczeństwa	**D. W1** **D. W7**
W2	zna pojęcia wartości, norm i sankcji społecznych, dewiacji i patologii społecznej; zna formy przemocy, modele wyjaśniające przemoc w różnych grupach społecznych, społeczne uwarunkowania różnych form dewiacji oraz rolę lekarza w rozpoznawaniu przemocy;	**D.W2**
W3	Rozumie proces starzenia się jednostkowego i społecznego, zna zasady gerostomatologii, zna mechanizm stygmatyzacji społecznej ludzi odmiennych, niepełnosprawnych i starych, zna procesy psychologiczne towarzyszące umieraniu i żałobie	**D,W3** **D.W8**
W4	zna zasady efektywnej komunikacji społecznej i rozwiązywania konfliktów, charakteryzuje istotę i strukturę zjawisk zachodzących w procesie przekazywania i wymiany informacji, przy uwzględnieniu praw pacjenta	**D.W4** **D.W15**
W5	rozumie funkcjonowanie instytucji medycznych i konsekwencji różnych opcji modelowych dla lekarzy i pacjentów;	**D.W5**
U1	Potrafi wykorzystać kwestionariusz badania jakości życia uwzględniający subiektywne potrzeby i oczekiwania pacjenta	**D.U1**
U2	Potrafi wybrać leczenie uwzględniające sytuację społeczną chorego	**D.U3**
U3	Podczas rozmowy potrafi stosować aktywne słuchanie i wyrażać empatię, ale także asertywność	**D.U6**

U4	Identyfikuje czynniki wystąpienia ryzyka przemocy i rozpoznaje jej objawy	**D.U7**
U5	Zna czynniki warunkujące efektywność działania grup zadaniowych i pracy w zespole i potrafi je uwzględnić w praktyce; potrafi zastosować zasady efektywnej komunikacji w wykonywaniu wspólnych zadań	**D.U10**
U6	Potrafi oceniać wiarygodność danych z badań naukowych i informacji dostępnych w masowych mediach oraz dokonywać wnikliwej charakterystyki wpływu czynników społecznych na dany problem	**D.U15** **D.U19**

5. Formy prowadzonych zajęć

Forma	Liczba godzin	Liczba grup	Minimalna liczba osób w grupie
Wykład	20	1	*nieobowiązkowe*
Seminarium	20	1	*nieobowiązkowe*
Ćwiczenia			*nieobowiązkowe*

6. Tematy zajęć i treści kształcenia

W1. W jaki sposób myślimy o świecie społecznym.
Oszczędność poznawcza, schematy poznawcze i ich zmiany. Typowe błędy w myśleniu potocznym. Generalizacje i wnioskowanie o związkach i przyczynach. Korelacje pozorne. Poprawność wnioskowania i możliwości generalizacji wyników. Konformizm i opinia publiczna. Wiarygodność sondaży opinii publicznej
.
D.U15, D.19

S1.Jak stać się rozważnym konsumentem badań naukowych?
Sposoby pozyskiwania danych w naukach o ludziach (eksperyment, wywiad, obserwacja, badania populacyjne). 5 kroków metody naukowej. Kontrola tendencyjności w badaniach nad ludźmi. Kwestie etyczne. Pytanie, na które nauka nie może odpowiedzieć.

D.U15. D.U19

W2. Przemiany społeczeństwa zagrożeniem dla zdrowia?

Społeczeństwa przednowoczesne a nowoczesne. Zmiana, rozwój i postęp społeczny. Źródła zmian społecznych. Typy więzi społecznych a stres i zdrowie. Transformacja epidemiologiczna. Konsekwencje. globalizacji, Społeczeństwo ryzyka. Cechy (po)nowoczesności. Koncepcje etiologii choroby w medycynie. Zmiany w ideologii medycyny. Psychologia zdrowia, salutogeneza i promocja zdrowia.

D.W1

S2. Kto jest najbardziej wrażliwy na stres?
Skala oceny ponownego przystosowania społecznego.Osobowość typu A i wrogość. Twardość. Umiejscowienie kontroli. Optymizm. Odporność. Rola miejsca w strukturze społecznej. Restrukturyzacja poznawcza. Porównania społeczne w górę i w dół.Ocena jakości życia związana ze stanem zdrowia jamy ustneju pacjentów stomatologicznych. Ocena siły bólu dentystycznego z perspektywy czasu.

D.W1, D.W3, U1

W3. Kim jesteśmy i jak się nim stajemy?
Rola samooceny. (autowaloryzacja, autoweryfikacja, samopoznanie, samonaprawa).. Interakcje a nabywanie tożsamości. Uwarunkowania biologiczne i kulturowe zachowań ludzkich:wzory męskości i kobiecości. Role społeczne a kształtowanie się tożsamości jednostki. Mechanizmy socjalizacji i jej odmiany w nowoczesnym społeczeństwie. Rola chorego i lekarza jako pojęcia wyuczone.

D.W1

S3. Jak ważna jest dla nas naszaatrakcyjność fizyczna ?
Konstruowanie tożsamości poprzez ciało. Atrakcyjność a atrakcyjność fizyczna. Atrakcyjnośc fizyczna a samopoczucie. Atrakcyjność w interakcjach społecznych. Medykalizacja i kosmetyzacja ciała.jako dyktat rynku. „Idealny wizerunek", narzucany przez kulturę konsumpcyjną. Potrzeba atrakcyjności u pacjentów w praktyce lekarza stomatologa. Ocena skuteczności zabiegów w stomatologii estetycznej: jak zmierzyć obiektywnie wrażenia subiektywne?
D.W1, D.W3, U3

W4. Jak komunikować się efektywnie?
Ogólne zasady komunikacja społecznej. Konflikt, współpraca, negocjacje. Konflikt o sumie zerowej i konflikt motywów mieszanych. Przyczyny niepowodzeń w komunikowaniu się. Modele efektywnej komunikacji. Umiejętności związane z komunikowaniem się. Bariery wewnętrzne i zachowania zakłócające słuchanie. Komunikacja niewerbalna i niespójność przekazu. Przyczyny i konsekwencje niezadowolenia z relacji lekarz - pacjent. Modele relacji lekarz - pacjent. Konflikty w kontaktach z pacjentem.

D.W4, D.U6

S4. Jak komunikować się efektywnie z nietypowym pacjentem?
Utrudnienia w komunikacji lekarz - pacjent i sposoby ich przezwyciężania.Czynności ułatwiające porozumiewanie się lekarza z osobami niepełnosprawnymi. Typy trudnych pacjentów. Trudny pacjent opiniotwórczy. Trudny pacjent protetyczny. Kwestionariusz stylów rozwiązywania konfliktów.

D.W4, D.U6

W5. Jak inni wpływają na nasze działanie i jego efektywność?
Wpływ fizycznej obecności innych na poziom działania jednostek i jego przyczyny. Zachowania zbiorowe: deindywiduacja. Odmiany zborowości ludzkich i typy więzi. Grupy zadaniowe i typy zadań. Małe grupy i procesy grupowe. Spójność grupy i struktury wewnątrzgrupowe. Zjawisko myślenia grupowego. Polaryzacja grupowa. Konformizm informacyjny a normatywny.Typy wpływu społecznego. Podstawowe mechanizmy ulegania i posłuszeństwa. Typy władzy/zarządzania.

D.U10

S5. Jak inni mogą wpływać na nasze decyzje i czy można się przed tym obronić.?
Bezreflesyjny konformizm normatywny. Reguły psychologiczne sterujące przebiegiem ludzkiego zachowania. Techniki wywierania wpływu. Obrona przed manipulacją.

D.W4, D,U6, D.U10

W6. Rodzina jako mała grupa a stan zdrowia jej członków. Przemoc w rodzinie
Rodzina vs samotność a stan zdrowia. Ważne dla zdrowia kategorie zachowań socjalizowanych i realizowanych w rodzinie. Wpływ choroby na funkcjonowanie rodziny. Funkcje rodziny. Rodzina jako system. Cykl życia rodziny a zdrowie. Rodziny dysfunkcjonalne i ich wpływ na stan zdrowia. Wskaźniki behawioralne i emocjonalne występowania przemocy fizycznej.. Przemoc w rodzinie i jej typy. Postawy społeczne wobec przemocy.Rozpoznawanie a podejrzewanie przemocy w rodzinie – działania lekarza.

D.W1, D.W2, D.W7, D.U7

S6. Przemiany instytucji rodziny we współczesnej Polsce.Przemoc w rodzinie.
.
Kryteria definiowania rodziny. Modele i wzory życia rodzinnego. Przemiany małżeństwa i rodziny. Realne i preferowane modele rodziny. Małżeństwo a zdrowie. Charakterystyka sprawców i ofiar przemocy. Ubóstwo a dysfunkcjonalność rodziny.

D.W1, D.W7, D.U7

W7. Dewiacja i piętno a zdrowie.

wiacja społeczna a patologia. Wybrane aspekty patologii życia społecznego. Formy kontroli społecznej a typy norm. Typy adaptacji dewiacyjnej.Dewiacja pierwotna i wtórna. Stereotypy dewiacyjne. Społeczny mechanizm stygmatyzacji i jej psychospołeczne konsekwencje. dla jednostki. Zachowania autodestrukcyjne. Choroba jako dewiacja i piętno.

D.W1, D.W3

S7.Choroby i pacjenci z piętnem

Postawy społeczne wobec ludzi chorych a postawy profesjonalistów. Czynności ułatwiające porozumiewanie się lekarza z osobami niepełnosprawnymi. Komunikowanie się lekarz z pacjentem potencjalnie stygmatyzowanym

D.W3, D.W4, D.U3, D.U6

W8. Starośći umieranie.
Starzenie się społeczeństw: przyczyny i konsekwencje społeczne tego procesu. Jakość życia ludzi starych w Polsce a ich stan zdrowia. Choroba a niepełnosprawność. Opieka nad starszymi - rola rodziny. Nowe spojrzenie na ludzi starszych. Śmierć jako zjawisko społeczne. Pacjent nieuleczalnie chory. Etapy umierania. Etapy żałoby.

D.W3, D.W8

S8. Człowiek stary w rodzinie, społeczeństwie i u lekarza.
Wiek biologiczny a funkcjonalny. Psychospołeczne aspekty starości (zadania rozwojowe, krytyczne wydarzenia życiowe). Proces starzenia – dominujące postawy, potrzeby zdrowotne i społeczne. Dyskryminacja ze względu na wiek – przejawy, skutki i przeciwdziałanie. Relacje i postawy ludzi młodych i starych. Komunikacja z pacjentem starym w praktyce stomatologa.

D.W1, D,W3, D.W4, D.W7, D.U3, D.U6

W9.Nierówności społeczne a zdrowie.
Procesy globalizacji a nierówności społeczne. Stratyfikacja społeczna. Przemiany struktury pozycji społecznych w Polsce po transformacji.Elitaryzm, egalitaryzm i merytokracja. Nierówności w korzystaniu ze służby zdrowia.Nierówności w zdrowiu związane z pozycja społeczną oraz płcią.Czynniki biologiczne, ekonomiczne i kulturowe a nierówności społeczne w zdrowiu.
D.W1, D.W3, D.U3

Nierówności w zdrowiu związane z pozycja społeczną oraz płcią w Polsce

Psychospołeczne i zdrowotne skutki bezrobocia i ubóstwa. Psychospołeczne i zdrowotne aspekty stanu zdrowia mężczyzn i kobiet.Psychospołeczne i zdrowotne aspekty stanu zdrowia związane z pozycją społeczną. Zachowania w zdrowiu i w chorobie. Korzystanie z usług zdrowotnych.Stereotypy zachowań męskich i kobiecych oraz związanych z pozycją społeczną..

D.W1, D.W3, D.U3

W10.Instytucjonalne uwarunkowania zachowań w zdrowiu i chorobie.

Różnice między systemami ochrony zdrowia. Sposób finansowania usług zdrowotnych i ich organizowania. Konsekwencje różnych opcji modelowych dla lekarzy i pacjentów. Biorcy świadczeń medycznych: pacjent a konsument. Prawa pacjenta. Ustalenia prawne i problemy przestrzegania ich w praktyce. Nierówności w dostępie do świadczeń medycznych. Ruch konsumencki w medycynie.

D.W5

S10.Cele instytucji medycznych a potrzeby pacjentów.
Miejsce umierania: dom, szpital, hospicjum.Wpływ zasad organizacyjnych na realizację celów.

D.W5, D.W8, D.U3

7. Sposoby weryfikacji efektów kształcenia

Symbol przedmiotowego efektu kształcenia	Symbole form prowadzonych zajęć	Sposoby weryfikacji efektu kształcenia	Kryterium zaliczenia
W1-W5	**W, S**	Kartkówka Referat na wybrany temat Przygotowanie prezentacji Prezentacja tezy i jej uzasadnienie Bieżąca ocena wypowiedzi Esej na ostatnich zajęciach	Minimalne akceptowalne przyswojenie efektów kształcenia Udzielenie w pracy końcowej (eseju) ponad 50% informacji, w tym wszystkie podstawowe
U1-U3	**S**	Odgrywanie scenek Bieżąca ocena wypowiedzi	Minimalne akceptowalne przyswojenie efektów

		I zachowania studenta	kształcenia
U4-U6	**W+S**	Kartkówka Analiza wyników badań Ocena współpracy przy przygotowanie grupowej prezentacji Prezentacja tezy i jej uzasadnienie Bieżąca ocena wypowiedzi i zachowania studenta Esej na ostatnich zajęciach	Minimalne akceptowalne przyswojenie efektów kształcenia Udzielenie w pracy końcowej (eseju) ponad 50% informacji, w tym wszystkie podstawowe

8. Kryteria oceniania

Forma zaliczenia przedmiotu:zaliczenie bez oceny

ocena	kryteria
2,0 (ndst)	*W tym polu definiujemy kryteria zaliczenia dla konkretnej metody oceniania. Wymagane jest określenie jedynie kryterium zaliczenia. Wymagania związane z uzyskaniem różnych oceny można określić fakultatywnie*
3,0 (dost)	
3,5 (ddb)	
4,0 (db)	
4,5 (pdb)	
5,0 (bdb)	

9. Literatura

Literatura obowiązkowa:

Dostarczana studentom przed zajęciami lub w trakcie zajęć.

Literatura uzupełniająca:

10. Zimbardo P.G, Johnsom R, McCann V, Psychologia. Kluczowe koncepcje, t 1, PWN, 2014
11. Zimbardo P.G, Johnsom R, McCann V, Psychologia. Kluczowe koncepcje, t.5. PWN, 2016
12. Giddens A, Sutton P, Socjologia. 6-e wyd. PWN, 2012
13. Sztompka P. Socjologia. Analiza społeczeństwa, PWN, 2012

10. Kalkulacja punktów ECTS *(1 ECTS = od 25 do 30 godzin pracy studenta)*

Forma aktywności	Liczba godzin	Liczba punktów ECTS
Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim:		
Wykład	**20**	**0.67**
Seminarium	**20**	**0.67**

Ćwiczenia	**-**	-
Samodzielna praca studenta (przykładowe formy pracy		
Przygotowanie studenta do zajęć	**10**	**0.33**
Przygotowanie studenta do zaliczeń	**5**	**0.17**
Przygotowanie slajdów z wynikami badań	**3**	**0.09**
Przygotowanie scenki do odegrania	**2**	**0.07**
Razem	**60**	**2**

11. Informacje dodatkowe

Wykład i seminarium odbywają się w czasie podanym przez Dziekanat w Zakładzie Epidemiologii i Biostatystyki przy ulicy Oczki 3, na II piętrze w sali D. W przypadku zmiany sali informacja zostanie podana na drzwiach II piętra.

Kontakt z prowadzącym wykład: Zakład Epidemiologii Biostatystyki, ul. Oczki 3, p.204, tel. 22 6290243
sekretariat Zakładu, Oczki 3, pokój 202, tel. 22 6290243
Adres e-mail prowadzącego zostanie podany na pierwszym wykładzie.

Stomatologia społeczna

1. Metryczka

Nazwa Wydziału:	Lekarsko - Stomatologiczny
Program kształcenia *(kierunek studiów, poziom i profil kształcenia, forma studiów, np. Zdrowie publiczne I stopnia profil praktyczny, studia stacjonarne)*:	lekarsko-dentystyczny, profil ogólnoakademicki Studia jednolite magisterskie, stacjonarne
Rok akademicki:	2019/2020
Nazwa modułu/przedmiotu:	**Stomatologia społeczna**
Kod przedmiotu *(z systemu Pensum)*:	45076
Jednostka/i prowadząca/e kształcenie:	Zakład Medycyny Społecznej i Zdrowia Publicznego, ul. Oczki 3, 02-007 Warszawa tel. 22 621-52-56, 22-621-51-97, e-mail: msizp@wum.edu.pl
Kierownik jednostki/jednostek:	dr hab. n. med. Aneta Nitsch-Osuch
Rok studiów *(rok, na którym realizowany jest przedmiot)*:	I rok
Semestr studiów *(semestr, na którym realizowany jest przedmiot)*:	I
Typ modułu/przedmiotu *(podstawowy, kierunkowy, fakultatywny)*:	Podstawowy
Osoby prowadzące *(imiona, nazwiska oraz stopnie naukowe wszystkich wykładowców prowadzących przedmiot)*:	dr hab. n. med. Aneta Nitsch-Osuch dr inż. Irena Kosińska dr inż. Jan Sobótka dr inż. Katarzyna Okręglicka dr n. med. Krzysztof Kanecki dr n. med. Patryk Tarka lek. Anna Jagielska mgr Magdalena Bogdan mgr Aleksandra Kozłowska
Erasmus TAK/NIE *(czy przedmiot dostępny jest dla studentów w ramach programu Erasmus)*:	TAK
Osoba odpowiedzialna za sylabus *(osoba, do której należy zgłaszać uwagi dotyczące sylabusa)*:	Dr inż. Katarzyna Okręglicka
Koordynator przedmiotu	Dr inż. Irena Kosińska

	irena.kosinska@wum.edu.pl tel. 664-268-514 , 22-621-52-56
Liczba punktów ECTS:	5.0

2. Cele kształcenia

Celem nauczania jest zapoznanie studentów z aktualnymi problemami stomatologii społecznej jako elementu medycyny społecznej, ze szczególnym uwzględnieniem aspektów związanych z epidemiologią chorób zakaźnych i niezakaźnych, higieną w gabinecie stomatologicznym, medycyną stylu życia (żywienie, aktywność fizyczna, używki), aktualnymi zagrożeniami środowiskowymi.

3. Wymagania wstępne

Podstawowa wiedza z zakresu nauk przyrodniczych

4. Przedmiotowe efekty kształcenia

Lista efektów kształcenia

Symbol przedmiotowego efektu kształcenia	Treść przedmiotowego efektu kształcenia	Odniesienie do efektu kierunkowego (numer)
EK1	zna sytuację zdrowotną w Polsce i na świecie	**GW05**
EK2	zna wskaźniki stanu zdrowia ludności i zasady ich oceny	**GW12**
EK3	zna zasady zapobiegania chorobom i umacniania zdrowia;	**GW13**
EK4	zna zasady epidemiologicznego opracowania ogniska choroby zakaźnej;	**GW14**
EK5	zna zasady planowania i ewaluacji działań profilaktycznych;	**GW15**
EK6	zna zasady postępowania w sytuacji zagrożenia epidemiologicznego;	**GW18**
EK7	analizuje wiarygodne dane o stanie zdrowia populacji;	**GU01**
EK8	analizuje uwarunkowania sytuacji epidemiologicznej w aspekcie procesów społecznych i demograficznych;	**GU06**

EK9	analizuje dane epidemiologiczne i określa na ich podstawie stan zdrowia populacji;	GU10
EK10	określa potrzeby zdrowotne i planuje działania z zakresu profilaktyki i promocji zdrowia;	GU11
EK11	interpretuje podstawowe wskaźniki epidemiologiczne, definiuje i ocenia rzetelność i trafność testów stosowanych w badaniach przesiewowych;	GU22
EK12	właściwie projektuje badania epidemiologiczne;	GU23
EK13	przeprowadza dochodzenie epidemiologiczne;	GU24
EK14	dostrzega i właściwie reaguje na oznaki zachowań antyzdrowotnych i autodestrukcyjnych	DU02
EK15	zna zasady metabolizmu i żywienia	BW22
EK16	zna wpływ odzywiania w ciąży i uzależnień na rowój płodu	EW11
EK17	zna koncepcje i modele promocji zdrowia	GW02
EK18	zna podstawowe pojęcia związane ze zdrowiem, stylem życia i stanem zdrowia populacji	GW03
EK19	dostrzega i właściwie reaguje na oznaki zachowań antyzdrowotnych i antydestrukcyjnych	DU02
EK20	planuje i wdraża działania promocyjne dotyczące zdrowia populacji	GU09
EK21	rozpoznaje czynniki szkodliwe i uciążliwe w miejscu pracy, zamieszkania i nauki	GU17
EK22	ocenia poziom zagrożeń dla zdrowia wynikających ze stanu powietrza , wody, gleby i jakości żywności	GU18
EK23	Jest w stanie potwierdzić lub wykluczyć związek czynników środowiskowych z etiologią choroby, w tym choroby zawodowej	GU19
EK24	dostarcza pacjentom potrzebnych informacji w zakresie promocji zdrowia jamy ustnej	GU20
EK25	przekazuje pacjentom informacje na temat czynników ryzyka i sposobów zapobiegania najczęstszym chorobom społecznym w Polsce	GU21
EK26	definiuje podstawowe pojęcia z zakresu profilaktyki, promocji zdrowia oraz higieny środowiskowej	GU03

5. Formy prowadzonych zajęć

Forma	Liczba godzin	Liczba grup	Minimalna liczba osób w grupie
Wykład	*8*	*1*	*Cały kurs (e-learning)*
Seminarium	*16 (w tym 6 w e-learningu)*	*5*	*20*
Ćwiczenia	*20*	*10*	*10*

6. Tematy zajęć i treści kształcenia

Tematyka wykładów (realizowane w e-learningu):

W1: Stomatologia społeczna jako element medycyny społecznej – cele i współczesne funkcje.
W2: Narodowy Program Zdrowia w Polsce oraz aktualne programy profilaktyczne Światowej Organizacji Zdrowia ze szczególnym uwzględnieniem aspektów stomatologii.
W3: Podstawy higieny środowiskowej: woda, gleba, powietrze – aktualne zagrożenia, ze szczególnym uwzględnieniem aspektów ważny dla stomatologa .
W4: Epidemiologia przewlekłych chorób niezakaźnych (Polska, Europa, świat) – choroby cywilizacyjne („big killers").
W5: Społeczne nierówności w zdrowiu w medycynie i stomatologii (ze szczególnym uwzględnieniem próchnicy zębów).
W6: Podstawy nadzoru sanitarno – epidemiologicznego w Polsce - w aspekcie pracy lekarza stomatologa.
W7: Podstawowe pojęcia i definicje epidemiologiczne (epidemia, endemia, pandemia, ognisko epidemiczne, zapadalność, umieralność, chorobowość, śmiertelność).
W8: Aktualna sytuacja demograficzna i epidemiologiczna Polski jako wyznacznik potrzeb zdrowotnych społeczeństwa.

Tematyka seminariów e-learning:
SE1: Medycyna stylu życia: używki, stosunek do nałogów (papierosy, alkohol) oraz tryb pracy i wypoczynek w redukcji ryzyka chorób, w tym chorób jamy ustnej.
SE2: Aktualna sytuacja chorób zakaźnych w Polsce i na świecie.
SE3: Zdrowie jamy ustnej Polaków na podstawie badań epidemiologicznych.
SE4: Promocja zdrowia w pracy stomatologa.

Tematyka seminariów:
S1: Medycyna stylu życia: profilaktyka chorób niezakaźnych poprzez prawidłowe żywienie (aktualna piramida żywieniowa) i aktywność fizyczną; żywienie a stan zdrowia człowieka; rola żywienia w zapobieganiu chorobom zębów i przyzębia.
S2: Wpływ czynników środowiskowych na stan zdrowia człowieka i populacji. Środowisko a stan jamy ustnej: metale i inne ksenobiotyki, amalgamaty – bezpieczeństwo i zagrożenia.
S3: Jakość wody a zdrowie; woda w gabinecie stomatologicznym – aspekty higieniczne i epidemiologiczne; fluor - fakty i mity.
S4: Programy profilaktyczne, programy polityki zdrowotnej.
S5: Gabinet stomatologiczny jako ogniwo łańcucha epidemiologicznego. Aseptyka i antyseptyka w gabinecie stomatologicznym. Przyczyny zakażeń w gabinetach stomatologicznych i zapobieganie zakażeniom.
S6: Nowe i ponownie pojawiające się choroby zakaźne. Szczepienia jako podstawowa forma zapobiegania chorobom zakaźnym. Ruchy antyszczepionkowe, jako potencjalne zagrożenie dla zdrowia indywidualnych pacjentów oraz populacji.
S7: Wprowadzenie do epidemiologii. Rodzaje badań epidemiologicznych. Typy zjawisk epidemiologicznych i metody ich badania.

Tematyka ćwiczeń:

C1. Zdrowy styl życia w codziennej praktyce lekarza stomatologa. Krytyczne czytanie piśmiennictwa.
C2. Metody oceny stanu odżywienia w praktyce, jako sposób monitorowania stanu zdrowia. Ocena składu ciała z użyciem aparatu Tanita.
C3. Identyfikacja środowiskowych czynników ryzyka – wywiad lekarski, środowisko gabinetu stomatologicznego. Wyszukiwanie wiarygodnych źródeł informacji, interpretacja wyników. Ocena czystości powietrza w pomieszczeniach (w tym w gabinecie stomatologicznym metodą sedymentacyjną).
C4. Zagrożenia w miejscu pracy lekarza stomatologa (pozycja ciała, światło nadfioletowe, drgania mechaniczne, hałas, krystaliczna krzemionka, aluminium, związki niklu i chromu, berylu, tlenek etylenu, lateks i inne).

Rozpoznawanie i zgłaszanie chorób zawodowych.
C5. Metody motywowania pacjentów do prozdrowotnego stylu życia (programy promocji zdrowia w gabinecie stomatologicznym). Przygotowanie programu promocji zdrowia – zgodne z wytycznymi AOTMi T.
C6. Higiena rąk – ćwiczenia praktyczne z użyciem lampy UV i korneometru.
C7. Metody zapobiegania chorobom zakaźnym na poziomie populacyjnym. Zgłaszanie chorób zakaźnych w praktyce stomatologa. Opracowanie ogniska epidemicznego – na przykładzie wzw C.
C8. Epidemiologia w praktyce: planowanie badań, interpretacja wyników, wykorzystanie metod statystycznych, interpretacja wyników. Dobór i interpretacja testów przesiewowych.

7. Sposoby weryfikacji efektów kształcenia

Symbol przedmiotowego efektu kształcenia	Symbole form prowadzonych zajęć	Sposoby weryfikacji efektu kształcenia	Kryterium zaliczenia
EK8	W1	Uczestnictwo w wykładach e-learningowych. Rozwiązanie quizów.	Uzyskanie certyfikatu. Zdanie egzaminu końcowego.
EK8	W2	Uczestnictwo w wykładach e-learningowych. Rozwiązanie quizów.	Zaliczenie seminarium. Zdanie egzaminu końcowego.
EK20	W3	Uczestnictwo w wykładach e-learningowych. Rozwiązanie quizów.	Zaliczenie zajęć praktycznych. Pozytywna ocena nabytych umiejętności i kompetencji uzyskana u Prowadzącego zajęcia. Zdanie egzaminu końcowego.
EK1-2	W4	Uczestnictwo w wykładach e-learningowych. Rozwiązanie quizów.	Zaliczenie seminarium. Zdanie egzaminu końcowego.
EK25	W5	Uczestnictwo w wykładach e-learningowych. Rozwiązanie quizów.	Zaliczenie seminarium. Zdanie egzaminu końcowego.
EK1-2	W6	Uczestnictwo w wykładach e-learningowych. Rozwiązanie quizów.	Zaliczenie zajęć praktycznych. Pozytywna ocena nabytych umiejętności i kompetencji uzyskana u Prowadzącego zajęcia. Zdanie egzaminu końcowego.
EK4, 9, 11	W7	Uczestnictwo w wykładach e-learningowych. Rozwiązanie quizów.	Zaliczenie zajęć praktycznych. Pozytywna ocena nabytych umiejętności i kompetencji uzyskana u Prowadzącego zajęcia. Zdanie egzaminu końcowego.
EK8	W8	Uczestnictwo w wykładach e-learningowych. Rozwiązanie quizów.	Uzyskanie certyfikatu. Zdanie egzaminu końcowego.
EK1, 2, 3, 7, 14, 18, 24	SE1	Obecność na wszystkich zajęciach. Aktywne uczestnictwo w seminarium oraz egzamin końcowy.	Uzyskanie certyfikatu. Zdanie egzaminu końcowego.
EK4-6	SE2	Obecność na wszystkich zajęciach. Aktywne uczestnictwo w seminarium oraz egzamin końcowy.	Uzyskanie certyfikatu. Zdanie egzaminu końcowego.
EK9, 11-13	SE3	Obecność na wszystkich zajęciach. Aktywne uczestnictwo w seminarium oraz egzamin końcowy.	Uzyskanie certyfikatu. Zdanie egzaminu końcowego.
EK24, 26	SE4	Obecność na wszystkich zajęciach. Aktywne uczestnictwo w seminarium	Uzyskanie certyfikatu. Zdanie egzaminu końcowego.

		oraz egzamin końcowy.	
EK2, 3, 14, 16, 18, 19, 22, 24	S1	Obecność na wszystkich zajęciach. Aktywne uczestnictwo w seminarium oraz egzamin końcowy.	Zaliczenie seminarium. Zdanie egzaminu końcowego.
EK19-23, EK26	S2	Obecność na wszystkich zajęciach. Aktywne uczestnictwo w seminarium oraz egzamin końcowy.	Zaliczenie seminarium. Zdanie egzaminu końcowego.
EK19-24, EK26	S3	Obecność na wszystkich zajęciach. Aktywne uczestnictwo w seminarium oraz egzamin końcowy.	Zaliczenie seminarium. Zdanie egzaminu końcowego.
EK24, 26	S4	Obecność na wszystkich zajęciach. Aktywne uczestnictwo w seminarium oraz egzamin końcowy.	Zaliczenie seminarium. Zdanie egzaminu końcowego.
EK3, 16, 21	S5	Obecność na wszystkich zajęciach. Aktywne uczestnictwo w seminarium oraz egzamin końcowy.	Zaliczenie seminarium. Zdanie egzaminu końcowego.
EK4-6, 8	S6	Obecność na wszystkich zajęciach. Aktywne uczestnictwo w seminarium oraz egzamin końcowy.	Zaliczenie seminarium. Zdanie egzaminu końcowego.
EK9, 11-13	S7	Obecność na wszystkich zajęciach. Aktywne uczestnictwo w seminarium oraz egzamin końcowy.	Zaliczenie seminarium. Zdanie egzaminu końcowego.
EK7, 24	C1	Obecność na wszystkich zajęciach. Aktywne uczestnictwo w ćwiczeniach, obserwacja nabywania umiejętności i kompetencji oraz egzamin końcowy.	Zaliczenie zajęć praktycznych. Pozytywna ocena nabytych umiejętności i kompetencji uzyskana u Prowadzącego zajęcia. Zdanie egzaminu końcowego.
EK7	C2	Obecność na wszystkich zajęciach. Aktywne uczestnictwo w ćwiczeniach, obserwacja nabywania umiejętności i kompetencji oraz egzamin końcowy.	Zaliczenie zajęć praktycznych. Pozytywna ocena nabytych umiejętności i kompetencji uzyskana u Prowadzącego zajęcia. Zdanie egzaminu końcowego.
EK20-23	C3	Obecność na wszystkich zajęciach. Aktywne uczestnictwo w ćwiczeniach, obserwacja nabywania umiejętności i kompetencji oraz egzamin końcowy.	Zaliczenie zajęć praktycznych. Pozytywna ocena nabytych umiejętności i kompetencji uzyskana u Prowadzącego zajęcia. Zdanie egzaminu końcowego.
EK20-23	C4	Obecność na wszystkich zajęciach. Aktywne uczestnictwo w ćwiczeniach, obserwacja nabywania umiejętności i kompetencji oraz egzamin końcowy.	Zaliczenie zajęć praktycznych. Pozytywna ocena nabytych umiejętności i kompetencji uzyskana u Prowadzącego zajęcia. Zdanie egzaminu końcowego.
EK5, 10, 17, 20, 24	C5	Obecność na wszystkich zajęciach. Aktywne uczestnictwo w ćwiczeniach, obserwacja nabywania umiejętności i kompetencji oraz egzamin końcowy.	Zaliczenie zajęć praktycznych. Pozytywna ocena nabytych umiejętności i kompetencji uzyskana u Prowadzącego zajęcia. Zdanie egzaminu końcowego.
EK4, 6	C6	Obecność na wszystkich zajęciach. Aktywne	Zaliczenie zajęć praktycznych.

		uczestnictwo w ćwiczeniach, obserwacja nabywania umiejętności i kompetencji oraz egzamin końcowy.	Pozytywna ocena nabytych umiejętności i kompetencji uzyskana u Prowadzącego zajęcia. Zdanie egzaminu końcowego.
EK4, 6	C7	Obecność na wszystkich zajęciach. Aktywne uczestnictwo w ćwiczeniach, obserwacja nabywania umiejętności i kompetencji oraz egzamin końcowy.	Zaliczenie zajęć praktycznych. Pozytywna ocena nabytych umiejętności i kompetencji uzyskana u Prowadzącego zajęcia. Zdanie egzaminu końcowego.
EK8-9, 11-13	C8	Obecność na wszystkich zajęciach. Aktywne uczestnictwo w ćwiczeniach, obserwacja nabywania umiejętności i kompetencji oraz egzamin końcowy.	Zaliczenie zajęć praktycznych. Pozytywna ocena nabytych umiejętności i kompetencji uzyskana u Prowadzącego zajęcia. Zdanie egzaminu końcowego.

8. Kryteria oceniania

Forma zaliczenia przedmiotu:

1. Uzyskanie certyfikatu potwierdzającego odbycie zajęć (wykładów i seminariów) w formie e-learningu.
2. Uzyskanie pozytywnej opinii Prowadzącego zajęcia w zakresie nabytych umiejętności i kompetencji poświadczonej w Protokole zaliczenia przedmiotu.

3. Egzamin w formie testu jednokrotnego wyboru (50 pytań testowych).

ocena	kryteria
2,0 (ndst)	*Otrzymanie <61% poprawnych odpowiedzi z testu*
3,0 (dost)	*61-75% poprawnych odpowiedzi z testu*
3,5 (ddb)	*76-80% poprawnych odpowiedzi z testu*
4,0 (db)	*81-85% poprawnych odpowiedzi z testu*
4,5 (pdb)	*86-90% poprawnych odpowiedzi z testu*
5,0 (bdb)	*>90% poprawnych odpowiedzi z testu*

9. Literatura

Literatura obowiązkowa:

1. Jędrychowski W.: Epidemiologia w medycynie klinicznej i zdrowiu publicznym. Wyd. Uniw. Jagiellońskiego, wyd. I, Kraków 2010.
2. Wskazane publikacje w czasopismach medycznych („Przegląd Epidemiologiczny", „Stomatologia Współczesna").
3. Knap J. P. (red.): Epidemiologia w klinice. WUM, 2013.
4. Kłosiewicz-Latoszek L., Kirschner H. (red.). Środowiskowe czynniki zdrowia w zarysie. Oficyna Wydawnicza WUM, Warszawa, 2008.
5. Cianciara D., Zarys współczesnej promocji zdrowia. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2010.
6. Hasik J., Gawęcki J., Żywienie człowieka zdrowego i chorego. PWN, Warszawa 2005.
7. Obowiązujące akty prawne dotyczące utrzymania zasad higieny w pomieszczeniach stomatologicznych

10. Kalkulacja punktów ECTS *(dla całości przedmiotu)*

Forma aktywności	Liczba godzin	Liczba punktów ECTS

Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim:		
Wykład (e-learning)	***8***	
Seminarium	***16 (w tym 6 e-learning)***	
Ćwiczenia	***20***	
Samodzielna praca studenta		
Przygotowanie studenta do zajęć	31	
Przygotowanie studenta do zaliczeń	50	
Inne (jakie?)	**-**	
Razem	**125**	**5.0**

11. Informacje dodatkowe

1. *.Zajęcia odbywają się zgodnie z planem i miejscem ustalonym przez Dziekanat*
2. *Strona internetowa Zakładu Medycyny Społecznej i Zdrowia Publicznego http://www.msizp.wum.edu.pl zawiera wybór przekazywanych na wykładzie treści.*
3. *Przy Zakładzie Medycyny Społecznej i Zdrowia Publicznego działa Koło Naukowe Higieny i Profilaktyki (kontakt irena.kosinska@wum.edu.pl) oraz strona koła: www.skn-higiena-profilaktyka.wum.edu.pl) , tematyka realizowana: Higiena środowiska oraz Żywienie.*
4. *Zajęcia prowadzone są w formie seminariów i ćwiczeń oraz w formie e-learningu.*
5. *Przed przestąpieniem do seminariów studenci powinni zapoznać się z zalecaną literaturą.*
6. *Obecność na zajęciach jest obowiązkowa. Nieobecność należy odrobić z dowolną grupą Wydziału Lekarsko-Dentystycznego po uprzednim ustaleniu w sekretariacie Zakładu*
7. *W szczególnie uzasadnionych przypadkach dopuszczalne jest odrobienie nieobecności na indywidualnie określonych zasadach.*
8. *Studenci są zobowiązani do zaliczenia przedmiotu w semestrze, w którym przystąpili do zajęć.*
9. *Zmiana grupy jest możliwa po uzyskaniu zgody Kierownika Zakładu.*
10. *Warunkiem przystąpienia do egzaminu z przedmiotu jest zaliczenie zajęć.*
11. *Warunkiem zaliczenia zajęć jest uzyskanie certyfikatu potwierdzającego zaliczenie zajęć e-learningowych (wykłady i seminaria) oraz uzyskanie pozytywnej opinii Prowadzącego zajęcia w zakresie nabytych umiejętności i kompetencji poświadczonej w Protokole zaliczenia przedmiot.*
12. *Termin egzaminu uzgadniany jest z Koordynatorem przedmiotu.*

Podpis osoby odpowiedzialnej za sylabus *dr inż. Katarzyna Okręglicka*

Podpis Kierownika Jednostki: *dr hab.med. Aneta Nitsch-Osuch*

Wychowanie Fizyczne

1. Metryczka

Nazwa Wydziału:	Lekarsko-Stomatologiczny
Program kształcenia *(kierunek studiów, poziom i profil kształcenia, forma studiów, np. Zdrowie publiczne I stopnia profil praktyczny, studia stacjonarne)*:	lekarsko-dentystyczny profil ogólnoakademicki studia jednolite magisterskie, stacjonarne
Rok akademicki:	2019/2020
Nazwa modułu/przedmiotu:	Wychowanie Fizyczne
Kod przedmiotu *(z systemu Pensum)*:	45077
Jednostka/i prowadząca/e kształcenie:	Studium Wychowania Fizycznego i Sportu 02-109 Warszawa ul. Księcia Trojdena 2c tel: tel: (022) 57 20 528 oraz 57 20 529 studiumwfis@wum.edu.pl
Kierownik jednostki/jednostek:	Mgr Jerzy Chrzanowski
Rok studiów *(rok, na którym realizowany jest przedmiot)*:	I
Semestr studiów *(semestr, na którym realizowany jest przedmiot)*:	I i II
Typ modułu/przedmiotu *(podstawowy, kierunkowy, fakultatywny)*:	Podstawowy
Osoby prowadzące *(imiona, nazwiska oraz stopnie naukowe wszystkich wykładowców prowadzących przedmiot)*:	Mgr Jerzy Chrzanowski, mgr Kinga Klaś-Pupar, dr Anna Sobianek, mgr Bożena Glinkowska, mgr Agnieszka Besler, mgr Grażyna Prokurat, mgr Marzena Walenda, , mgr Antoni Stradomski, mgr Jacek Szczepański, mgr Mariusz Mirosz, mgr Jerzy Skolimowski, mgr Paweł Krawczyk, mgr Michał Sieńko, mgr Tomasz Koziński, mgr Paweł Miaskiewicz
Erasmus TAK/NIE *(czy przedmiot dostępny jest dla studentów w ramach programu Erasmus)*:	Nie
Osoba odpowiedzialna za sylabus *(osoba, do której należy zgłaszać uwagi dotyczące sylabusa)*:	z-ca Kierownika mgr Kinga Klaś-Pupar kinga.klas@wum.edu.pl tel: (022) 57 20 528 oraz 57 20 529
Liczba punktów ECTS:	

2. Cele kształcenia

1. Przedstawienie kultury fizycznej, jako ogółu uznawanych wartości i utrwalonych zachowań w odniesieniu

do ludzkiego ciała.

2. Harmonijny rozwój organizmu, wzmacnianie i uelastycznianie układu ruchu – kształtowanie sylwetki, profilaktyka schorzeń i przeciążeń w obrębi układu ruchu, stymulacja układu krążeniowo – oddechowego i nerwowego.
3. Hartowanie organizmu i poprawa odporności na poziomie fizycznym i psychicznym.
4. Zapoznanie z metodami walki ze stresem i skutkami jego oddziaływania na organizm.
5. Zapoznanie z zasadami i metodologią programów profilaktycznych w stopniu umożliwiającym czynny udział w ich projektowaniu, wdrażaniu i realizacji.

3. Wymagania wstępne

8. Po zapoznaniu się z Ogólnymi Zasadami Rejestracji na Zajęcia z Wychowania Fizycznego każdy student ma obowiązek zapisania się drogą elektroniczną, poprzez Internet http://www.zapisywf.wum.edu.pl na wybrane przez siebie ćwiczenia – zajęcia praktyczne. Zasady rejestracji zawierają również informacje dotyczące studentów posiadających zwolnienie lekarskie z przedmiotu.

4. Przedmiotowe efekty kształcenia

Lista efektów kształcenia

Symbol przedmiotowego efektu kształcenia	Treść przedmiotowego efektu kształcenia	Odniesienie do efektu kierunkowego (numer)
Symbol tworzony przez osobę wypełniającą sylabus (kategoria: W-wiedza, U-umiejętności, K-kompetencje oraz numer efektu)	*Efekty kształcenia określają co student powinien wiedzieć, rozumieć i być zdolny wykonać po zakończeniu zajęć. Efekty kształcenia wynikają z celów danego przedmiotu. Osiągniecie każdego z efektów powinno być zweryfikowane, aby student uzyskał zaliczenie.*	*Numer kierunkowego efektu kształcenia zawarty w Rozporządzeniu Ministra Nauki bądź Uchwały Senatu WUM właściwego kierunku studiów.*
W01	zna budowę ciała ludzkiego: części ciała, osie, płaszczyzny w podejściu topograficznym i czynnościowym;	AW03
W02	zna zasady statyki i biomechaniki w odniesieniu do organizmu ludzkiego obowiązujące w trakcie określonej aktywności fizycznej	BW07
W3	zna zasady równowagi kwasowo-zasadowej oraz transportu tlenu i dwutlenku węgla w organizmie podczas wysiłku fizycznego	BW21
W4	zna aktualne poglądy na temat społecznego wymiaru zdrowia, zna zasady planowania i ewaluacji działań profilaktycznych	DW15
W05	zna źródła stresu i możliwości ich eliminacji poprzez aktywność fizyczną	GW19
U01	dostrzega i właściwie reaguje na oznaki zachowań antyzdrowotnych i autodestrukcyjnych	DU02
U02	rozpoznaje własne ograniczenia fizyczne w trakcie wykonywania podstawowych elementów techniki wybranych dyscyplin sportowo-rekreacyjnych, ocenia własne deficyty i potrzeby edukacyjne oraz planuje aktywność fizyczną i jej ewaluację	DU14
U03	przekazuje zdobytą wiedzę na temat kultury fizycznej innym	DU16
K01	rozpoznaje podstawowe pojęcia związane ze zdrowiem, stylem życia i stanem zdrowia populacji	GU02
K02	rozpoznaje potrzeby zdrowotne i planuje działania z zakresu profilaktyki i promocji „sportów całego życia”	GU11

5. Formy prowadzonych zajęć

Forma	Liczba godzin	Liczba grup	Minimalna liczba osób w grupie
Wykład			*nieobowiązkowe*
Seminarium			*nieobowiązkowe*
Ćwiczenia	60		*20*

6. Tematy zajęć i treści kształcenia

Zgodne z programem nauczania wybranej przez studenta dyscypliny sportowej lub rekreacyjnej, które obejmują rozwój cech motorycznych: siły, szybkości, wytrzymałości, koordynacji ruchowej, zwinności i gibkości. Poznanie nowych i atrakcyjnych form aktywności ruchowej, w tym „sportów całego życia" (indywidualnych i zespołowych), zapewniających aktywne uczestnictwo w kulturze fizycznej. Ruch, jako czynnik zapobiegający chorobom i umacniający zdrowie. Właściwe reagowanie na oznaki zachowań antyzdrowotnych i autodestrukcyjnych. Szczególnie uzdolnieni sportowo studenci uczestniczą w zajęciach sekcji sportowych i reprezentują Uczelnię w Akademickich Mistrzostwach Warszawy i Mazowsza oraz w Akademickich Mistrzostwach Polski.

7. Sposoby weryfikacji efektów kształcenia

Symbol przedmiotowego efektu kształcenia	Symbole form prowadzonych zajęć	Sposoby weryfikacji efektu kształcenia	Kryterium zaliczenia
W01 W02 W03 W04 W05	C, S	- obserwacja pracy studenta - ocena aktywności w czasie zajęć - Testy sprawnościowe, zawody	- systematyczne uczęszczanie na zajęcia (80% frekwencja tzn. nie mniej niż 12 zajęć w semestrze - udział w testach sprawności fizycznej, zawodach
U01 U02 U03	C	- obserwacja pracy studenta - ocena aktywności w czasie zajęć - ocena przygotowania do zajęć	- systematyczne uczęszczanie na zajęcia (80% frekwencja tzn. nie mniej niż 12 zajęć w semestrze
K01 K02	C	- obserwacja pracy studenta	- systematyczne uczęszczanie na zajęcia (80% frekwencja tzn. nie mniej niż 12 zajęć w semestrze

8. Kryteria oceniania

Forma zaliczenia przedmiotu:

Nie dotyczy – studenci otrzymują zaliczenie na podstawie frekwencji na zajęciach.

9. Literatura

Literatura obowiązkowa:

15. Zgodna z programem nauczania wybranej dyscypliny sportowej lub rekreacyjnej – prezentowana na pierwszych zajęciach.

Literatura uzupełniająca:

14. Jw.

10. Kalkulacja punktów ECTS *(1 ECTS = od 25 do 30 godzin pracy studenta)*

Forma aktywności	Liczba godzin	Liczba punktów ECTS
Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim:		
Wykład		
Seminarium		
Ćwiczenia	**60**	
Samodzielna praca studenta (przykładowe formy pracy): *W tym polu opisujemy nakład samodzielnej pracy przeciętnego studenta konieczny aby zaliczyć przedmiot. W kalkulacji należy uwzględnić m.in. konieczność przygotowania się do zajęć, wykonania pracy domowych, przygotowania się do zaliczeń itp.*		
Przygotowanie studenta do zajęć		
Przygotowanie studenta do zaliczeń		
Inne (jakie?)		
Razem	**60**	

11. Informacje dodatkowe

Studenckie Koło Naukowe „Odnowa biologiczna”, opiekun dr Anna Sobianek
Studenckie Koło Naukowe „Terapii wodnych i telemedycyny”, opiekun mgr Bożena Glinkowska

Sekcje sportowe i rekreacyjne Klubu Uczelnianego AZS WUM

Regulaminu zajęć oraz informacje dotyczące możliwości odrabiania zajęć z powodu nieobecności znajdują się na stronie internetowej Studium studiumwfis@wum.edu.pl w zakładce Dydaktyka.

Podpis osoby odpowiedzialnej za sylabus

Podpis Kierownika Jednostki

Zdrowie Publiczne

1. Metryczka

Nazwa Wydziału:	Lekarsko – Stomatologiczny
Program kształcenia *(kierunek studiów, poziom i profil kształcenia, forma studiów, np. Zdrowie publiczne I stopnia profil praktyczny, studia stacjonarne)*:	lekarsko-dentystyczny, profil ogólnoakademicki Studia jednolite magisterskie, stacjonarne
Rok akademicki:	2019/2020
Nazwa modułu/przedmiotu:	**Zdrowie Publiczne**
Kod przedmiotu*(z systemu Pensum)*:	45078
Jednostka/i prowadząca/e kształcenie:	Zakład Medycyny Społecznej i Zdrowia Publicznego 02-007 Warszawa, ul. Oczki 3 Telefony: 22-621-52-56, 22-621-51-97 e-mail: zmsizp@wum.edu.pl
Kierownik jednostki/jednostek:	Dr hab. n. med. Aneta Nitsch-Osuch (anitsch@wum.edu.pl)
Rok studiów *(rok, na którym realizowany jest przedmiot)*:	I
Semestr studiów *(semestr, na którym realizowany jest przedmiot)*:	Semestr zimowy
Typ modułu/przedmiotu *(podstawowy, kierunkowy, fakultatywny)*:	Obowiązkowy prowadzony w formie hybrydowej
Osoby prowadzące *(imiona, nazwiska oraz stopnie naukowe wszystkich wykładowców prowadzących przedmiot)*:	Dr Urszula Nejno-Borkowska (22-621-52-56) Dr Magdalena Bogdan (22-621-52-56)
Erasmus TAK/NIE *(czy przedmiot dostępny jest dla studentów w ramach programu Erasmus)*:	Nie
Osoba odpowiedzialna za sylabus *(osoba, do której należy zgłaszać uwagi dotyczące sylabusa)*:	dr Magdalena Bogdan (22-621-52-56)
Liczba punktów ECTS:	2

2. Cele kształcenia

Celem nauczania jest zapoznanie z problematyką zdrowia publicznego, a w szczególności ukazanie czynników oddziaływujących na strukturę i proces opieki zdrowotnej z uwzględnieniem regulacji prawnych i mechanizmów ekonomicznych.

3. Wymagania wstępne

Brak

4. Przedmiotowe efekty kształcenia

Lista efektów kształcenia

Symbol przedmiotowego efektu kształcenia	Treść przedmiotowego efektu kształcenia	Odniesienie do efektu kierunkowego (numer)
EK1	zna pojęcie zdrowia publicznego, jego cele, zadania i strukturę;	**G.W1**
EK2	zna metody określania potrzeb zdrowotnych społeczeństwa;	**G.W4**
EK3	wykazuje się wiedzą na temat strategii polityki zdrowotnej i społecznej Polski oraz Unii Europejskiej;	**G.W6**
EK4	zna aspekty organizacyjne i prawne funkcjonowania polskiego systemu opieki zdrowotnej;	**G.W7**
EK5	zna zasady funkcjonowania podstawowej opieki medycznej i stomatologicznej;	**G.W9**
EK6	zna zasady zapobiegania chorobom i umacniania zdrowia	**G.W13**
EK7	zna katalog praw pacjenta;	**G.W24**
EK8	zna podstawy prawne funkcjonowania zawodów medycznych oraz samorządu zawodowego w Polsce	**G.W26**
EK9	zna zasady udzielania świadczeń w razie choroby, macierzyństwa, wypadków przy pracy i chorób zawodowych;	**G.W29**
EK10	zna zasady orzekania o czasowej niezdolności do pracy i o niepełnosprawności dla celów rentowych;	**G.W30**
EK11	zna zasady prowadzenia, przechowywania i udostępniania dokumentacji medycznej oraz ochrony danych osobowych;	**G.W32**
EK12	posiada umiejętność opisywania wybranych zjawisk zdrowotnych w skali populacyjnej oraz prognozowania ich wpływu na funkcjonowanie opieki zdrowotnej;	**G.U2**
EK13	opisuje zasady funkcjonowania systemu opieki zdrowotnej;	**G.U4**
EK14	analizuje różne systemy finansowania świadczeń zdrowotnych w Polsce i na świecie;	**G.U12**
EK15	potrafi ocenić skalę problemów zdrowotnych oraz wskazać priorytety zdrowotne i określić ich znaczenie w polityce zdrowotnej;	**G.U5**
EK16	tworzy proste programy badawcze z zakresu profilaktyki i leczenia	**G.U7**
EK17	potrafi identyfikować czynniki wpływające na politykę zdrowotną państwa;	**G.U8**
EK18	planuje i wdraża działania promocyjne dotyczące zdrowia populacji;	**G.U09**
EK19	Potrafi stosować podstawowe zasady zarządzania instytucjami ochrony zdrowia	**G.U13**
EK20	Potrafi przygotować ofertę konkursową w zakresie udzielania świadczeń zdrowotnych	**G.U14**
EK21	przekazuje pacjentom informacje na temat czynników ryzyka i sposobów zapobiegania najczęstszym chorobom społecznym w Polsce;	**G.U21**
EK22	potrafi stosować podstawy prawne wykonywania zawodu lekarza-dentysty;	**G.U29**
EK23	potrafi przedstawić wynikające z przepisów obowiązki lekarza wobec pacjenta;	**G.U33**

EK24	potrafi określić zasady odpowiedzialności związanej z wykonywaniem zawodu lekarza;	**G.U34**
EK25	potrafi prawidłowo wystawić orzeczenie lekarskie	**G.U40**

5. Formy prowadzonych zajęć

Forma	Liczba godzin	Liczba grup	Minimalna liczba osób w grupie
Wykład realizowany w formie e-learningu	3	1	
Seminarium kontaktowe	14	4	
Seminarium realizowane w formie e-learningu	10	4	

6. Tematy zajęć i treści kształcenia

Tematy wykładów realizowanych w formie e-learningu:
W1 (1,5h) – Międzynarodowe problemy zdrowia publicznego, z uwzględnieniem zagadnień z zakresu stomatologii.
W2(1,5h) –Narodowy Program Zdrowia, z uwzględnieniem zagadnień z zakresu stomatologii.

Tematy seminariów kontaktowych:
S1 (3,5h) - Geneza i funkcje zdrowia publicznego. Aktualne problemy polityki zdrowotnej na świecie.
S2 (3,5h) - Zasady orzecznictwa lekarskiego, w tym orzekania o czasowej i trwałej niezdolności do pracy.
S3 (3,5h) - Dokumentacja medyczna – rodzaje i zasady prowadzenia oraz udostępniania. Ochrona danych osobowych.
S4 (3,5h) - Prawa i obowiązki lekarza. Prawa pacjenta. Aktualne problemy deontologii lekarskiej ze szczegółowym uwzględnieniem stomatologii. Odpowiedzialność lekarza: karna, cywilna, zawodowa i administracyjna - podstawy prawne i system ich egzekwowania. Odpowiedzialność świadczeniodawcy.

Tematy seminariów realizowanych w formie e-learningu:
S5 (2,5h) – Systemy ochrony zdrowia na świecie. Zakres publicznej opieki stomatologicznej
S6(2,5) – Metody oceny systemów ochrony zdrowia na świecie. Aktualne dane, zestawienia i rankingi.
S7(2,5h) – Podstawy prawne systemu ochrony zdrowia w Polsce.
S8(2,5h) – Organizacja systemu ochrony zdrowia w Polsce, w tym organizacja opieki stomatologicznej.

7. Sposoby weryfikacji efektów kształcenia

Symbol przedmiotowego efektu kształcenia	Symbole form prowadzonych zajęć	Sposoby weryfikacji efektu kształcenia	Kryterium zaliczenia
EK1-EK6; EK12-EK13	W1	Uczestnictwo w wykładach e-learningowych.	Uzyskanie certyfikatu. Realizacja projektu praktycznego.
EK4-EK6	W2	Uczestnictwo w wykładach e-learningowych.	Uzyskanie certyfikatu. Realizacja projektu praktycznego.
EK1-EK3, EK15	S1	Obecność na zajęciach. Aktywne uczestnictwo w seminarium oraz projekt praktyczny.	Uzyskanie certyfikatu. Realizacja projektu praktycznego.
EK9-EK10, EK23-25	S2	Obecność na zajęciach. Aktywne uczestnictwo w seminarium oraz projekt praktyczny.	Zaliczenie seminarium. Realizacja projektu praktycznego.
EK11; EK19-EK22	S3	Obecność na zajęciach. Aktywne uczestnictwo w seminarium oraz projekt praktyczny.	Zaliczenie seminarium. Realizacja projektu praktycznego.
EK20-EK22	S4	Obecność na zajęciach. Aktywne uczestnictwo w seminarium oraz projekt praktyczny.	Zaliczenie seminarium. Realizacja projektu praktycznego.
EK1-EK6	S5	Obecność na zajęciach. Aktywne uczestnictwo w seminarium oraz projekt	Uzyskanie certyfikatu. Realizacja projektu praktycznego.

		praktyczny.	
EK3, EK6, EK14-EK16	S6	Obecność na zajęciach. Aktywne uczestnictwo w seminarium oraz projekt praktyczny.	Zaliczenie seminarium. Realizacja projektu praktycznego.
EK4, EK5, EK7-EK9, EK18, EK20-EK25	S7	Obecność na zajęciach. Aktywne uczestnictwo w seminarium oraz projekt praktyczny.	Zaliczenie seminarium. Realizacja projektu praktycznego.
EK4-EK5, EK17-EK18	S8	Obecność na zajęciach. Aktywne uczestnictwo w seminarium oraz projekt praktyczny.	Zaliczenie seminarium. Realizacja projektu praktycznego.

8. Kryteria oceniania

Forma zaliczenia przedmiotu:zaliczenie z oceną na podstawie:
- aktywnego uczestnictwa w zajęciach oraz uzyskania pozytywnej opinii prowadzącego zajęcia w zakresie nabytych umiejętności i kompetencji poświadczonych w protokole zaliczenia przedmiotu;
- uzyskanie certyfikatu potwierdzającego odbycie zajęć e-learningowych (wykładów i seminariów)
- zdania kolokwium w formie pisemnej (3 pytania opisowe; punktacja od 0 do 5 punktów).

ocena	kryteria
2,0 (ndst)	Otrzymanie <61% poprawnych odpowiedzi
3,0 (dost)	61-75% poprawnych odpowiedzi
3,5 (ddb)	76-80% poprawnych odpowiedzi
4,0 (db)	81-85% poprawnych odpowiedzi
4,5 (pdb)	86-90% poprawnych odpowiedzi
5,0 (bdb)	>90% poprawnych odpowiedzi

9. Literatura

Literatura obowiązkowa:
1. Opolski J. i inni: Zdrowie Publiczne, CMKP, Warszawa 2011
2. Wojtczak A.: Zdrowie Publiczne - Wyzwaniem dla systemów zdrowia XXI wieku, Wydawnictwo PZWL, Rok wydania 2009
3. Prawo medyczne, Rafał Kubiak, wyd.1,C.H. Beck, Warszawa 2009
4. Orzecznictwo lekarskie dla lekarzy oraz studentów wydziałów lekarskich i lekarsko-stomatologicznych, A. Wilmowska-Pietruszyńska, Urban et Partner, Wrocław 2011
5. J. Bzdęga, A. Gębska-Kuczerowska. (red.): Epidemiologia w zdrowiu publicznym, Wydawnictwo PZWL, Rok wydania 2010.
6. Strony internetowe MZ, NFZ, GIS, NIZP-PZH …

Literatura uzupełniająca:
1. Getzen T.: Ekonomika zdrowia, Warszawa, 2013

10. Kalkulacja punktów ECTS *(1 ECTS = od 25 do 30 godzin pracy studenta)*

Forma aktywności	Liczba godzin	Liczba punktów ECTS
Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim:		
Wykład realizowany w formie e-learningu	3	0,1

Seminarium kontaktowe	14	0,5
Seminarium realizowane w formie e-learningu	10	0,4
Samodzielna praca studenta (przykładowe formy pracy): *W tym polu opisujemy nakład samodzielnej pracy przeciętnego studenta konieczny aby zaliczyć przedmiot. W kalkulacji należy uwzględnić m.in. konieczność przygotowania się do zajęć, wykonania pracy domowych, przygotowania się do zaliczeń itp.*		
Przygotowanie studenta do zajęć	15	0,5
Przygotowanie studenta do zaliczeń	18	0,5
Inne (jakie?)	-	-
Razem	60	2

11. Informacje dodatkowe

Osoba odpowiedzialna za sylabus – dr Magdalena Bogdan (mbogdan@wum.edu.pl). Informacje o dyżurze oraz regulamin zajęć dostępne w jednostce. Zajęcia rozpoczynają się i odbywają się w miejscu wskazanym w planie zajęć przygotowanym przez dziekanat. Odrabianie nieobecności, po ich usprawiedliwieniu u prowadzącego, możliwe w formie odbycia zajęć z inną grupą (po uzyskaniu pisemnej zgody kierownika jednostki) lub w przypadku zdarzeń losowych przygotowaniu dodatkowej pracy zaliczeniowej na temat wskazany przez prowadzącego.

Podpis osoby odpowiedzialnej za sylabus /-/ dr n.ekonom. Magdalena Bogdan

Podpis Kierownika Jednostki /-/ dr hab.med. Aneta Nitsch-Osuch

Sylabus przedmiotu: Zintegrowane nauczanie przedkliniczne

1. Metryczka	
Nazwa Wydziału:	Wydział Lekarsko-Stomatologiczny
Program kształcenia (kierunek studiów, poziom i profil kształcenia, forma studiów, np. Zdrowie publiczne I stopnia profil praktyczny, studia stacjonarne):	kierunek lekarsko-dentystyczny, studia jednolite magisterskie, profil ogólnoakademicki, studia stacjonarne i niestacjonarne
Rok akademicki:	2019/2020
Nazwa modułu/przedmiotu:	**ZINTEGROWANE NAUCZANIE PRZEDKLINICZNE**
Kod przedmiotu (z systemu Pensum):	45015
Jednostka/i prowadzące kształcenie:	**Zakład Propedeutyki i Profilaktyki Stomatologicznej** ul. Nowogrodzka 59, 02-006 Warszawa tel.: 22 625 66 02, e-mail: zpips@wum.edu.pl
Kierownik jednostki/jednostek:	**dr hab. n. med. Leopold Wagner**
Rok studiów (rok, na którym realizowany jest przedmiot):	I
Semestr studiów (semestr, na którym realizowany jest przedmiot):	2
Typ modułu/przedmiotu (podstawowy, kierunkowy, fakultatywny):	kierunkowy
Osoby prowadzące (imiona, nazwiska oraz stopnie naukowe wszystkich wykładowców prowadzących przedmiot):	dr hab. n. med. Leopold Wagner, dr n. med. Ewa Cichocka-Piekacz, dr n. med. Waldemar Głowacki, dr n. med. Małgorzata Ponto-Wolska, lek. stom. Barbara Rafałowicz, mgr Waldemar Ćwirzeń
Erasmus TAK/NIE (czy przedmiot dostępny jest dla studentów w ramach programu Erasmus):	TAK
Osoba odpowiedzialna za sylabus (osoba, do której należy zgłaszać uwagi dotyczące sylabusa):	dr n. med. Małgorzata Ponto-Wolska
Liczba punktów ECTS:	2

2. Cele kształcenia

1. Nabycie wiedzy w zakresie etiologii chorób zawodowych, ergonomii pracy i zasad bhp.
2. Nabycie wiedzy dotyczącej ergonomicznych zasad prowadzenia zabiegów i pracy w zespole stomatologicznym.
3. Nabycie umiejętności pracy w zespole stomatologicznym zgodnie z zasadami ergonomii oraz przepisami sanitarno-epidemiologicznymi i bhp
4. Nabycie umiejętności rozpoznawania czynników szkodliwych i uciążliwych w gabinecie stomatologicznym.

3. Wymagania wstępne		
Zaliczenie 1 semestru		
4. Przedmiotowe efekty kształcenia		
Lista efektów kształcenia		
Symbol przedmiotowego efektu kształcenia	Treść przedmiotowego efektu kształcenia	Odniesienie do efektu kierunkowego (numer)
Symbol tworzony przez osobę wypełniającą sylabus (kategoria: W-wiedza, U-umiejętności, K-kompetencje oraz numer efektu)	*Efekty kształcenia określają co student powinien wiedzieć, rozumieć i być zdolny wykonać po zakończeniu zajęć. Efekty kształcenia wynikają z celów danego przedmiotu. Osiągniecie każdego z efektów powinno być zweryfikowane, aby student uzyskał zaliczenie.*	*Numer kierunkowego efektu kształcenia zawarty w Rozporządzeniu Ministra Nauki bądź Uchwały Senatu WUM właściwego kierunku studiów.*
W1	*zagrożenia dla zdrowia i życia człowieka związane z wykonywaniem zadań zawodowych, choroby zawodowe lekarza dentysty oraz warunki sprzyjające zakażeniom krzyżowym*	*GW11*
W2	*zna podstawowe pojęcia i wymagania z zakresu ergonomii pracy, dostosowanie pomieszczenia do rodzaju świadczonych usług, wymagań personelu i oczekiwań pacjentów, zakres obowiązków członków zespołu stomatologicznego, planowanie i zasady organizacji pracy w gabinecie stomatologicznym, charakterystykę czynności lekarza dentysty, strefy pracy, klasy ruchu, techniki trzymania instrumentów i metody ich przekazywania - podaj, przejmij, jednoręczną i oburęczną, ułożenie pacjenta, zabiegi wykonywane w pozycji siedzącej i leżącej, strefy podparcia, zasady pracy na dwie, cztery i sześć rąk przy leżącym pacjencie, zastosowanie i części składowe koferdamu, rodzaje klamer, narzędzia i metody jego zakładania w różnych sytuacjach klinicznych*	*GW16*
W3	*zna wymogi techniczno-budowlane pomieszczenia przeznaczonego na gabinet dentystyczny oraz budowę i zasady działania podstawowego, specjalistycznego i pomocniczego wyposażenia gabinetu stomatologicznego, zasady dezynfekcji i sterylizacji, segregacji i postępowania z odpadami, przechowywania sterylnych narzędzi i materiałów oraz środki ochrony indywidualnej*	*GW17*
U1	*potrafi pracować w zespole stomatologicznym*	*GU16*
U2	*rozpoznaje czynniki szkodliwe i uciążliwe w gabinecie stomatologicznym*	*GU17*

U3	*potrafi pracować w gabinecie dentystycznym zgodnie z zasadami BHP, przygotowywać stanowisko pracy do przeprowadzenie badania pacjenta oraz różnych zabiegów stomatologicznych, przeprowadzić proces dezynfekcji i sterylizacji, przechowywać sterylne narzędzia i materiały, segregować odpady, używać odzieży ochronnej i środki ochrony indywidualnej, postępować w przypadku ekspozycji na krew i inne materiały zakaźne w gabinecie stomatologicznym, pracować przy pacjencie leżącym metodą na dwie, cztery i sześć rąk, zakładać koferdam w przypadku leczenia zachowawczego(zęby przednie, przedtrzonowe i trzonowe), profesjonalnego wybielania zębów oraz zabiegów endodontycznych*	*GU25, GU26*

5. Formy prowadzonych zajęć

Forma	*Liczba godzin*	*Liczba grup*	*Minimalna liczba osób w grupie*
Wykład	*8*	*1*	*Cały rok*
Seminarium	*4*	*5*	*20*
Ćwiczenia	*18*	*10*	*10*

6. Tematy zajęć i treści kształcenia

Moduł: Ergonomia w stomatologii

W1-Wykład 1-3 – Temat: Podstawy ergonomii pracy w gabinecie stomatologicznym - Treści kształcenia – W2

W2-Wykład 4-5 – Temat: Bezpieczeństwo i higiena pracy w gabinecie stomatologicznym - Treści kształcenia-W3

W3-Wykład 6-7 – Temat: Antyseptyka i aseptyka w gabinecie stomatologicznym- Treści kształcenia – W3

W4-Wykład 8 – Temat: Transfer instrumentów- Treści kształcenia – W2

S1-Seminarium 1-2 Temat: Zasady współpracy członków zespołu stomatologicznego w różnych dziedzinach stomatologii - Treści kształcenia – W2 i U1

S1-Seminarium 3-4- Temat: - Zagrożenia dla zdrowia i życia człowieka związane z wykonywaniem zadań zawodowych, choroby zawodowe lekarza dentysty oraz warunki sprzyjające zakażeniom krzyżowym - Treści kształcenia - W1

C1-Ćwiczenia 1-6 - Temat: Wyposażenie gabinetu. Ergonomia pracy w gabinecie dentystycznym.
- Treści kształcenia – U3, Sprawdzian pisemny

C2-Ćwiczenia 7-8 - Temat: - Zasady współpracy członków zespołu stomatologicznego w różnych dziedzinach stomatologii - Treści kształcenia – U1 – U3

C3-Ćwiczenia 9-10 - Temat: Antyseptyka i aseptyka w gabinecie stomatologicznym - Treści kształcenia – U3

C4-Ćwiczenia 11-18 - Temat: Techniki utrzymania suchości pola zabiegu - Treści kształcenia – U3

7. Sposoby weryfikacji efektów kształcenia

Symbol przedmiotowego efektu kształcenia	Symbole form prowadzonych zajęć	Sposoby weryfikacji efektu kształcenia	Kryterium zaliczenia
W1-W3, U1	*W, S*	*Kolokwium pisemne*	*Osiągnięcie oczekiwanych efektów kształcenia na poziomie co najmniej 55%*
U1-U3	*C*	*Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych*	*Zaliczenie każdego wykonanego zadania*

8. Kryteria oceniania: średnia ważona ocen przy równej ważności (50%) wiedzy i umiejętności. Obecność na zajęciach.

Forma zaliczenia przedmiotu: zaliczenie pisemne, obecność na zajęciach

ocena	kryteria
2,0 (ndst)	**0 - 54%**
3,0 (dst)	**55 - 63 %**
3,5 (ddb)	**64 - 72 %**
4,0 (db)	**73 - 81 %**
4,5 (pdb)	**82 - 90 %**
5,0 (bdb)	**91 - 100 %**

9.Literatura

Literatura obowiązkowa:

1. Jańczuk Z., Kaczmarek U., Lipski M., Arabska-Przedpełska B.: Stomatologia zachowawcza z endodoncją. Zarys kliniczny. PZWL, Warszawa, 2014
2. Jańczuk Z., Bladowski M.: Zasady pracy przy leżącym pacjencie. Kwintesencja, Warszawa, 2006
3. Jańczuk Z.: Podręcznik dla asystentki i higienistki stomatologicznej. PZWL, Warszawa, 2009

Literatura uzupełniająca:

1. Bladowski M.: Atlas techniki pracy na cztery ręce w stomatologii ogólnej. Euro Direct Medica, Gliwice, 1999

10.Kalkulacja punktów ECTS

Forma aktywności	***Liczba godzin***	***Liczba punktów ECTS***
Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim:		
Wykład	**8**	**0,27**
Seminarium	**4**	**0,14**
Ćwiczenia	**18**	**0,6**
Samodzielna praca studenta (przykładowe formy pracy):		

Przygotowanie studenta do zajęć	**10**	**0,33**
Przygotowanie studenta do zaliczeń	**10**	**0,33**
Inne (przygotowanie do egzaminu)	**10**	**0,33**
Razem	***60***	***2***

11.Informacje dodatkowe

Strona internetowa Zakładu: *https://propedeutyka-stomatologiczna.wum.edu.pl*

Podpis Osoby odpowiedzialnej za sylabus

Podpis Kierownika Jednostki